ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 95/2019
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ
19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 75 ވަނަ ޖަލްސާ
1443 D 7
4 ޑިސެންބަރު 2021
(ބުދަ ދުވަސް)
ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:04
ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 14:53

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)
19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހަތްދިހަ ފަސްވަނަ ޖަލްސާ
04 ޑިސެންބަރު 2019 (ބުދަ ދުވަސް)
1. ޙަމ ދ ޞަ ލަވާތ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
بسم هلا ال ر حمن ال ر حيم، الحمد هل وال ص الة وال س الم على رسول هلا وعلى آله وصحبه ومن وااله. މަޖިލިސް ފެށުނީ.
2. ހާޒިރީ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއީ، 4 ޑިސެންބަރު 2019 ވީ ބުދަ ދުވަސް. ދޮށަ ނަކަތުން އަށްވަނަ ދުވަސް. 1441 ވަނަ އަހަރުގެ ރަބީޢުލްއާޚިރު
މަހުން 7 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މިތިބީ ، ނަވާރަވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 75ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި
ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 29 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި 4 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.
ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެބަ ހުންނެވި.
3. އެޖެންޑާ އިޢުލާން ކުރުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ އޖ.75/2019/
5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

މިއަދުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްދާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ތިބޭފުޅުންނަށް ޚުލާސާއެއް އަރުވަން ގަސްތުކުރަން. ފުރަތަމަ
މަސައްކަތަކަށް މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރެވޭ ބިލު. އެއީ -4.1 ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ
ގަރާރަކާއި، އަދި -4.2 ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލެއް. މި ދެ ބިލުގެ
ފުރަތަމަ ކިޔުން ފުރަތަމަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދާނަން. އެއަށްފަހުގައި އެޖެންޑާ އައިޓަމް -6.1 އެއީ،
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013)މީހުން
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު(އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމު ގެ ބިލު. އެ ބިލުގެ ބަހުސް އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ގެންދާނަން.
އެ ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދާނީ ބަހުސް ހަމައެކަނި ފެށުމަށް. އެހެންވީމާ، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ވާހަކަދައްކައި ނިމުމުން އެ މަސައްކަތުން އަޅުގަނޑު ދުރަށްޖެހި. ދެން ފަށާނީ 7.1 ގައި ވާ މަސައްކަތް. އެއީ 2020 ވަނަ
އަހަރުގެ ބަޖެޓު. ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް ވެސް މިއަދު އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ 15 މިނެޓަށް ކުރިއަށްގެންދަން. އެއަށްފަހުގައި
8.1 ގައިވާ ، އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލު. އެ ބިލުގެ މަސައްކަތް މިއަދު ނިންމުމަކަށް ގެންދިއުން އެއީ އަޅުގަނޑުގެ
އަމާޒެއް. 8.2 ގައި ވާ ފަނޑިޔާރުން ވަ ކިކުރުން؛ އެއީ ވެސް މިއަދު ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑު މިސްރާބު ހިފާފައިވާ
މަސައްކަތެއް. މިއަދުގެ މި ދެންނެވި މަސައްކަތްތަކަށް ފަހުގައި ، މާދަމާ، ބުރާސްފަތި ދުވަހު ޖަލްސާއެއް ބާއްވަން
އަޅުގަނޑު ގަސްތު ކުރަން. މާދަމާގެ ޖަލްސާގައި ލާމަރުކަޒީ ބިލު ނިންމައި، އަދި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތް ވެސް
އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މާދަމާގެ ޖަލްސާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމޭނެ. އެއަށްފަހު އޮތީ، 7 ޑިސެންބަރު ވީ ހޮނިހިރު
ދުވަސް. އެދުވަހު އެއީ ފަނޑިޔާރުންނާއި، އާ ފަނޑިޔާރުން ޢައްޔަންކޮށް ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޢައްޔަންކުރެވޭނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރާ ދުވަސް. އެއަށްފަހުގައި އެ ދުވަސް ނިމި، އަޅުގަނޑު މެންނަށް
ޗުއްޓީއަށް ދެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު މި އުއްމީދުކުރަނީ. މިއަދާއި ހޮނިހިރު ދުވަހާ ދެމެމު މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ގިނަވެފައި
ތަފާތު.
4. މަޖިލީހަށް ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ ބިލު
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް ނަންބަރު 4.1 އަށް.
} {4.1 - ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުاله ޖާބިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، މާލޭގައި ބޯހިޔާވަހިކަމާ ގުޅިގެން
ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ޙައްލެއް ހޯދައިދިނުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. މާލޭގައި
ބޯހިޔާވަހިކަމާ ގުޅިގެން ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ޙައްލެ އް ހޯދައިދިނުމަށް ގޮވާލައި ހުށަހަޅާ ގަ ރާރު.
2

} {4.2 - އެޖެންޑާ އައިޓަމް -4.2 ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖަމްޝީދު
މުޙައްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، މުދާ ގަންނަ ފަރާތްތަކާއި ޚިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތްތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބިލުގެ ފުރަތަމަ
ކިޔުން. މުދާ ގަންނަ ފަރާތްތަކާއި ޚިދުމަތް ލިބިގަންނަ ފަރާތްތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބިލު.
6. އިބުތިދާއީ ބަހުސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދަށް. އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު) އަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު. މި
ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ ، 20 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ބޭއްވުނު ، 19 ވަނަ މަޖިލީހުގެ 69 ވަނަ ޖަލްސާގަ އި.
މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު. ހިންނަވަރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙުމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) އެއީ މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ޤައުމީ ފެންވަރުގައި މަސައް ކަތްކުރާނެ ނެޝަނަލް އެންޓަރ
ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލެވިފައިވާ ގޮތަށް ބަދަލުގެނައުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު އިޞްލާޙު މި ހުށަހަޅަނީ.
60ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފަ އްދަވަން ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ ޓްރެފި ކްކުރުމާ ގުޅުންހުރި ކަންކަން
ވިލަރެސްކުރާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތައް ނުބޭއްވި، މި ވޭތުވެދިޔަ 3 އަހަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގޮސްފައި ވާތީއާއި ،
ކޮމިޓީގައި ދު ވަހުން ދުވަހަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮންމެހެން ލަފާ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކާއި، މަޞްލަޙަތު ފުށުއަރާ
މުއައްސަސާތައް އެ ކޮމިޓީގައި ހިމެނުމުން، ކޮމިޓީގެ ކޯރަމް ހަމަނުވުމުގެ ސަބަބުން ބައްދަލުވުންތައް ނުބޭއްވި، އެ ކޮމިޓީގެ
ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙަކީ، މި ކޮމިޓީ، އޭގެ އަސްލުގައި
އެކުލަ ވައިލާފައިވާ ގޮތުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރަކާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ އެ ކޯޓުގެ
ފަނޑިޔާރަކާއި، ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކާއި، ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ
ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ވިލަރެސްކުރުމުގެ ޒިންމާ ހަވާލުވެފައިވާ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ
މުވައް ޒަފަކާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ އެ އޮފީހުގެ ގާނޫނީ ވަކީލަކާއި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ އެ
އޮފީހުގެ ގާނޫނީ ވަކީލަކާއި، ކޮންޓްރޯލަރ ކަނޑައަޅާ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝަންގެ
3

މުވައްޒަފަކާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަ ފަކާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް
ސަރވިސަސްއިން ކަނޑައަޅާ އެ ސަރވި ސަސްގެ އޮފިސަރަކާއި، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސަސްއިން ކަނޑައަޅާ
އެ ސަރވިސަސްގެ އޮފިސަރަކާއި، ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެ އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފަކާއި، މިނިސްޓްރީ
އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފަ ކާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ
އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފަކާއި، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ އަމިއްލަ ޖަމުޢިއްޔާއަކުން ހުށަހަޅާ
އެ ޖަމުޢިއްޔާގެ މައްޗަށް ، އެފަދަ ޖަމުޢިއްޔާއެއް ގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ 14 މެންބަރުންގެ ވަރަށް ވެސް ބޮޑު ކޮމިޓީއެއް 60
ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު މި އޮތީ އެކުލަވައިލާފަ. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙަކީ،
މީގެތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރާއި، ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ފަނޑިޔާރާއި، ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ
މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފަކާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފު؛ މި ފަރާތްތައް
މިއީ މިހާރު ވިލަރެސްކުރެވިފައިވާ ކޮމިޓީން، މިހާރު މި އެކުލަވައިލާފައިވާ ކޮމިޓީން އުނިކުރުމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުގެ ސަބަބުން ދެން ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭނީ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ
މުވައްޒަފެއް، އެއީ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ހުއްޓުވުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅާ އެ
މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފަކާއި، އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ކަނޑައަޅާ އެ އޮފީހުގެ ގާނޫނީ ވަކީލަކާއި، ކޮންޓްރޯލަރ ކަނޑައަޅާ
ޑިޕާޓްމެންޓް އޮފް އިމިގްރޭޝަން އެންޑް އެމިގްރޭޝންގެ މުވައްޒަފަކާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ކަނޑައަޅާ
އެ ސަރވިސްގެ އޮފިސަރަކާއި، ލޭބަރ ރިލޭޝަން އޮތޯރިޓީން ކަނޑައަޅާ އެ އޮތޯރިޓީގެ މުވައްޒަފާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް
ހޯމް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފާއި، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތްކުރާ އަމިއްލަ
ޖަމުޢިއްޔާއަކުން ހުށަހަޅާ އެ ޖަމުޢިއްޔާގެ މެންބަރަކާއި ، އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމެލީ އެންޑް ސޯޝަލް
ސަރވިސަސްއިން ކަނޑައަޅާ އެ މިނިސްޓްރީގެ މުވައްޒަފެއް. ކުރީގައި ނެތް މިނިސްޓްރީ ކަމަށްވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް
ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމެލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް މި އިޞްލާޙުގައި އަޅުގަނޑު ހިމަނާފައިވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
ޓްރެފިކްކުރެވޭ މީހުންގެ ތެރޭގައި ގިނަ އަދަދަކަށް އަންހެނުން ހިމެނިފައި، ޚާއްސަ ގޮތެއްގައި ޑޮމެސްޓިކް މަސައްކަތަށް
ގެންނަ އަންހެނުން ހިމެނޭ ހިނދު، އަދި މީގެތެރޭގައި ކުޑަކުދިން ވެސް ޓްރެފިކް ކުރެވޭ ކަމަށް ޝައްކު އުފެދިފައިވާ އިރު،
މި މައްސަލަތައް ބަލަމުންގެންދާއިރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ އެންޑް ފެމެލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ދައުރެއް
މި ކަންކަން ވިލަރެސްކުރުމުގައި، އެންޓި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ މައްސަލަ ވިލަރެސް ކުރުމުގައި އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާތީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރު، އެއީ މި ވަގުތު އަޅުގަނޑު؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
ވިލަރެސްކުރާ ކޮމިޓީގައި އިނުން، ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މަސައްކަތުގައި އިނުން މުހިންމު ކަ މަކަށް ނުވަނީ، އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ވަގުތު ހިއުމަންރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއެއް އުފެދި، އޯވަރސައިޓް ނުވަތަ
4

މިދާއިރާއިން ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ކުރެވޭ މަސައްކަތްތައް ބަލާނެ ނިޒާމެއް އޯވަރސައިޓް މެކޭނިޒަމެއް
އުފެދި، އެ މެކޭނިޒަމް ރަނގަޅު ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާތީ. ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ފަނޑިޔާރެއް ކޮންމެހެން
ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މަސައްކަތުގައި، މި ކޮމިޓީގެ ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ މަސައްކަތުގައި އިނުމުގެ މުހިންމު ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް ނެތް. ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަކީ ފާރަވެރިވާ މުއައްސަސާއެއް. ދައުލަތުގެ ޒިންމާތައް، ސަރުކާރުގެ ޒިންމާތައް ،
އިންސާނީ ޙައްޤުތައް ނެގެހެއްޓުމުގައި އަދާކުރޭތޯ ބެލުމަށް، އެކަންކަމުގެ އޯވަރސައިޓްކުރުމަށް އޮންނަ މުއައްސަސާއެއް.
މި މުއައްސަސާ މި ކޮމިޓީގައި ހިމެނުމަކީ މަޞްލަޙަތު ފުށުއެރުން ކަމުގައި ގަބޫލުކުރެވޭތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިއުމަން
ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ވެސް މި ކޮމިޓީގެ؛ ވިލަރެސްކުރާ ކޮމިޓީން އުނިކުރުމަށް އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. އަދި އޭގެ އިތުރުން
ވެސް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިންގ އެފެއާ ޒާއި މިނިސްޓްރީ އޮފް އިސްލާމިކް އެފެއާޒްގެ ލަފާ މި ކޮމިޓީއަށް ބޭނުންވާ ކޮންމެ
ހިނދެއްގައި ލިބުމުގެ މަގު މި ކޮމިޓީން އެކުލަވަ އިލާފައިވާ ގަވާއިދުން ފަހިވެފައި އޮތުމާއެކު، ކޮންމެ ދުވަހެއްގެ
މަސައްކަތުގައި މި 2 މުއައްސަސާ ތަމްސީލުވާންޖެހޭ ކަމަށް ގަބޫލުނުކުރެވޭތީ އާއި ، މި ކޮމިޓީގެ އަދަދު 14 އިން 8 އަށް
މަދުކުރެއްވުމުން މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އިތުރު ބާރު މިނެއްގައި ކުރިއަށްދިޔުމަށް ހިތްވަރަކަށް ވާނެ ކަމަށް
ގަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، ކޯރަމް ހަމަކުރަން ފަސޭހަވެ އަދި މަ ޞްލަޙަތު ފުށުއަރާ މުއައްސަސާތައް ނެތުމުން މި ކޮމިޓީ
މިހާރަށްވުރެ ބާރަށް ކުރިއަށްދާނެކަމުގެ، ކުރި އަށްގެންދެވޭނެކަމުގެ ޔަޤީންކަމާއެކު. އެހެންކަމުން، މި އިޞްލާޙު އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް، މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާއާއި ލަފަޔަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާލަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ނުވަތަ އިންސާނުން ގަނެވިއްކުމުގެ
ވިޔަފާރި ހިންގުން؛ މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަރަށް ފުޅާކޮށް ހިންގަމުން އަންނަ ހަރަކާތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ބޭރުގެ
އެތައް ފަރާތްތަކުން މި ވަނީ ފާހަގަކޮށްފަ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުން މި ރަށުގައި، މި ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ގެންނަ
މީހުން ގެންގުޅޭ ގޮތް ؛ އެމީހުންގެ ނިދުމާއި، އެ މީހުންގެ އުޅުމާއި، އެ މީހުންގެ ކެއުމާއި ، އެކަންކަން ހަމަޖެހިފައި ހުންނަ
ގޮތްތައް އެއީ، ޙަޤީޤަތުގައި އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާއި ބައިނަލްއަގު ވާމީ މިންގަނޑުތަކުގައި ވާ ކަންތައްތައް ނޫން ކަމަށް
އެކިއެކި ފަހަރު މަތީން މިވަނީ އެކިއެކި ގޮތްގޮތަށް، އެކިއެކި ޖަމުޢިއްޔާތަކުން، އެކިއެކި ބައިނަލްއަ ގުވާމީ އިދާރާތަކުން
ފާހަގަކޮށްފަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަސައްކަތްތައް މި ކަންކަން ރަނގަޅަށް ގާތުން ބަލަމުން ނުގެންދެވޭ ނަމަ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ވެސް އަދި އާއްމު މަޞްލަޙަތަށް ވެސް، އަމަންއާ އްމަށް ވެސް އޭގެން ނިކުމެދާނެ ނުރަނގަޅު
ނަތީޖާތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަކު ވެސް އިންކާރު ކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ
ބިލުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު ހުޅުވާލަން އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ އެހެން މަސައްކަތެއްގައި، އެހެން ވަގުތެއްގައި.
5

7. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ވަގުތު އަޅުގަނޑު އިހު ދެންނެވި ފަދައިން، މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް -7.1 އެއީ 2020 ވަނަ އަހަރަށް
ދައުލަތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ބަޖެޓުގެ ބަހުސަށް. މިހާރު ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި އެދިވަ ޑައިގެންފައިވާ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން
އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމަށް.
ކުރެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަނީ ޢަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2020 ވަނަ އަހަރަށް ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓަކީ ދަރަނި ބޮޑު،
އެހާމެ ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާކުރަނިވި ކަންތައްތަކެއް ހިމެނޭ ބަޖެޓެއް. މިހެން މި ދަންނަވަނީ، ބަޖެޓުގައި ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ
ގިނަގުނަ މަޝްރޫޢުތަކެއް ހިމެނިފައިވާތީ އާއި ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެނިފެސްޓޯ ތަންފީޒުކުރުމަށް ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އެންމެހައި
ކަންތައްތައް ގާތުން ލިބިގަތުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޖެޓަކަށް ވާހިނދު، އަދި މި ބަޖެޓުން ކައުންސިލަށް މީގެ ކުރިން ލިބިނުދޭ
ފަދަ ބޮޑެތި ބާރުތަކަކާއި ހިންގުމުގެ ފައިސާ ލިބިގެންދާއިރުގައި ، މި ބަޖެޓަކީ ރައްޔިތުންނަށް ގާތުން ވަރަށް ގިނަ
ކަންތައްތައް ލިބިގެންދާނެ ބަޖެޓެއް ކަމުގައި ދެކެން. ހަމަ އެހެންމެ މި ބަޖެޓު ބޮޑުކަމުގައި ވިޔަސް ، މި ބަޖެޓުގެ ފެށުން
އައިސްފައި މި ވަނީ ރައީސްގެ އިސްނެގުމާ އެކު ފަށާފައިވާ އިޞްލާޙީ މަސައްކަތްތަކަށް ޢަމަލީ ސިފައެއް ލިބިދޭނެ ބަޖެޓަކަށް.
އެހެން މިދަންނަވަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ މައިގަނޑު ސިޔާސަތުތައް މި ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައިވާތީ. އެހެންކަމުން، ރައީސްގެ މި
މަސައްކަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ އޯގާތެރި ސަރުކާރުގެ ވަޢުދު
އެންމެހައި ރައްޔިތުންނަށް މީގެން ފޯރުކޮށްދޭ ކަމީ މި ބަޖެޓުގައި މުހިންމު ސިފައެއް އެކުލެވިގެންވާ ކަމެއް. މި ބަޖެޓުގައި
އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ، ކުރެންދޫއަށް މި ވަގުތަށް އެންމެ މުހިންމުވެފައިވާ، އެންމެ މުހިންމު ކަންތައްތައް އެކުލެވިފައިވާކަން
މިއީ ވަރަށް އުފާކުރާ ކަމެއް. ހަމަ އެހެންމެ އޮޅުވެލިފުށީގެ ވެސް މި ވަގުތަށް އެންމެ މުހިންމު ކަންތައްތައް އެކުލެވިފައިވޭ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 2020 އަހަރުގެ ބަޖެޓަކީ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް، ޞިއްޙީ ދުޅަހެޔޮކަމާއި ،
ކުޅިވަރާއި، ތަޢުލީމާއި، ބޯހިޔާވަހިކަމާއި، އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ކުރިއެރުމާއި ، ޢަދްލުއިންޞާފު ކަށަވަރުކުރުމަށް
މަގުފަހިކޮށްދޭނެ ބަޖެޓެއް ކަމަށް ދެކެން. ކުރެންދޫ، އޮޅުވެލިފުށީގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ވަގުތު ހުރި ދަތިތައް ޙައްލުކުރުމަށް
2020 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ ކަމަށްޓަކައި ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙަށާއި އަދި ސަރުކާރަށް
ޝުކުރު ދަންނަވަން. މި ބަޖެޓުގެ ލާބަޔާއި މަންފާ ދިވެހި އެންމެހައި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން.
ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
6

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު ރަޝީދަށް.
ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިމައްޗަށް ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާ ނިމި، ހުށަހެޅިފައި
މި ވާ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަކީ ހަމަ ކޮންމެ ރަށަކަށް ވެސް މަޝްރޫޢުތަކެއް އެކުލެވިފައިވާ، މުޅި
ރާއްޖެއަށް ޝާމިލާ ބަޖެޓެއް. އެހެންކަމުން، މި ބަޖެޓަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ބަޖެޓު ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން
ކުރެއްވި ބުރަ މަސައްކަތް ފާހަ ގަކޮށް، މި ފުރުޞަތުގައި އެ މެންބަރުންނަށް ވެސް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މި ސަރުކާރުން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ނުވަތަ 19 ވަނަ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ފުރަތަމަ
ބަޖެޓު. ރާއްޖޭގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ސަރުކާރުން މުޅި ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް
ދެއްވާ ސަމާލުކަން މި ބަޖެޓުން އެބަފެނޭ. ގިނަ މަޝްރޫޢުތަކަކީ އަންނަ އަހަރު ފެށި، އަންނަ އަހަރު ނިމިގެންދާނެ
މަޝްރޫޢުތައް. އަދި ބައެއް މަޝްރޫޢުތަކަކީ އަންނަ އަހަރު ފެށި، އެއާ ވިދިގެން އަންނަ އަހަރު އެ މަޝްރޫޢުތައް
ނިމިގެންދާނެ. ބަޖެޓުން އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ ތަޢުލީމާއި ޞިއްޙަތަށް 8 ބިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ރުފިޔާ ހިމަނައި،
އަދި ފެނާއި ނަރުދަމާއަށް ވެސް 1.2 މިލިއަން ރުފިޔާ ބަޖެޓުކުރެވިފައިވާކަން. ބަޖެޓުގައި ހިމަނާފައިވާ އަދަދުތަކުން އެބަ
އެނގޭ މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި ވެސް ޤައުމުގެ ތަރައްޤީއަށް އަމާޒުކޮށް، އިސްކަންދީފައިވާ ބަޖެޓުކަން. ވަކިން
ޚާއްޞަކޮށް ސިޓީތަކަށާއި، ރަށްތަކަށާއި، އަތޮޅުތަކަށް ދީފައިވާ ސަމާލުކަމަށް ޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް
އިޚްލާޞްތެރި ޝުކުރު އަރިސްކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަޖެޓުގައި އައްޑޫ ސިޓީއަށް އަމާޒުކޮށްފައި ހުރި މަޝްރޫޢުތައް
އަހަރު ފެށުމާއެކު ފަށްޓަވައިދެއްވުމަކީ އައްޑޫ ސިޓީގެ ރައްޔިތުންގެ އެދުމެއް. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އައްޑޫ ސިޓީ ގެ މަގުތައް
ހަދަން ފެށި، ބިންހިއްކުމާއި، ނަރުދަމާގެ މަސައްކަތާއި ، ބޯހިޔާވަހިކަމުން ހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތައް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އަހަރުގެ
ކުރީކޮޅު ފައްޓަވައިދެއްވުމަކީ، އަހަރު ކުރީކޮޅު ފައްޓަވައިދެއްވުމަކީ މުޅި އައްޑޫ ސިޓީގެ ރައްޔިތުންގެ އެދުމެއް. އަހަރު
ނިމެންވާއިރަށް މަގުތަކުގެ ހިތްފަސޭހަކަން ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ކަންކަން ރާވައި އިންތިޒާމުކޮށްދެއްވުމަކީ
އަޅުގަނޑުގެ އިލްތިމާސެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަކުރާރުކޮށް ދަންނަވަންޖެހެނީ، ވޭތު ވެދިޔަ މާޒީގައި ، ވޭތުވެދިޔަ 7
އަހަރު، ޚާއްޞަކޮށް އައްޑޫ ސިޓީގެ ކަންކަމަށް އިހުމާލުވެފަ އިވާލެއް ބޮޑުކަމުގެ ވާހަކަ. އޭގެ ނަތީޖާއެއް ގެ ގޮތުން މިއަދު
ވެސް ވަޒީފާ ނެތް މީހުންގެ އަދަދު މި ދަނީ ހައްތަހާ އިތުރުވަމުން. ވަ ޒީފާގެ ބާޒާރަށް ދިރުމެއް ނުލިބި އޮވެމެ، ކޮންމެ
އަހަރަކު ސްކޫލު ނިމޭ ދަރިވަމުން ވަނީ އިތުރު. ރައްޔިތުންގެ މި ކަންބޮޑުވުމަށް ޙައްލެއް ހޯދަން އެބަޖެހޭ. ސަރުކާރުން،
ރައްޔިތުންގެ މި ކަންބޮޑުވުމަށް ތަޞައްލީއެއް ހޯދައިދެއްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
7

އައްޑޫ ސިޓީގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ދިރުން ލިބި، ސަރުކާރުން ކުރައްވާ ؛ ސަރުކާރުގެ ވަޢުދެއް ކަމަށްވާ، 8000 އެނދުގެ
ކަންކަން ހަމަޖެހި، އައްޑޫ ސިޓީގެ ހިތަދޫ ކޯޓު ފުރިހަމަ މާނައިގައި ހިނގައިގަނެ، އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓަކީ
ނަމަކަށްވުރެ ކަމަކަށް ވެގެން ނޫނީ އައްޑޫ ސިޓީއަށް މައުނަވީ ދިރުމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން މަސްވެރިންނަށް މަހަށް
ހަމައަގު ލިބި، އެ މަސް ވެލިއު އެޑެޑް ޕްރޮޑަކްޓެއް ގެ ގޮތުގައި ބޭރުކުރެވޭކަށް ވެސް ނެތް. އައްޑޫ ސިޓީގެ އިޤްތިޞާދު
ހަރުދަނާކުރެވި، ވަޒީފާގެ ބާޒާރަށް މުއްސަނދިކަން ގެނެ ވޭނީ، ގަމުގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓަށް ބޭނުންވާ
ވަސީލަތްތައް ގާ އިމުކުރެވި، އެތަން ޙަޤީޤީ އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއަރޕޯޓެއް ގޮތުގައި އޮޕަރޭޓުކުރެވި ، މަސްފެކްޓްރީތަކާއި
ކާރުޚާނާތައް އުފެދި ބާރަށް ހިނގައިގަނެގެން. ކުދި އަދި މެދު ފަންތީގެ ހީނަރުވެފައިވާ ވިފާރިތަކަށް ދިރުން ގެނައުމަށްޓަކައި
އެސް.އެމް.އީ ލޯނާއި އެނޫންވެސް އެހީތެރިކަން ބޭނުން އެބަވޭ. އަދި މަސްވެރިންނާއި ދަނޑުވެރިންނަށް ވެސް އެސް.އެމް.އީ
ލޯނު ލިބި، އިތުރަށް އެ ދެ ސިނާޢަތް ކުރިއަރާނެ މަގު ވެސް ފަހިކޮށްދޭން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އައްޑޫ ސިޓީގެ
ޓާޝަރީ ހޮސްޕިޓަލީ ރަނގަޅު ފެންވަރެއްގައި ހިނގާ ތަނަކަށް ނުވާހާ ހިނދަކު، ޚިދުމަތްތައް ހޯދަންދާ ކޮންމެ ބަލިމީހަކު
މާލެއާ ހަމައަށް ގެންނަން އެބަ މަޖުބޫރުކުރުވާ. އާސަންދައާއި އެންސްޕާގެ ޚިދުމަތަކީ ސީދާ އައްޑޫ ސިޓީން ލިބޭނެ
ޚިދުމަތަކަށް ހަދައިދިނުމަކީ މުޅި އައް ޑޫ ސިޓީގެ ރައްޔިތުން އިންތިހާއަށް އެދޭ ކަމެއް. ސިޓީން މި ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްނުދެވޭތީ،
މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް އޮތް ވަރަށް ބޮޑު ތަކުލީފެއް. ރާއްޖެއިން ލިބެން ނެތް ޚިދުމަތެއް ހޯދަންޖެހޭ ކޮންމެ
ފަހަރަކު ކޮންމެވެސް މީހެއްގެ ގާތަށް ގޮސް ، ކޮންމެ ގޮތަކުން ތިން ހާހެއްހާ ރުފިޔާ ހޯދައިގެން މާލެ އައިސް ، އާސަންދައިގެ
ކަންތައްތައް ހަމަޖެހެންދެން، ހަފުތާއެއް ނޫނީ ދެ ހަފުތާއަށް ބޮޑު އަގުގައި ކޮޓަރި ހިފައިގެން ހުރެ، އެންމެ ފަހުން އެ
ރުފިޔާ ނުދެއްކިގެން މި ޖެހެނީ ސަލާންޖަހަން. އައްޑޫ ސިޓީގެ ޓާޝަރީ ހޮސްޕިޓަލްގެ ޚިދު މަތް ވީހާ އަވަހަކަށް ފެށި،
ޚިދުމަތް ފުޅާކުރަން މި ބަޖެޓުގައި ކަންކަން ވާ ކަންކަން ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް ފައްޓަވައިދެއްވުމަކީ އައްޑޫ ސިޓީގެ
ރައްޔިތުންގެ އުއްމީދެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން އަދި ކިރިޔާކަން ސަރުކާރުގެ ދުވެލީގެ
ދަތްގަނޑު މި ބަޖެޓާއެކު މި ހިއްލައިލަނީކަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުންނަށް ކުޅިވަރުކުޅެން އޮތް ދަނޑުތަކަށް މި ބަޖެޓުން
ދިރުން ގެނައުމަށް ހުރި މަޝްރޫޢުތައް ވީހާ އަވަހަށް ފައްޓަވައިދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. އައްޑޫ ސިޓީގެ ޒުވާނުން
ތިބީ މި ކަންކަން ވާނެ ދުވަހެއްގެ އިންތިޒާރުގައި. ހަމައެހެންމެ ނޫރާނީ ސްކޫލާއި ، ދެންވެސް ސިޓީގައި ހުރި ސްކޫލްތަކަށް
މި ބަޖެޓުން ކުރިއެރުން ލިބި، އައްޑޫ ސިޓީއަށް ޚާއްޞަ ކުރެވިފައިވާ އެހެނިހެން މަޝްރޫޢުތައް ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް
އަހަރުގެ ކުރީކޮޅު ފައްޓަވައިދެއްވުމަކީ ރައްޔިތުން ނުހަނު އިންތިރާޒުކުރާ ކަމެއް. މިކަންކަން އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރަނީ،
މިއީ އައްޑޫ ސިޓީގެ ރައްޔިތުންގެ ވިންދާއި، ރޫހާ ގުޅިލާމެހިފައިވާ ކަމަކަށް ވީތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީ ގެ
ސަރުކާރެއްގައި ރާއްޖޭގެ އެހެން އަތޮޅުތަކެކޭ އެއްފަދައިން، އައްޑޫ ސިޓީ ތަރައްޤީގެ ރޭހުގައި ފިނިހަކަ ދުވެލީގައި
ނޯންނާނެކަން އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކުރަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން.
8

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ރާޢީއަށް.
މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޢީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ފާހަގަ ކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެތިން ދުވަހަކު ކުރީގެ ރައީސް ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް ޖަލަށް ލީމާ، ޖަލަށް ލީމާ މިތާ އެތެރޭގައި
ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެމް.ސީގެ މެންބަރުން ކުރާ އުފާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާފައި އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ބަހުސަށް ޖެހިލާނަން. އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން އެބަދޭ އެ ބޭފުޅުންގެ އުފާވެރި ޝުޢޫރުތައް މިތާ އެތެރެއިން. އުފާވެރިކަމު ގެ އިހުސާސް،
އުފާވެރިކަމުގެ އިހުސާސް މިތާ އެތެރޭގައި ފާޅުކުރަމުންދަނީ މިނިވަން ޖައްވެއްގައި. ދެން އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބުނު
ގޮތުގައި، މިއަދަކު އެ ބޭފުޅުންގެ އެ ހިތްވަރެއް ނެތް. އޭގެތެރެއިން ދެ ބޭފުޅަކު މިހާރު ވީ ރާއްޖެއިން ބޭރު ޤައުމަކަށް
އަރާމުކޮށްލަން ގޮ އްސަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މިނިވަންކަމުގެ ޝުޢޫރު އެ ބޭފުޅުން ފާޅުކުރަމުންދާތީވެ، އެ
އުފާވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވަން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދޭ މިނިކާ ބާޒުތައް ވެސް މިތާ އެތެރޭގައި އެ ބުނާ
ބާޒުތައް ވެރިކަން ހޯދަން އުޅެމުންދާ ގޮތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ބަލަނީ ވަރަށް އަވަހަށް ވެސް މިނިކާ ބާޒު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު އަދި ހަމަ ވަރަށް ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް، ކުރީގެ އިކޮނޮމިކު މިނިސްޓަރ
ސަޢީދަށްވުރެ އަޅުގަނޑަށް މާ ފުރިހަމަ އިނގޭތޯ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ރައީސްކަމަށް
އަންނަން. އެއީ އަޅުގަނޑު އެކަން ދެކޭ ގޮތަކީ. އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު ޖެހިލާނަން ބަޖެޓަށް. އަޅުގަނޑު ކުރީ ދުވަހު،
އެންމެ ފުރަތަމަ ބަޖެޓު ބަހުސްގައި 15 މިނެޓު ވާނީ ބަޖެޓުގެ ބަހުސްގައި ވާހަކަދައްކާފަ. އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ވަރަށް ފައްކާ
ބަޖެޓެއް މިއީ. ހަމަ އެގޮތަށް މީގެތެރޭގައި އިޞްލާޙު ހުށަހެޅިގެން އައިއިރު ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ވަނީ އިތުރުކުރެވިފަ.
300 މިލި އަނެއްހާ ރުފިޔާ ވަނީ އިތުރުކުރެވިފަ. އޭގެތެރޭގައި ބައެއް މެންބަރުންނަށް ކުރީގައި ނެތް ކަންތައްތައް އެ
ދާއިރާތަކަށް ހިމެނިފައިވާކަން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލަން. ދެން މީގެތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ، އެއްވެސް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި؛ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުންނެއް، ޕީ.އެން.ސީގެ މެންބަރުންނެއް، އެމް.ޑީ.އޭގެ
މެންބަރުންނެއް، ދެންހުރި ޕާޓީއެއްގެ އެއްވެސް މެންބަރެއް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތި ހުރިހާ ދާއިރާއަކަށް ވަރަށް ހަމަހަމަ
ގޮތެއްގައި މި ތަރައްޤީ އެކުލެވިފަ. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހެލްތު ސެކްޓަރ، އެޑިޔު ކޭޝަން ސެކްޓަރ،
އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ސެކްޓަރ، ސްޕޯޓސް ސެކްޓަރ. މިހެންގޮސް ހަމަ އޭ ޓު ޒެޑަށް ހުރިހާ ސެކްޓަރތަކެއް ވަނީ މި
ބަޖެޓުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ، މި ބުނާހެން ތަފާތު ނައްތައިލާފައި
ހުރިހާ ދާއިރާއެއް މީގެތެރޭގައި ހިމެނޭކަން. މާލެއެއް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތް. އެއްވެސް ދިމާލެއް ތަފާތުކުރުމެއް ނެތް. ދެން
9

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގނޑުމެން އަބަދުވެސް މިތާ ދައްކާ ވާހަކަ، އަކުރުން އަކުރުން ފިއްޔަށް މި ހުރިހާ
ކަމެއް ކުރާނަމޭ. ދެން 2020 ގެ ބަޖެޓު އަންނައިރުގައި އަޅުގަ ނޑު ޔަޤީންކުރަން ބޭނުންވަނީ، ހަމަ ރުފިޔާއިން ރުފިޔާއަށް،
ލާރިން ލާރިއަށް އެ ދާއިރާއަށް ހުރި ކަންތައްތައް އެ ދާއިރާއަކަށް ތަންފީޒުވެގެންދިޔުން. ވީއިރު ، ދެން އަޅުގަނޑަށް
ފާހަގަކުރެވޭ އަނެއް ކަމަކީ ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާ ވަރަށް ނިކަމެތިކޮށް އޮތީ. އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ހަމަ ދެންނެވިހެން
ވަރަށް ނިކަމެތިކޮށް އޮތީ. އެކަމަކު، މި ފަހަރު 2020 ގެ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާއަށް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ
ކަންތައްތަކެއް ހުރި. ދެން އޭގެއިތުރުން އޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޮޑުތިލަދުންމައްޗަށް ވެސް، މުޅި ރާއްޖެއަށް ވެސް
ހުރިހާ ދިމާލަކަށް ހަމަ ތަރައްޤީތައް ބަޖެޓުކުރެވިފައި މިހިރީ. ދެން 2020 އަ ކީ އަޅުގަނޑުގެ ވެސް އުއްމީދު. އަޅުގަނޑުގެ
ދާއިރާގެ ވެސް އުއްމީދު. މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ވެސް ހަމަ އު އްމީދު. މި ބަޖެޓު ތަންފީޒުކުރެވިގެންދާއިރު
މީގައި ހުރި ކަންތައްތައް އެ ދާއިރާއަކަށް ތަންފީޒު ވެގެންދިޔު މަކީ. ގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު ޔަޤީންކުރަން، އަޅުގަނޑު
ކަށަވަރުކުރާނަން މި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާއަށް އާދޭތޯ. ދެން މިއަކީ ވަކިވަކި ދާއިރާއަށްވުރެ، ވަކިވަކި
ރަށްރަށަށްވުރެ، ވަކި ވަކި ދިމާލަށްވުރެ މުޅި ރާއްޖެއަށް ފޯކަސްކޮށްފައި އޮތް ބަޖެޓެއް. އަޅުގަ ނޑު މި ބަޖެޓަށް ހަމަ ވަރަށް
ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑު ގެ އު އްމީދަކީ އަދި އަޅުގަނޑު ގެ ދުޢާއަކީ ވެސް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ބޮޑު ބަޖެޓު
ހުސްވެގެންދާއިރު، ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް އެކި ދިމަދިމާލަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަރައްޤީގެ ގޮތުގައި
ފެނިގެންދިޔުން. އަދި އިރާދަކުރެވިއްޖެ އްޔާމު ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާއްޖަވެރި އަހަރެއް ކަމުގައި
ލައްވަ އި، މާތްރަސްކަލާނގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބަރަކާތްލެއްވުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕީ.ޕީ.އެމްގެ
ބޭފުޅުންގެ އުފާވެރި އިހުސާސްތައް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ވެސް ފެނިގެންދިޔުން. އެ ބޭފުޅުންގެ އުފާވެރި
އިހުސާސް، މޫނުމަތިން ފެންނަ އުޖާލާކަން، އަދި ކުރީ ގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، ކުރީގެ ރައީސް ޔާމީން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމަށް
ވެސް ޙައްޤު އަދަބު ލިބި، އެ ބޭފުޅާ ވެސް ޖަލު ގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅާއަށް ކުޅެވޭނެ ގޮތް ؛ ތާ ސްބައެއް އެއްޗެއް ނަމަވެސް،
އެކަހަލަ ކަންތައްތައް ވެސް ފަނޑުވުމެއް ނެތި ބަރާބަރަށް ފޯރުކޮށްދީ، އެއްވެސް ކަހަލަ ފަރަގުކުރުމެއް ނެތި ޖަލުގެ
ތެރޭގައި ހިތްހަމަޖެހިގެން އުޅެވޭނެ ގޮތް ވެގެންދިޔުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް
ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޖަލުތަކަށް ތާސްބައި ވެއްދޭ. ގަވާ އިދުން އެކަން ކުރެވޭނެ. ގެއިން ގާތްތިމާގެ މީހަކު
ނުވަތަ އަނބިދަރިންނަށް ވި ޔަ ސް ވެސް ، ކަރެކްޝަންސްއަށް އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ލިޔާ ސިޓީއަކުން އެ ހުއްދަ ލިބޭނެ.
ލިބި، އެކަން އެއީ ތަރުތީބުން އިންތިޒާމުވާ ކަމެއް. އަދި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ދަންނަ ކަމެއް.
10

8. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އެނބުރެނީ ބިލުގެ މަސައްކަތަށް. އެއީ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލުގެ މަސައްކަތަށް.
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބި ލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް އިއްވުމަށް؛ މިހާރު އަޅުގަނޑު މި
އިއްވައިދެނީ އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ؛ ސަރުކާރު ގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. މި
ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑު ތިބޭފުޅުންނަށް ހުށަހަޅާއިރު އެނގިވަޑއިގަންނަވާނެ، ކަންހިނގަ އި ދިޔަ ގޮތަކީ، 15 އޮކްޓޯބަރު ގައި
2019ގައި ބޭއްވުނު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2019 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 53 ވަނަ ޖަލްސާގައި ފުރަތަމަ ކިޔުން
ބިލުގެ ކިޔުނީ؛ 15 އޮކްޓޯބަރު ގައި. އަދި އެއަށްފަހު 28 އޮކްޓޯބަރާއި 19 ނޮވެމްބަރާ، މި ދެ ދުވަހު މި ބިލު މަޖިލީހަށް
ބަލައިގަތުމަށް ބަހުސްކުރުމަށްފަހު، މަޖިލީހަށް މި ބިލު ބަލައިގަތުމަށް ނިންމީ. 27 ނޮވެންބަރު ވަނަ ދުވަހު މުޅި މަޖިލިސް
އެކުގައި ކޮމިޓީއެއް ގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔަ. އެ ޖަލްސާއަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ އެއީ، 127 ވަނަ މާއްދާގެ
(ޅ)ގެ ދަށުން ބިލަށް އިޞްލާޙު ހުށަހެމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލެވުނު. ބިލަށް
އިޞްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަ ތު ހުޅުވާލުމުން، އޭރުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑު
ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ޖުމުލަ ހަ އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅުނު. ދެން އަދި އޭގެއިތުރުން ފުވައްމުލަކު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އެއް އި ޞްލާޙު. އެއީ ބިލަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނެ ދުވަހަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙު. މި
އިޞްލާޙުތައް ރިޕޯޓު ގައި ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައި އެބަވޭ. ދެން ރިޕޯޓެއް ކިޔަމުންގެންދާ މީހަކު ނަމަ، މި ހުރިހާ
ވާހަކަތަކެއް ކިޔަ އި ނިންމީސް. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވަނީ ، މި ރިޕޯޓުގައި ބަދަލުކުރެވުނު، އިޞް ލާޙަށް ހުށަހެޅިފައި މި ހުރި
ކަންކަމަކީ، މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޓެކްސްގެ ބްރެކެޓުތަކަށް އައި ބަދަލު. އެއީ ބޮޑު ބަދަލެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަވެގެންދިޔަ.
60 ހާހުން މަތީގެ އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގޭ ގޮތަށް އިޞްލާޙެއް ގޮތަށް ހުށަހެޅި، ކޮމިޓީން އެ އި ޞްލާޙު ބަލައިގަތް.
ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިރުގައި އޮތީ 40 ހާހުން މައްޗަށް ޓެ ކްސް، އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގޭ ގޮތަށް. ދެން
މީގެއިތުރުން އެހެން ބައެއް މާއްދާތަކަށް ވެސް އިޞްލާޙުގެނެވުނު. އޭގެތެރޭގައި ޑިވިޑެންޑު ން ނަގާ ޓެކްސް ވެސް އެއީ
އެއް މިލިއަން ރުފިޔާގެ މަތިން ލިބޭ ޑިވިޑެންޑުން ނަގާ ޓެކްސްގެ ގޮތުގަ އި އިޞްލާޙުކުރެވުނު. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭރުގެ ފަރާތްތައް ވަޒަންވެރިވުމަށް ނުވަތަ ދިރިއުޅުމަށް، އިންވެސްޓުކުރުމަށް، ވިޔަފާރިވެރިން ރާއްޖޭގައި
ބޭތިއްބުމަށް، އެއަށް ބާރު ލިބޭ ގޮތަށް ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙެއް އަޅުގަނޑަށް ހަނދާންވާ ގޮތުގައި އެއީ ބިލުގެ 10 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ) އަށް ހުށަހެޅުނު އިޞްލާޙު. އޭރުގައި، ބިލު ހުށަހެޅުނުއިރުގައި ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަކުރެވުނީ، ހުށަހެޅިފައި
އޮތީ، މި ތަނުގައި ތިބޭ މީހުންގެ އަތުން، މި ތަނުގައި ތިބޭ ބޭރުމީހުންގެ އަތުން އެ މީހުން ރާއްޖޭން ބޭރުގައި ހޯދާ
11

އާމްދަނީން ވެސް ޓެކްސްނެގުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް. ނަމަވެސް، އެއަށް އިޞްލާޙެއް ގެނެވިއްޖެ.
މީގެއިތުރުން އެމް.އެމް.އޭއާއި އަދި ލޯނު ނެގުމުގައި. ހައުސިންގ ލޯނު؛ ނަގާފައިވާ ހައުސިންގ ލޯނުންނާއި އަދި ގެ
ކުއްޔަށް ދީގެން ލިބޭ އާމްދަނީ ން ގެތެރެއިން ލޯނުގެ އިންޓަރެސްޓަށްވާ މިންވަރާއި ، މި ކަންކަމަށް ކަނޑާފައި، އަނެއްކާ
އެ ދިމާލުން ވެސް އިތުރު ލުޔެއް ގެނައުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމު ނު. ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން ނެގޭ ޓެކްސް އެވެސް 60 ހާސް
ރުފިޔާގެ މަތިން ނެގޭ ޓެކްސެ އްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިގެން ، 60 ހާސް، މަހަކު 60 ހާސް ރުފިޔާގެ މަތިން ނެގޭ ޓެކްސެ އްގެ
ގޮތުގައި ކޮމިޓީން ނިންމުނު. އަޅުގަނޑު މިދެންނެވިހެން 7 އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅަ އި، އެ 7 އިޞްލާޙު ކޮމިޓީން މި ވަނީ
ބަލައިގެންފަ. ދެން ކޮމިޓީން ނިންމުނު ގޮތް؛ ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވަނީ، 27 ނޮވެންބަރު 2019 ގައި ބޭއްވުނު، މުޅި
މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙުތަކާއެކު
ފާސްކުރެއްވުނެވެ. މި ބިލު އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއްގެ މަތީން ނިންމަވައިދެއްވުން އެދި މި ރިޕޯޓް
އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަނީ. އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑު މި ޖެހެނީ މި ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ
ވަގުތު ހުޅުވާލަން. ރިޕޯޓުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު މިހާރު މި އޮތީ ހުޅުވައިލެވިފަ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ދަންނަވާލަން. މި އިސްލާޙުތަކާ އެކީގައި މި ގެނެވުނު ރިޕޯޓަށް އަނެއްކާ 26 އިޞްލާޙު އެބައޮތް ހުށަހެޅިފަ. އެއީ މިހާރު
ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތް، މެންބަރުންނަށް، މެންބަރުންގެ މެދުގައި، މެންބަރުންނަށް ފެނުމަށްފަހު، އެއަށްފަހު މެންބަރުން
ގެންނަވާ އިޞްލާޙު. އަނެއްކާވެސް، މި އިޞްލާޙުތައް ވެސް މިހިރީ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީގެ މެންބަރުން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އި ޞްލާޙު. އެހެންވީމާ، މިއީ މި ބިލު ފުރިހަމަވެގެންދާނެ ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ހިތުގައި
ޝައްކެއް ނޫފެދޭ. އިޞްލާޙު ތައް ގިނަ. އެހެންނަމަވެސް ކޮންމެ އިޞްލާޙަކީ ވެސް އެތައް ބަހުސެއް ، ކިތަންމެ
މަޝްވަރާއަކަށްފަހު ގެނެވޭ އި ޞްލާޙެއް. އެ އިޞްލާޙަށް ހުރިހާ މެންބަރުންގެ ވެސް ނުވަތަ އަޣްލަބިއްޔަތު މެންބަރުންގެ
ތާއީދު މި ލިބެނީ ގިނަ މެންބަރުންގެ ނަޒަރުގައި އެފަދަ އިޞްލާޙުތައް ގެންނަން ފެންނާތީ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި
ހުޅުވައިލަނީ ބިލުގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު. އަޅުގަނޑު ވަރަށް މުހިންމު ވާހަކައެއް ދަންނަވަން އެބައޮތް އިނގޭތޯ. އަދި މި
ވާހަކަ އަޅުގަނޑަށް ސާފުކޮށް ނުވެސް ދެންނެވޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިއަށް މި އޮތް ބައިގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް
އުފާވެރި ޚަބަރެއް އަޅުގަނޑަށް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމުކޮށް ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ތި ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރަށް
ގެނެވޭތޯ އަޅުގަނޑު ބަލާނަން. އާދެ! މިހާރު ތިބޭފުޅުންނަށް ތިޔަ ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ މުޅި ދެކުނު އޭޝިއާގައި ހުރި
އެންމެ ބާރަށް ދުވާ މީހާ. އެންމެ ގަދަ މީހާ. މިއަށްވުރެ ވަކި ބާރު އެހެން މީހެއް ފާސްޓެސްޓް މޭން މިއީ ސައުތު
އޭޝިއާގައި. ޙަސަން ސާޢިދު 10 މިނެޓު 49 ސިކުންތުން 100 މީޓަރު ވަނީ ދުވެފަ. އަޅުގަނޑު ޙަސަން ސާޢިދަށާއި،
އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރާ ގުޅޭ އެންމެހައި އިދާރާތަކަށާއި ، ސާޢިދު މިކަމަށް ތައްޔާރުކޮށްދިން ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވަރަށް
12

ބޮޑަށް ފަށްފަށުން ޝުކުރު ދަންނަވަން. މަރުޙަބާ ދަންނަވަން، މި މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ނަމުގަޔާއި
އަދި އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ނަމުގައި. މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާ ޡިމް.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ އާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާމްދަނީއިން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލެއް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މި މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވި ކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު އަދިވެސް އެއް ފަހަރު ހަމަ ސަރުކާރަށް ފަށްފަށުން ޝުކުރު ދަންނަވަން.
ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ އަސާސީ ކަންކަން، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި
ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް ވަރަށް ވެސް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ސަރުކާރުން ދެކޭތީވެ ހުށަހެޅި ބިލެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރަނީ. އަދި އޭގެއިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓެކްސްގެ ނިޒާމު ވަށާޖެހޭ ނިޒާމަކަށް ހެދުމުގެ ވިސްނުމުގައި ހުށަހެޅި
ބިލެއް ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އާދެ! ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު
ވަޙީދު މި ހުށަހެޅި ބިލަށް، ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަރަށް ތަފްސީލުތައް ރައީސް ދެންމެ ވިދާޅުވެއްޖެ ، އެ ބިލު މަޖިލީހަށް
ހުށަހެޅި ދުވަހާއި އަދި ކަންކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތް. 15 އޮކްޓޯބަރުގައި ފުރަތަމަ ކިޔުން ތިވިދާޅުވިހެން އިވިގެންދިޔައީ.
އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން އިބުތިދާއީ ބަހުސް ނިމިގެން އަޅު ގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގައި މަޝްވަރާކުރެވެމުންދިޔަ ވަރަށް ފުންކޮށް،
ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަކާއެކު. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން މި އުޅޭ ކަމަކީ ބޮޑު ކަމަކަށް ވެފައި، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމަކީ
ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތާ ވެސް ކުރަމުންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، އެއީ ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް ޙަޤީޤަތުގައި
އުޅޭ ގޮތަށް ނޫނީ އޮންނަ ގޮތަށް އޮންނަ ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭތީވެ. އަނެއްކާ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ
ކަންބޮޑުވުންތައް ވެސް އަބަދުވެސް ހުންނަ ކަމެއް ޓެކްސްނެގުމަކީ. ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ޚަރަދުކުރަނީ އެންމެ ރަނގަޅަށްތޯ،
ޚަރަދުކުރަމުން ސަރުކާރުން ދަނީ އެންމެ ރަނގަޅަށްތޯ އަބަދުވެސް ސުވާލު އުފައްދަ އުފައްދާ ދިވެހި ރައްޔިތުން ތިބެނީ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް . އެ ބިލަށް ފުރަތަމައިނުން އަޅުގަނޑުމެން އެ ބިލު ނިމި، ކޮމިޓީ ސްޓޭޖަށް ގޮސް، މުޅި މަޖިލިސް
ކޮމިޓީއަކަށް ބަދަލުވުމުން، އަޅު ގަނޑުމެން ތި ވިދާޅުވުމުން އަޅުގަނޑުމެން ޕާޓީގެ ފަރާތުން 6 އިޞްލާޙެއް ހުށަހެޅިން.
އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ކަންބޮޑުވުންތައް، ނޫނީ ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ޕާޓީގެ ގޮތުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު،
ސަރުކާރާ ވެސް މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު އަދި މި ބިލާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކާއި، ވިޔަފާރިވެރިންނާ ވެސް
ވާހަކަދެއްކުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި އިޞްލާޙުތަކެއް. އެ އިޞްލާޙުތަކަށްފަހު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް، އަޅުގަނޑުމެންގެ
މުޅި މަޖިލިސް އިށީނދެފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް، އަނެއްކާ ވެސް އެ ރިޕޯޓު، މި ބިލު
ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ނޫނީ މި ގާނޫނު ފުރިހަމަ ގާނޫނަކަށް ހެދުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބައެއް ކަންބޮޑުވުންތައް
ހުރީތީވެ، ސަރުކާރުން އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ހުށަހަޅާ ފުދޭވަރެއްގެ ގިނަ އިޞްލާޙުތަކެއް. އެގޮތުން،
ތިވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑު ޕާޓީގެ ފަރާތުން، ސަރުކާރު ގެ ފަރާތުން ޙަޤީޤަތުގައި ކަންބޮޑުވުންތައް ، ނޫނިއްޔާ ބިލު
13

ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް ހުރީތީވެ ، 25 އިޞްލާޙު އަނެއްކާ ވެސް މި ބިލަށް އެބަ ހުށަހަޅާލަން.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި އި ޞްލާޙުތަކާ އެއްކޮށް ފުރިހަމަ ގާނޫނެއް، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ
މިކަން، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ފުރިހަމަ ގާނޫނެއް ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވުޖޫދަށް އަންނާނެކަމާ މެދު އަޅުގަނޑު ޝައްކެއް
ނުކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހިމް ނަސީމަށް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް ދެތިން ކަމެއް މި ބިލުން ފާހަގަކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑަށް މި ބިލުން
ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ، ކުންފުނި ހަދައިގެން ވިޔަފާރި ކުރުމަށްވުރެ ބޮޑަށް ފަރުދީ ވިޔަފާރިއަށް އިސްކަންދެވިފައި
އޮތްކަން. އެހެން އެކަން ވެއްޖެނަމަ، އޭގެ ނޭދެވޭ ނަތީޖާ ވެސް ނުކުމެދާނެ ކަމަށް ބަލައި، އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުގެ ވެސް
އެކިއެކި ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކުރިން. ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލާ ވެސް ބައްދަލުކުރިން. އެ ބޭފުޅާ ވިދާޅުވީ، އިޞްލާޙު ހުށަހަޅާފައޭ
ވާނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން، މީގައި ކުންފުނިތަކުން 5 ލައްކައަށްވުރެ މަތިވާ ކޮންމެ ރުފިޔާއަކުން
15% ޓެކްސް މިހާރު މި އޮންނަނީ ނެގޭ ގޮތަށް. އެހެންނަމަވެސް، ސޯލްޕްރޮޕަރޭޓަރ ހަދައިގެން އުޅޭ މީހެއްގެ އަތުން
15% ޓެކްސް ނެގޭނީ 2.4 މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިވީމަ. އަދި ސޯލްޕްރޮޕަރޭޓް ހުއްޓޭ ހިސާބެއް ދިވެހިރާއްޖެއަކު
ކަނޑައެޅިފައެއް ނެތް. އެހެންކަމަށްވަންޏާ، އެންމެ ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތައް ހިންގިދާނެ ހަމަ ސޯލްޕްރޮޕަރޭޓަރ ހަދައިގެން
ވެސް. މާނައަކީ ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި އޮތް ގޮތަށް މި ބިލު އޮވެއްޖެއްޔާ ބިރު އެބަހީވޭ، ކުންފުނި ހަދައިގެން
ތިއްބެވި އަމިއްލަ ބޭބޭފުޅުން ފަހަރެއްގައި ސޯލްޕްރޮޕަރޭޓަރއަށް ބަދަލުކޮށްފާނެތީ. އެއީ އެ ބޭފުޅުން އެގޮތަށް ބަދަލުކުރަން
ވިސްނުމަށް އަންނާނީ، ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގަން ފެށޭ ހިސާބުން. ކުންފުނީގެ ސާފު ފައިދާ 5 ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ
މަތިވީމާ، މަތިވާ ކޮންމެ ރުފިޔާއަކުން 15% ނަގާފައި އަދި އެއް މިލިއަނަށްވުރެ މަތިން ޑިވިޑެންޑުގެ ގޮތުގައި ލިބޭ
ފައިސާއިން ޓެކްސް ނަގާ ކަމަށް ވަންޏާ މީގައި ނުރަނގަޅު ވިސްނުންތަކެއް އައިސް، ނުރަނގަޅު ގޮތަކަށް ބައެއް
ބޭބޭފުޅުން ޢަމަލުކުރަން ފަށާފާނެކަމުގެ ބިރު އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އެކަމާ އަޅުގަނޑު ވެސް ވާހަކަދައްކައިގެން އެކަމުގައި
ޙައްލެއް ހޯދޭތޯ ބަލަމުން މި ދަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި މިކަން އޮތް ގޮތް ވެސް
އަދިވެސް އިތުރަށް ބަލަ އި، މި ކަންކަމާއި މެދު ވިސްނާފައި، ރަނގަޅު؛ އިންކަމް ޓެކްސްގެ ބިލު އަންނައިރު، ރަނގަޅު
ބިލެއް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ގެނެސްދެވޭތޯ މަސައްކަތްކުރަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
14

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވޭނީ، މި ބިލު ފުރިހަމަވާނެ ކަމަށް. ތިވިދާޅުވީ ، ޑިވިޑެންޑުން
ޓެކްސްނެގުން؛ އެއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނިންމެވެން އޮތް މައްސަލައެ އް. ޓެކްސް ނެގުމަށްތޯ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ނިންމަވާނީ ނުވަތަ ނުނެގުމަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑުގެ ހަމައެކަނި އިލްތިމާސަކީ އިޞްލާޙެ އް ހުށަހަޅުއްވައިގެން ކަމެއް
ބަދަލުކުރައްވާއިރުގައި، މުޅި ބިލު ނުރޫޅޭ ގޮތަކަށް އެކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަންޖެހޭނެ ކަމަށް. މިހާރު
އަޅުގަނޑަށް ލިބިފައި ހުރި، ލިބިފައިވާ އިޞްލާޙުތައް، މިދެންނެވި 26 އި ޞްލާޙު؛ އެ އި ޞްލާޙުތައް މި ވަނީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ބެލި، ބިލު ނުރޫޅޭނެ ގޮތަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙުތަކެއް. ދެން ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމުގެ އިޞްލާޙު ؛ އެ
އިޞްލާޙު އެއީ ބިލުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނެވޭ އިޞްލާ ޙު. 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމްގެ އިޞްލާޙެއް އަޅުގަނޑު ހިތުން؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި؛ 12 މާއްދާގެ (ށ) އަށް،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ޕާޓްނަރޝިޕަކުން އެ ޕާޓްނަރޝިޕެއްގެ ދިވެހިރާއްޖޭގަ އި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ
ޕާޓްނަރުންނަށް ބަހާ ފައިދާ އަދި ޕާޓްނަރުންގެ ކެޕިޓަލަށް ދައްކާ އިންޓްރެސްޓް ހިސާބުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޖުމުލަ
އެއް މިލިއަން ރުފިޔާއާ ހަމައަށް؛ އެހެން ބުނާ މާއްދާއެއް 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް އެބަ މިހެން ބުނާ އިތުރުކުރުމެއް
އެބަ އިޞްލާޙެ އްގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅޭ. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ތި ބޭފުޅާ ތިޔަ އިޝާރާތްކުރަނީ މިދެންނެވި
މައްސަލައަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު ދެން ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އިންކަމް ޓެކްސް ބިލަކީ ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ތަރުތީބުކުރެވިގެން
މި ތަނަށް ހުށަހެޅިފައި އިން ބިލެކޭ. އަދި ކޮމިޓީން ވެސް މިކަމަށް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ބައްލަވާފައި ރިޕޯޓު ފޮނުވާފައި
އޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް ، އަޅުގަނޑު އަދި ވެސް ކަންބޮޑުވާ އެއް ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން
އަޅުގަނޑު ވެސް ބޭނުން. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ، އިންކަމް ޓެކްސް ބިލަށް ހުށަހެޅިފައި
އިން އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރެއިން ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުން. ރެސިޑެންޓް ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނެގުން، އެއީ އަޅުގަނޑު
ވެސް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ދެން މީގައި ޑިވިޑެންޑް ޓެކްސް، ނޮން-ރެޒިޑެންޓް ޓެކްސް، ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގަން
އެބައިން. އެހެންނަމަވެސް، ރެސިޑެންސް ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގަން އިނީމާ އޭތި ހަމަ ޑަބަލް ޓެކްސަށް ބަދަލުވެގެން
އަންނަ ތަން އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ފެންނަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިންކަމް ޓެކްސް އަދި އަލަށް ނަގަން ފަށަމުންދާއިރު،
އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ހުރިހާ ބާވަތެއްގެ ހުރިހާ ޓެކްސެއް އަދި އެގޮތަށް ފަށައިގަންނަން. އަދި ކުރިއަށް އޮތީ. ކުރިއަށް
އޮތް ތާނގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މަޑުމަޑުން އިންޓްރޮޑިއުސްކުރަމުން ވެސް ދެވިދާނެ. ދެން ހަޤީޤަތަށް ދަންނަވަންޏާ
15

އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުވެސް އިނގޭ އިންކަމް ޓެކްސްއިން ކުރިއަށް އޮތް އަހަރަށް ލަފާކުރާ އާމްދަނީ އަދި ބަޖެޓުގައި
ޖަހާފައި އޮތަސް، އަސްލު އެއީ ކިހާވަރެއް ކަމެ އް އެހާ ބޮޑަކަށް އަންދާޒާކުރަން ދަތިވެފައި މި އޮތީ. އެއީ ކިހާވަރަކަށް
ޑޭޓާ ވެސް ލިބިފައެއް ނޫން އޮތީކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އަދި ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުން ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް މަޑުޖައްސާލަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަދަލު ގެންނަން ބޭނުންވެއްޖެއްޔާ ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި ވެސް އެ ބަދަލު
ގެނެވިދާނެ. އެއީ ހަމަ ޚާއްޞަ ކޮށް، ރާއްޖެއަކީ ބޭރުގެ ފޮރިން އިންވެސްޓަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަރޯސާވެފައި އޮތް
ޤައުމަކަށް ވާހިނދު، ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުން ރާއްޖެއަށް ނާންނަ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓެކްސް
ސިސްޓަމުގެ ތެރެއިން ވެސް ކުރުމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، އޭގެ އިތުރަށް މިހާރު ޑިވިޑެންޑަށް
މިއިން އިޞްލާޙަކީ އެއް މިލިއަން ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުވާ ކޮންމެ އާމްދަނީއެއްގެ، ޑިވިޑެންޑެއްގެ 1% ނަގާ ގޮތަށް މި
އިންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް އެއީ މާ ބޮޑު އިންކަމެއް، މާ ބޮޑު އާމްދަނީއެއް އޭގެން ޖެނެރޭޓުވެދާނެ ކަމެއް ކަމަށް
ވެސް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ރާއްޖެއާ މެދު ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުން ރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓުކުރަން އަންނަން
ވިސްނާއިރު ، ރާއްޖޭގެ ޓެކްސް ސިސްޓަމާއި ވިޔަފާރީގެ މާޙަ އުލަށް ފަހީ ކިހާވަރަކަށްތޯ ބަލަން އެނަލައިޒްކުރަމުންދާއިރު
ފެންނާނެ ރާއްޖެއަކީ ޑިވިޑެންޑުން ވެސް ޓެކްސްނަގާ ޤައުމެއްގެ ގޮތުގައި. މާނައަކީ ޑަބަލް ޓެކްސް ނަގާ ޤައުމެއްގެ
ގޮތުގައި ލޭބަލް ވެފައި އޮންނާނެ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ އުސޫލެއް ނޫން. އަދި އިންވެސްޓަރުން ވެސް
ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ފަސްޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. އަޅުގަނޑާ ވެސް މި ދޭތެރެއިން ދިމާވެއްޖެ
ރާއްޖޭގެ ޓުއަރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގައި އިންވެސްޓުކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ބޮޑެތި ބައެއް ވިޔަފާރިވެރިންނާ ވެސް.
އެ ބޭފުޅުންގެ ވެސް ކަންބޮޑު ވުންތަކެއް އެބަހުރި ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގަން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައިވާ މި އިޞްލާޙާ
މެދު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ތާއީދުކުރާ އިޞްލާޙެއް ނޫން މި އިޞްލާޙަކީ. އަދި ރާއްޖެއަށް
އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު އެބައޮތް މި އިޞްލާޙަށް. އަދި ޑިވިޑެންޑު ން ޓެކްސްނަގަން ބޭނުންވާ
ނަމަ، ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމުގެ ފުރުޞަތު އަދި އޮތީ. އަދި މި އުޅެނީ ފަށައިގަނެގެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ
އެދެން ޑިވިޑެން ޑުން ޓެކްސްނަ ގަން އޮތް އިޞްލާޙު އަނބުރާ ގެންދަން. އަދި މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ހާލަތުގައި
ނޫންހެން އަޅުގަނޑު ހިތުން ރާއްޖެ މި އޮތީ ޑިވިޑެންށުން ޓެކްސްނަގަން. އެހެންވީމާ، އެކަން ބޮޑުވުން އޮތީތީ އެކަން
ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް
އެކަމާމެދު ވިސްނާވަޑައިގަންނަވާނެ ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަރުކާރުން ބިލު ހުށަހެޅުއްވިއިރުގައި ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނުނަގާ ގޮތަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތީ. ދެން ފަހުން ޓެކްސް
ޑިވިޑެންޑުން ނަގާ ގޮތަކަށް ، އެއް ލައްކަ ރުފިޔާއިން މަތިވެފައި، އެއް މިލިޔަން ރުފިޔާއިން މަތިވެފައި؛ އިއްޒަތްތެރި
16

މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ މަޝްވަރާކުރަމުން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ
ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް އެއް ވިސްނުމަކަށް ނާދެވޭ ތަން. އަދި ޑިވިޑެން ޑުން
ޓެކްސްނެގުމަށް ބާރުއަޅުއްވާ ތަންކޮޅެއް ވާތުފިޔައިގެ ވިސްނުމު ގެ މެންބަރުން ވެސް މި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން ކޮންމެވެސް
ވަރެއްގެ ދުލެއް ދެއްވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު އެދެން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިދެންނެވި
ވިސްނުމުގެ ، ފިކުރުގެ ، ފަލްސަފާގެ މެންބަރުންނާ ވާހަކަދައްކަވައިލައްވާ ހެއްދުން. މި މަޖިލީހުގައި ސިޔާސީ ވިސްނުމަށް،
އިޤްތިޞާދީ ވިސްނުމަށް ބަލައިފިއްޔާ ކޮމިނިސްޓުންސުރެ ފެށިގެން އައިސް ޕެތިސްޓުންނާ ހަމައަށް އެބައޮތް ފެތުރިފައި
ކަނާތުން ވާތަށް. އެހެންވީމާ، އެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލުގެ އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މިދެންނެވި
ބާވަތުގެ ބޭފުޅުންނާ ވާހަކަދައްކަވަ އިހެއްދެވުން އެއީ ބުއްދިވެރިކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދައްކާލައިފީމު. އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު
ގޮތުގައި އެ ބޭފުޅުން ތިއްބެވީ ދޫދެއްވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަނަށް.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލާ ބެހޭގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް ދެތިން ވާހަކައެއް ހަމަ
ދަންނަވާލަން. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ތާއީދުކުރަން. ދެން އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލަކީ ޤައުމަކަށް
ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް. އެ ބިލު މުހިންމުވާ އެއް ސަބަބަކީ، އެ ރައްޔިތުން އަތުން ނެގިގެންދާ ޓެކްސަކަށް ވާއިރު ، އެކި
ރައްޔިތުން ސަރުކާރަށް ދައްކާ އާމްދަނީއަށް ބިނާކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިގެން އެބަދޭ ކެރިފޯރުންތެރިކަން ހުރި
ނިސްބަތް. އަދި އެކި ރަށްރަށަށް ރައްޔިތުން ބެހިފައިވާއިރުގައި ، އެ ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން އާމްދަނީން ޓެކްސް ދައްކާއިރުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ރަށްރަށުން ސަރުކާރަށް ލިބޭ އާމްދަނީ އެނގިގެންދިއުމާއި ، އެކި ރަށްރަށް އަޅާކިޔަ އި، ޕާފޯމަންސަށް
އިންޑިކޭޓަރެ އް ގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ބޭނުންކުރެވޭ މި. އެއީ އެ ރަށްރަށަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކި ބޮޑެތި
ޕީ.އެސް.އައި.ޕީ ގެ ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގައި އިންވެސްޓުކުރަމުންދާއިރުގައި އަސްލު އެ ރަށްރަށުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީ
ވެސް އެއީ މުހިންމު އެއްޗެއް ކަމުގައ ހަމަ ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން މިހާރު ޓެކްސް ނަގަން ހަމަޖެހިފައި މި އޮތީ، މަހަކު
ފަސްދޮޅަސް ހާހުން. ފަސްދޮޅަސް ހާހާއި އެއް ލައްކައާ ދޭތޭރޭގައި 5.5%. އަދި އެއް ލައްކައާއި އެއް ލައްކަ ފަންސާސް
ހާހާ ދޭތެރޭގައި 8%. އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާހާއި ދެ ލައްކައާ ދޭތެރޭގައި 12%. އަދި ދެ ލައްކައިން މައްޗަށް 15%.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު އަދަދުތަކެއް. ދެން ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޔަޢުޤޫބް ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް ޑަބަލް ޓެކްސް ނެގިގެންދިއުމަކީ ރާއްޖެ އަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އޭގެ ނޭދެވޭ
އަސަރުކުރާނެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނުނެގުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް
17

ހަމަ ދެކެން. އެއީ ޑިވިޑެން ޑް މި ލިބެނީ ކުންފުނިން ޓެކްސް ދެއްކުމަށްފަހުގައި އޭގެން ލިބޭ ސާފު ފައިދާއަކުން. އެހެންވީމާ
އެކަން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫންކަމުގައި ހަމަ ފާހަގަކުރަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިލްޔާސް ލަބީބަށް.
ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްރި ރައީސް. ރައީސް، އާމްދަނީ ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލެއް ސަރު ކާރުން ފޮނުވައި، އެ ބިލު މި މަޖިލީހުން
ނިމިގެންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވައިފި ،
ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނަގާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ވެސް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ވެސް އެދޭ ކަމެއް ނޫން،
ޑިވި ޑެންޑްސް އިން ޓެކްސް ނެގުމަކީ. ދުނިޔޭގެ ވަރަށް ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި ޑިވިޑެންޑް ސްއިން ޓެކްސްނަގަމުންދޭ.
އެހެންނަމަވެސް، މިހާރުގެ ޓްރެންޑަކީ ޑިވިޑެން ޑުން ޓެކްސް ނުނަގައި ވިޔަފާރިތަކުން ޓެކްސްނެގުން. އަދި އާމްދަނީއަކުން،
އެ މީހަކު ކުރާ މަސައްކަތަކާއެކީ ލިބޭ އެއްޗަކުން ޓެކްސް ނެގުން. ވިޔަފާރިއަށް މަގުފަހިވާ ގޮތަށް، އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް
މަގުފަހިވާ ގޮތަށް ، އަމިއްލަ މީހެއްގެ އަތުގައި ބޭންކުގައި ހުންނަ އޭނަގެ ފައިސާ ، ވިޔަފާރިތަކަށް އިންވެސްޓުކުރަން ބޮޑަށް
އެންކަރޭޖު މި ކުރަނީ. އެހެންވީމާ، ފަރުދުންގެ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނަގާއިރު ، ޑި ވިޑެން ޑުން ޓެކްސްނެގުމަކީ އެންމެ
ރަނގަޅު ގޮތް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ނުދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމައެއާއެކީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ،
މި ބިލުގައި ބަހުސްކުރަމުންދިޔައިރު އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމެއް، އެއީ ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ބޭންކުތަކުން ނަގާ ލޯނު؛
ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓުކުރުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުން ނަގާ ލޯނުގެ އިންޓްރަސްޓް ޓެކްސް ޑިޑެކްޓަބަލްގެ ތެރޭގައި ހިމެނުމަކީ
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅިން. އެހެންނަމަވެސް، މި ރިޕޯޓު ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަނޑަކަށް
އެހާ ބޮޑަކަށް ސާފެއް ނުވޭ، ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުން ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓު ކުރަން ނަގާ ލޯނުތަކުގެ އިންޓްރެސްޓް
ޑިޑެކްޓު ކުރެވޭ ކަމެއް. މިހާރު އޮތް ގޮތުން ހަމައެކަނި ރާއްޖޭގެ ސެންޓްރަލް ބޭންކުގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައި އިންނަ ބޭންކަކުން
ލޯނެއް ނަގާފައި، އެ ލޯނެއްގެ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓު ޑިޑެކްޓްވާ ކަމަށް މި ބިލުގައި މި އިނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު
ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުއި ރާއްޖެ އަށް ބޭރު ޤައުމުތަކުން އިންވެސްޓްމަންޓް ގެންނައިރު، ފައިސާ ވެސް
ބޭންކު ޤައުމުތަކުން ގެންނަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެއަށް މަގުފަހިވުމަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭތީ، އެކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނު ންވަނީ. ޝުކުރިއްޔާ..
18

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިވިދާޅުވި ގޮތަށްތޯ ތިޔަ މާއްދާގައި ލިޔެވިފައި އޮތީ އަޅުގަނޑު އެބަޖެހޭ ބަލަން. އަޅުގަނޑުގެ
ހަނދާނަށް އަންނަ ގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސެންޓަރަލް ބޭންކު ގަބޫލުކުރާ ބޭންކަކުން ނަގާފައިވާ ލޯނެއްގެ އިންޓްރެސްޓް ،
އެކަހަލަ ބާވަތެއްގެ ވާހަކައެއް އޭގައި އަންނަނީ. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ގަބޫލުކުރެވިފައިވާ ނުވަތަ
އެމް.އެމް.އޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ އެކަހަލަ ބަސްތަކެއް އަންނަނީ. އަޅުގަނޑަށް ކުއްލިއަކަށް އެ މާއްދާ ނުހޯދި މި
ދަނީ. އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން އެ މާއްދާ ހޯއްދަ ވާފައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވާނެކަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި
މައުޟޫޢުގެ ބަހުސްގައި ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަން އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، ތުލުސްދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ އިތުރު ކަންބޮޑުވުންތަކެއް ހުރީމަ ހިއްސާކޮށްލުމުގެ
ގޮތުން. އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ގެނުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި
މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ދަނޑިވަޅުގައި މި ބިލާ ހަމަ ގުޅިފައި އޮތް ވަގުތެއްގައި އަވައްޓެރި ސްރީލަންކާއިން ކަންތައް
ކުރަމުންދާ ގޮތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ. އެއޮތީ އިޢުލާންކޮށްފައި ތަފާތު ތިރީސް ޓެކްސެއް ކަނޑަ އިލާ
ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުން އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި މި ވަގުތު ވަރަށް ބޮޑެތި މަސައްކަތްތަކެއް
ފައްޓައިފި. އެހެންވިމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ވިސްނުންތެރިކަމާއެކު ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމުގެ ކަންތައް
ކުރިއަށް ގެންދަންވާނީ. އަދި ޑިވިޑެންޑުން މިހާރު މިއޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑިވިޑެން ށުން ޓެކްސް ނެގިއްޖެ ނަމަ،
އެ ހަމަ ޑަބަލް ޓެކްސަށް ވާނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ޔަޢުޤޫބްގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކޮށްލަން. އަދި ހަމައެހެންމެ، ޑިވިޑެންޑުން
ޓެކްސް ނަގާ ނަމަ، ދުނިޔޭގައި އެބަހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޑިވިޑެންށުން ޓެކްސްނަގާ ޤައުމުތައް. އެ ޤައުމުތަކުގައި
ޑިވިޑެންޓުން ޓެކްސްނަގަނީ ވަކި ލުޔެއް ވިޔަފާރިތަކަށް ދީފަ. އެއީ ބީ.ޕީ.ޓީ ދެއްކުމުގެ ކުރިއަށް ހިއްސާދާރުންގެ ޕާސަނަލް
ޚަރަދުތައް؛ މިސާލަކަށް ފްލެޓް، ޕާސަނަލް ސެކިއުރިޓީ، ކާރު ޑްރައިވަރު، މިކަހަލަ ޚަރަދުތަކެއް ކުރުމަށް. އެގޮތަށް އެކަން
ކޮށްފައި ވެސް މި ވަގުތު ދިވެހިރާއްޖެއިން ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ޗެލަންޖަކަށް
ވެދާނޭ ކައިރީގައި މި އޮތް ސްރީލަންކާއިން މި ވަގުތު ކަންތައް ކުރަމުންދާ ގޮތުން. އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައް ކުރަންވާނީ
ވަރަށް ވިސްނުންތެރިކަމާއެކު. އެ ބޭފުޅުން އެއޮތީ މިހާރު މުއާސަލާތީ ޚިދުމަތްތަކުން އެ ބޭފުޅުން 30% ޓެކްސް ނަގަމުން
އައި މީގެ ކުރިން. މިހާރު އެ އެއްކޮށް ކަނޑާލީ. އެ މީހުން 30% ޓެކްސް ނަގަމުންދިޔައިރު ވެސް ދިވެހިރާއްޖެއަށް
ވުރެން އަގުހެޔޮކޮށް އިންޓަނެޓު ދެމުންދިޔައީ. މި ވަގުތު އަދި ދެން ވާނީ ކިހިނެއްތޯ އެ 30% ޓެކްސް ކަނޑާލީމަ؟
އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އެ މީހުންނާ ވާދަނުކުރެވިގެން 30% ޓެކްސް ނަގާއިރު ވެސް ޚިދުމަތްދޭ އަގުގައި. އެކަމަކު
19

މިހާރު އެ މީހުން އެ ކަނޑާލީ އެ 30%. ދެން އަދި މާ ބޮޑަށް ކުޑަވެގެންދާނެ. ދިޔައިމާ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ
ޕްރެޝަރ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުތަކަށް ބޮޑުވެގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ވިސްނަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި މަޖިލީހުގައި ޑިވިޑެންޑުގެ ވާހަކައާއި، ޑިވިޑެން ޑު ން ނެގޭ ޓެކްސްގެ ވާހަކަ
ދެކެވެމުންދާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ބަލާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މިކަމުގެ ކުޑަ ޚުލާސާއެއް އެރުވޭތޯ. މިކަން
ހިނގާފައި އޮތް ގޮތެއްގެ ތަފްޞީލަށް އަޅުގަނޑުމެން ގޮ އްސި އްޔާ، މިސާލަކަށް ޑިވިޑެންޑަ ކީ ކޮބައިތޯ؟ އެއީ ހިއްސާ އެއްގެ
ފައިދާއަށް ލިބޭ މިންވަރު. ހި އް ސާއެއްގެ ފައިދާއަކީ މިސާލަކީ ބައްޕަ ނުވަތަ މަންމަ ނިޔާވީ. ދެން ބައްޕަގެ ރިސޯޓް ބެހުނީ
ދެ ބަނޑުގެ ހަތް ކުދިންނަށް. ބެހުނީމާ، ކޮންމެ ކުއްޖަކަށް ވެސް 2% ނުވަތަ 8% ރިސޯޓުން ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް
އެބައާދޭ. އެ ބަހާލެވުނުއިރުގައި ބޭރު މީހަކަށް އޮތް 53% އާއި ދެން މިހެންގޮސް މި ބާވަތުގެ ޕަސެންޓުތަކަކަށް ބެހިފައި
އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް، ބައްޕަގެ ދެބަނޑުގެ ކުދިންނަށް ނުވަތަ ތިން ބަނޑުގެ ކުދިންނަށް، ދިވެހި ކުދިންނަށް، ކޮންމެ
ކުއްޖަކަށް 5% ،12% ،10% ،8% ރިސޯޓުގެ ލިބުނު. އެހެންވީމާ، ހަމަ ރީތިކޮށް ގޭގައި ހުންނަވަނިކޮށް އަހަރެއްގެ
މައްޗަށް ދެތިން މިލިއަން ރުފިޔާ ލިބޭ. ދެން ދިރިއުޅުން ތަނަވަސްވެމެ، އުނދަގުލެއް ވެސް ނެތް. މިހާރު މީހަކާ އިނދެގެން
އުޅެނީ. ދަރިފުޅު ބޯޑިންގައި ހު ންނަނީ. އަދި ގެއެއް ވެސް ކޮޅުބުގައި ގަނެފީމު. މި ޓެކްސް ޑިވިޑެންޑުން ، ޑިވިޑެންޑު ލިބޭ
މީހާ އަތުން ނެގުމަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން މި ތަނުގައި އަޅުގަނޑު މިދެންނެވިހެން ވާތުފިޔައިގެ ވިސްނުމުގެ ބޭފުޅުންގެ ހުރީ.
ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެހެން ވިސްނުމެއް މި އަންނަނީ، ކަނާތުފިޔައިގެ ވިސްނުމެއް. އެއީ އެ ދެ މިލިއަން ރުފިޔާއިން
ޓެކްސްނެގީމާ އެ މީހާ އެ ޑިވިޑެންޑު ލިބޭ މީހާ، އިންވެސްޓު ނުކުރާން އުޅެނީއޭ. އެހެން ކަމެއް ނުކުރާން އުޅެނީއޭ. އަނެއް
ކަމެއް ނުކުރާން އުޅެނީއޭ. އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާހެން ޑިވިޑެންޑު ލިބެނީ ކޮންބަޔަކަށްތޯ އަޅުގަނޑުމެން
ވިސްނަވަ އިލައްވާފައި ، އޭގެތެރޭގައި ހިމެނެނީ ބޮޑަށް ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރުންތޯ؛ ޝައްކެއް ވެސް ނެތް. ކޮންމެ ރިސޯޓެއްގައި
ވެސް، ރާއްޖޭގެ ގިނަ ރިސޯޓުތަކުގައި ބޭރުގެ އިންވެސްޓަރެ އްގެ ހިއްސާވޭ. އަދި އޭނައަށް ބޮޑު ޑިވިޑެން ޑެއް ވެސް ލިބޭ.
އެހެންވީމާ، އޭގެން ޓެކްސް ވެސް ނެގޭނެ. ހަމަ އޭގެއިތުރުން މައިންބަފައިގެން މުޅަމުދަލުގައި ޑިވިޑެންޑުގެ ގޮތުގައި ދެތިން
ހަތަރު މިލިއަން ލިބޭ ކިތަންމެ ބައެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެބަތިބި. މިދެންނެވި ސަބަބަށްޓަކައި ޑިވިޑެންޑުން
ޓެކްސްނެގުމުގެ ވިސްނުމެއް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު އިން މަޝްވަރާތަކުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރައްވަމުން
ގެންދެވީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ފުންކޮށް ވިސްނެވި ، އަދި ވިސްނި، އަދި އޭގެން ނިކުމެދާނެ
ވިޔަފާރިއަށާއި، އިޤްތިޞާދަށާއި ، އެހެން ކަންކަމަށް ނިކުމެދާނެ ނަތީޖާއަށް ބަލައި، ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނެގުމާ ގުޅޭ
ގޮތުން އިތުރަށް ވިސްނުމަކީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވަން، ކުރައްވަން ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
20

ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފާހަގަވޭ. އަޅުގަނޑުގެ އަޅުގަނޑު ދަންނަ އެތައް ބައެއް ވެސް މި ވާހަކަ ތި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ތިޔަ ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތަށް، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހުޅުދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރި، މާލޭ ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މިއިން ކޮންމެ މެންބަރަކު ވެސް
ތިޔަ ފާހަގަކުރައްވާ ގޮތަށް ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސް ނުނެގުން އެއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ނަމަ،
އެ މަގަށް ކުރިއަށް ވަޑައިގެންނެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ޢަބްދުاله ޝަފީޤަށް.
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުاله ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޓެކްސްގެ ބިލެއް، އާމްދާނީ ން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ގާނޫނެއް ފާސްވެގެންދާއިރު. އަޅުގަނޑު
ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި ވެސް ވާހަކަ ދެއްކިން ރައްޔިތުންނަށް އެ އިން އެބަޖެހެއޭ ފައިދާތަކެއް އަންނަން. ބަދަލުތަކެއް
އަންނަން. އެހެންނޫންނަމަ، ރައްޔިތުންނަކަށް މި އީ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގައެއް ނުކުރެވޭނެ. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވައިފި ، ސްރީލަންކާގައި އާ ސަރުކާރެއް އައިސް ޓެކްސްތަކެއް ކަނޑައި ލާ ވާހަކަ، އިންޓަނެޓު ގެ އަގު
ހެޔޮވެގެންދާ ވާހަކަ ވެސް މިއަދުގެ ނޫސްތައް ބަލައިލާއިރު ފެންނަން އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވެގެން
މި އުޅެނީ އިންޓަނެޓްގެ އަގު ބޮޑުވެގެން. އަގު ހެޔޮނުކުރެވިގެން އެ ވާހަކަ ސޯޝަލް މީޑިއާ ގައި ގޮވަމުން މި ދަނީ އެތައް
ވަރަކަށް. އަބަދުވެސް އިވެނީ، އަގުހެޔޮ ކުރަނީއޭ، އެ ވާހަކަ އިވެނީ. އާ ޓެކްސްއެއް ތަޢާރުފުވެގެންދާއިރު ، އާމްދަނީން
ޓެކްސް ތަޢާރުފުވެގެންދާއިރު، އަދި ވެރިކަމަށް އައުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި އެއް ވާހަކަ ޖަޒީރާ ރާއްޖެ
މެނިފެސްޓޯގައި އޮންނާނެ. އަޅުގަނޑު ރަނގަޅަށް ހަނދާން އެބަހުރި، މުވާސަލާތީ ޚިދުމަތުން ޓެކްސް ކަނޑައިލާނަމޭ.
ދަތުރުފަތުރުގެ ޚިދުމަތުން ޓެކްސް ކަނޑައިލާނަމޭ. މި ބިލު މިގޮތަށް ފަރުމާވެ ފާސްވުމާ ހިސާބަށް އަންނައިރު ވެސް
އުވަ އިލެވޭ ޓެކްސްގެ ތެރޭގައި އެ 2 ޓެކްސް ހިމެނިފައިނުވުން އެއީ އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަ މެއް. ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގައި
އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދެއްކިން. އެހެންވީމާ، މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑު ސަމާލުކަމަށް ގެންނަން ބޭނުންވަނީ، ޓެކްސްގެ
ނިޒާމު އިތުރަށް ފުރިހަމަވެގެންދާއިރު ރައްޔިތުންނަށް ލުއިފަސޭހަ، އެންމެ އާއްމު ރައްޔިތުންނަށް ލުއިފަސޭހަވާނެ ގޮތެއް
އެބަ އަންނަންޖެހޭ. އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގޭއިރު، ބައެއް ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުމެއް، ގޯތިގެދޮރު ކުއްޔަށް ދީފައި ހުންނަ
މީހުން، އެ މީހުން ޓެކްސަށް ދައްކާ އެތިކޮޅު އަނެއްކާ ވެސް ރައްޔިތުންގެ އަތުން ނަގާނެ ވާހަކަ. ވިޔަފާރި ހިންގާ މީހުން
އަނެއްކާ ވެސް ރައްޔިތުންގެ އަތުން އޭތި ނަގާނެ ވާހަކަ. މި ކަންކަމަށް ޙައްލު އަންނާނެ ގޮތެއް ޓެކްސް އާމްދަނީން ޓެކްސް
ނެގޭ ބިލު ފާސްވެގެންދާއިރު އެބަ އަންނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ރައްޔިތުންނަށް އިތުރު އާމްދަނީއެއް ލިބޭއިރު،
ރައްޔިތުންގެ އަތުން ދާ އެތި ބޮޑުވާ ކަމަށް ވާނަމަ، ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާ ދުވަހަކު ވެސް ނިމުމަކަށް ނާންނާނެ. މިފަދަ
ކޮންމެ ގާނޫނެއް އަންނަނީ ރައްޔިތުންގެ ފަސޭހައަށް، ރައްޔިތުންގެ ފައިދާއަށް، ރައްޔިތުންގެ ލާބަޔަށް، ރައްޔިތުންގެ
21

މަންފާއަށް. އެކަންކަން އެގޮތަށް ނުވާ ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، ރައްޔިތުންނަށް އެއްވެސް ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނޯންނާނެ. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އަޙްމަދު ރަޝީދަށް.
ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން.
މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން މި އަންނަނީ ބީ.ޕީ.ޓީ އަދި ޖީ.އެސް.ޓީއާއި މިނޫންވެސް ޓެކްސްތައް ތަޢާރަފުކޮށްގެން. ނަމަވެސް،
އިންކަމް ޓެކްސް ނުފަށާތީ ވަށާޖެހޭ ޓެކްސްގެ ނިޒާމެއް ނެތް. މި ރާއްޖޭގައި ވެސް އޮންނަންޖެހޭނީ ވަށާޖެހޭ ފުރިހަމަ
ޓެކްސްގެ ނިޒާމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އޭރުންކަން މުއްސަނދިންނާއި ފަގީރުންނާ ދެމެދުގައިވާ ފަރަގު
ކުޑަކުރެވޭނީ. މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރާ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އެ އީ. އެހެންނަމަވެސް، ޑިވިޑެން ޑުން
ޓެކްސްކުރުމަކަށް އަޅުގަނޑަށް އެހާ ބޮޑަށް ތާއީދެއް ނުކުރެވޭ. ސަބަބަކީ، ރާއްޖޭގެ ޓުއަރިޒަމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅިފައި މި
އޮތީ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު. އެހެންވީމާ، ބޭރުގެ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓު ކޮށްފައި ހުރިއިރު ،
އެބޭފުޅުން ވެސް ހިސާބުތަކެއް ޖަހައި އަހަރުތަކަކަށް ބަލައިގެން މި ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓުކޮށްފައި ހުންނާނީ. ކުއްލި ޔަކަށް
އަހަރެމެން މިކަހަލަ، އަޅުގަނޑުމެން ކުއްލިޔަކަށް މިކަހަލަ ބިލެއް ގެނައުމުން އިޤްތިޞާދަށް ކޮށްފާނެ އަސަރަކާ މެދު
އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ޑިވިޑެންޑުން
ޓެކްސް ނެގުމާ މެދު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ވިސްނާ ވަޑައިގަތުމަށްފަހު މި ބިލަށް ވޯޓުދެއްވަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް
ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އިބްރާހީމް ރަޝީދަށް.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
22

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޑިވިޑެން ޑުން ޓެކްސްނެގުމާ ބެހޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ، އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާނަން.
ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އިންޑަސްޓްރިއަލް އިކޮނޮމީއެއް ނޫން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނެއް ނެތް މަތިންދާބޯޓު ހަދާ ތަންތަނެއްގައި .
ކާރުހަދާ ފެކްޓްރީތަކެއް ވެސް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި އަމިއްލައަށް ކާރުހަދާ ފެކްޓްރީއެއް އުފެއްދީ. މަތިންދާބޯޓު
ހަދާ ތަނެއް ނުވަތަ ދެލިވަޅެއް ނުވަތަ ކޮންމެވެސް އެހެން ކަހަލަ ކަމެއް އޭނަ އުފައްދައިގެން، އޭގެން އޭނަ މަސައްކަތެއް
ކޮށްގެން ޓެކްސް ދައްކާކަށްނުޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ޑިވިޑެންޑު، މީގައި އެބަ ހިމެނޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ރަށްތައް، ރިސޯޓްތައް. ބަޔަކު މީހުންނަށް ސަބްލީސް، ހެޑްލީސް، ސަބްލީސްކޮށްފައި ދޫކޮށްލާފައި ގޮސް ހަމަ އަރާމުގައި
ތިބެނީ. އެކަމަކު ރިހާކުރުކައްކާ މީހާ އަތުން، މަސްކައްކާ މީހާ އަތުން ނެގޭއިރު ކީއްވެހޭ މި ވާތުފިޔައިގެ ވިސްނުމަކަށް
ވާންޖެހެނީ. ޤައުމެއްގައި ވިސްނަންޖެހޭ މޮޑެލަކީ، އިކޮނޮމިކް މޮޑެލަށް ވިސްނަންޖެހޭ. އެކަމަކު ރިހާކުރުކައްކާ މީހާ،
މަހަށްދާ މީހާ، މަހުގެ ދޯނިންނާއި އޭނައަށް ލިބޭ ފައިދާއިންނާއި، މަސްކައްކައިގެން ހިއްކައިގެން ލިބޭ އެއްޗެ އްސާއި، އެ
ވިއްކައިގެންނާއި އޭގެން ހަދައިގެން ހުރިހާ؛ މުޅި މަރުޙަލާގައި އެބަނަގާ. އޭނަގެ އަތުން އާމްދަނީ ހަމަވެއްޖެއްޔާ ނުވަތަ
7 ލައްކަ 20 ހާސް ނުވަތަ މީގައި ބުނާ އަދަދަށް ހިސާބު އަހަރުތަކުގައި ހަމަވެއްޖެއްޔާ އޭނަ ނަގަންޖެހޭ. އެކަމަކު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރީތި ރަށެއް ، އޭނައަށް ކިތައް ރަށްތޯ އޮތީ ލީސްކުރީމާ، ސަރުކާރުން ހެޑްލީސް، ސަބްލީސް އެހެންގޮސް
އެތައް ބަޔަކަށް ވިއްކާފައި ގޮސް ހަމަ އަރާމުގައި އެ ތިބެނީ. އެ މީހުން އަތުން ނުނަގައި، ރިހާކުރުކައްކާ މީހާ އަތުން،
މަސްދޯނި ދުއްވާ މީހާ އަތުން، މި ހުރިހާ އެއްޗަކުން ނަގާއިރުގައި ކީ އްވެގެންތޯއޭ ވާތުފައިގެ ވިސްނުމަކަށް ވާންޖެހެނީ؟
އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، ދުނިޔޭގެ ތަރައްޤީވެފައި ތިބި ޤައުމުތަކުގައި ، އެ ޤައުމުތަކުގައި
މަތިންދާބޯޓު އުފައްދާ ފެކްޓްރީއެއް ނުވަތަ ކާރުހަދާ ތަނެއް ނުވަތަ އެހެނިހެން އީޖާދުތައް އުފައްދައިގެން، އޭގެން
މަސައްކަތްކޮށް ގެން އޭނަގެ ފިކުރީ މުދަލެއް، ދުނިޔޭގައި ނެތް އީޖާދެއް އީޖާދުކޮށްފައި ގޮސް އޭގެން ލިބޭ މަންފާ ޢާއިލާއަށް
ލިބޭ އެއްޗެހި، ދަރިދަރިކޮޅަށް ދާންޖެހޭ. އޭގެން އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ވެސް؛ އެކަމަކު މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި އޮތް
އިކޮނޮމިކް މޮޑެލަ ކީ، އިޤްތި ޞާދަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ. މަސްވެރިކަން، ފަތުރުވެރިކަން، ފަތުރުވެރިކަމުގެ
ޚިދުމަތުން، އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރީތިކަން ވިއްކައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ވިއްކަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮނޑުދޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކަނޑުގެ ރީތިކަން، އެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ހިއްސާއެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ހިއްސާއެއް. އެއީ ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރިސޯސްއަކީ. ތެލެއް ނުނަގަން އަޅުގަނޑުމެން. ކުރީގެ ސަރުކާރުން ތެޔޮވަޅު ފެނުނު ވާހަކަ ބުނި. އަދިވެސް
ތެލެއް ނުފެނޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އިންޑަސްޓްރި އަލް އިކޮނޮމީއަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި
މި އޮތް ކުޑަކުޑަ ރީތިކަން ނުވަތަ ގުދުރަތީ ރީތިކަން، ކުދިކުދި ޖަޒީރާތައް ވިއްކައިގެން އޭގެ ފައިދާ ނަގައިގެން ބަޔަކު
އަރާމުގައި ދިރިއުޅޭއިރު، އޭގެ ން ކޮންމެވެސް މިންވަރެއް ދިނުމަކީ އެއީ ވާތުފައިގެ ވިސްނުމަކަށް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު
ޑިވިޑެންޑުން ޓެކްސްނަގަން ތާއީދު. އެހެންނަމަވެސް، ބޭރުގެ ފަރާތްތައް، ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތް އިސްތިސްނާކުރަން
އެއީ އަޅުގަނޑު އެދޭ ކަމެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
23

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެ ވިސްނުން ވާނީ ވާ ތުފިޔައިގެ ވިސްނުމަކަށް. އެކަމަކު އެއީ ގޯސް ވިއްކުމެކޭ
އެއްވެސް ހާލެއްގައި އެއްވެސް މީހަކު ދަންނަވަނީކީ ނޫން. އެފަދަ ވިސްނުމެއް ވާނީ ވާތުފިޔައިގެ ވިސްނުމަކަށް. އަޅުގަނޑު
މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް. އެއަށްފަހުގައި، އަޅު ގަނޑު ހުޅުދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް ފުރުޞަތުއެރުވުމަށްފަހުގައި މި ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުން ކިޔާނަން. އެއަށް
ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުމަށްފަހު، އަޅުގަނޑު ދެން ޖުޑިޝަރީ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް އެދޭނަން. އެއީ އެޖެންޑާ
އައިޓަމް 8.2 ފަ އިވާ މަސައްކަތް. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް.
ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ކުރީގައި ވެސް ފާހަގަކުރިން، ރާއްޖެއިން ބޭރު؛ ކުރީގައި ފާހަގަކުރި އިތުރަށް
ސާފުކޮށްލަންވެގެން. ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ބޭންކުތަކުން ނަގާ ފައިސާ، ލޯނުތަކުގެ އިންޓްރެސްޓް ރޭޓް ކެޑޭ ވާހަކަ. މި
ގާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ބުނަނީ، ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް ގަބޫލުކުރާ ބޭންކަކަށް ނުވަތަ ބޭންކު ނޫން
މާލީ އިދާރާއަކަށް ދައްކާ އިންޓްރެސްޓް ފިޔަވައި، ޖުމުލަ އާމްދަނީ ހޯދުމުގެ ބޭނުމަށް އެއްވެސް ފަރާތަކަށް ނަގާފައިވާ
ލޯނަކާ ގުޅިގެން އެފަރާތައް ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ ހިސާބުކުރުމުގައި އިންޓްރެސްޓް އުނިކުރެވޭނީ މަހަކު 6%ގެ
ރޭޓަށްވުރެ އިތުރުނުވާ ގޮތު ގެ މަތީންނެވެ. އަދި އޭގެ (ށ) ގައި އެބަބުނޭ، މި މާއްދާގައި ޢަ މަލުކުރާނީ ގާނޫނުގެ 71 ވަނަ
މާއްދާއާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. ބޭންކު ނޫން ތަންތަނުން ވެސް އެބަނަގާ. ފައިނޭންސް ލީސިންގ ކޯޕަރޭޝަންތައް
ވެސް އެބަހުރޭ. މާލީ އިދާރާތައް އެބަހުރޭ. 71 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނަނީ، އަންނަ ނިވި ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް މި
މާއްދާއެއް ނުހިނގާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، މިމާއްދާ ނުހިނގާ ތަންތަނުގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ، ފައިނޭންސް ލީސިންގ
ކުންފުނިތައް. އެހެންވީމާ، ފައިނޭންސް ލީސިންގ ކުންފުންޏަކީ ވެސް ވަކި ލައިސަންސް ދީގެން ފައިނޭންސް ހަރަކާތް
ހިންގާ ތަންތަން. އެހެންވީމާ، އެ ތަންތަނުން ނަގާ ލޯނުތަކުގެ އިންޓްރެސްޓް އެބަ ކެނޑެންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން.
އެހެންނަމަވެސް، މިޔަކުން އެހާ ބޮޑަކަށް ސާފެއް ނުވޭ. ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބާރުފައި މި އޮންނަނީ މީރާގެ ކޮމިޝަނަރ
ޖެނެރަލަށް. އަދި ކޮމިޝަނަރ ޖެނެރަލް އެ ބާރު ބޭނުންކުރާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅިފައިނެތުމަކީ އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ
ކަމެއް. އެ ބޭފުޅާ ބޭނުންވާ ބަޔަކަށް، ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ހަމައެކަނި އެ ދޫކުރުން ވެސް އަޅު ގަނޑު ކަންބޮޑުވޭ. އަދި
71ވަނަ މާއްދާގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މާލީ އިދާރާތަކުން ނަގާ ލޯނުތަކުގެ
އިންޓްރެސްޓް ނުކެނޑޭ ގޮތަށް މި ފާހަގަވަނީ. އެހެންވީމަ، އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުމަކަށް ވާތީ އެކަން އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކޮށްލީ.
24

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު އެއް ފުރުޞަތު އެބަ އަރުވަން، ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޔައުޤޫބް ޢަބްދުاله. އަޅުގަނޑު މީގައި އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިތުރު ނުކުތާއެއް ފާހަގަކުރަން
އެދިވަޑައިގަންނަވާނަމަ، ފުރުޞަތުއަރުވާނަން.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔައުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ އިތުރު ނުކުތާއެއް ފާހަގަކުރަންވެގެން މި ފުރުޞަތަށް މި އެދުނީ. މިހާރު ބިލު އޮތް ގޮތުން ގެދޮރު
ކުއްޔަށް ދީގެން އުޅޭ ފަރާތެއް ވެއްޖެއްޔާ އޭނައަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ޓެކްސް ދައްކަންޖެހެނީ އެކި ބޭންޑުތަކުން.
މާނަޔަކީ 5.5% އާއި، 8% އާއި، 12% އާއި، 15% މި ރޭޓުތަކަށް އެބަ އެޕްލައިވޭ. އަހަރެއްގެ މައްޗަށް، މަހެއްގެ
މައްޗަށް ދެ ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާއަށްވުރެ، ދެ ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުވީމާ އޭގެ ފަހުން 15%، ބޮޑު
ރޭޓު އެޕްލައި މި ވަނީ. މިހާރު ވިޔަފާރި ފައިދާއިން، މިހާރު ހިނގަމުންދާ ބީ.ޕީ.ޓީ ގާނޫނުގައި އޮތް ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާމު
ވިޔަފާރިއެއް ކުރާ ފަރާތެއް ވެއްޖެއްޔާ ފަސް ލައްކަ ރު ފިޔާއަށްވުރެ ގިނައިން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ފައިދާއިން އެބަ
ދައްކަންޖެހޭ 15%. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި އުޅޭ ޕޮއިންޓަކީ، މިހާރު ޑީމް ޕާޓްނަރޝިޕް؛ މާނަޔަކީ، ދެ
މީހަކު ނޫނީ އެއަށްވުރެ ގިނަ މީހަކު އޯންކުރާ އެޕާޓްމަންޓެއް ނޫނީ ގެއެއް ، އެކަހަލަ ހާލަތެއްގައި އެ ވަނީ ޕާޓްނަރޝޕަކަށް.
އޭރުން އެ ބަދަލުވަނީ ހަމަ ކުއްލިޔަކަށް އެ ބަދަލުވަނީ ވި ޔަފާރި ޔަކަށް. އެ ހާލަތުގައި އެބަ ދައްކަންޖެހެއޭ ފައިދާއިން ފަސް
ލައްކަ ރުފިޔާއަށްވުރެ ބޮޑުވާ ނަމަ، 15%. ހަމަ އެވެސް ހަމަ ރެންޓަލް އިންކަމް. އިންޑި ވިޖުއަލް މީހާއަށް ވެސް ހަމަ
ލިބެނީ ރެންޓަލް އިންކަމް. އެކަމަކު އޭނަ އެ ހާލަތުގައި 5.5% ދައްކައިގެން ވެސް މެނޭޖު އެބަ ކުރެވޭ. އެކަމަކު ދެ
މީހަކު ނޫނީ އެއަށްވުރެ ގިނަ ބަޔަކު އެއްވެގެން ހިންގަމު ންދާ ނޫނީ އޯންކުރަމުންދާ އެޕާޓްމަންޓެއް ނޫނީ ގެއެއް
ވެއްޖެއްޔާމުން އެ މީހުން އަތުން އެބަނެގޭ 15%. އެއީ ވެސް އެއް އިޝޫ. އަނެއް އިޝޫއަކީ ، މިސާލަކަށް އެންމެ މީހެއްގެ
ނަމުގައި ހުންނަ ބޮޑު އިމާރާތެއް ނޫނީ ގެއެއް؛ އެ ތަން އޭނަ ކުޑަ ރޭޓުގައި ޓެކްސް ދައްކަމުންދާއިރު، އޭނަ މަރުވެގެން
ވާރިސުންނަށް އެތަން ބަދަލުވެގެންދާއިރު، އެ ބަދަލުވަނީ އަނެއްކާވެސް ޑީމް ޕާޓްނަރޝިޕަކަށް. ޑީމް ޕާޓްނަރޝިޕަކަށް
ބަދަލުވާއިރު، އަނެއްކާވެސް އެ އްކަލަ ކުރީގައި ދެއްކި ކު ޑަ ރޭޓުން ބޮޑު ރޭޓަށް ބަދަލުވަނީ. އެހެންވީމާ، ރެންޓަލް އިންކަމް
ލިބޭ ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައި ހަމަހަމަކަން ގެއްލޭ އުސޫލެއް އެބައޮތޭ މި ބިލުގައި މިހާރު ޑްރާފްޓުކުރެވިފައި އޮތް
ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އުއްމީދުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފައިނަލްކުރާއިރު އެއަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ރިޢާޔަތްކުރާނެ ކަމަށް. އެހެންނޫނީ ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ އަތުން ކުޑަ ރޭޓެއް ނެގިފައި ، އަނެއްބައި ޓެކްސް ޕޭޔަރުން ގެ
އަތުން ބޮޑު ރޭޓެއް ނެގޭ ތަން އަންނާނެ. މި ދޭއްޗަކީ ވެސް ، އެކަމަކު ދެ ރޭޓު ނެގިގެންދާއިރު ވެސް މި ނެގެނީ ހަމަ
25

އެއް އިންކަމަކުން ، އެއް ބާވަތެއްގެ ވިޔަފާރިޔަކުން. ހަމައެކަނި ތަފާތަކީ، ދެ ކަންތައް ، ދެ އެޕާޓްމަންޓް ނޫނީ ދެ ބާވަތެއް ؛
އޯނަރޝިޕްގެ ތަފާތެއް މި އިންނަނީ. އެއް ބަޔަކު އެއީ އެންމެ މީހަކު އޯންކުރާތީ. އަނެއް ތަނަކީ، އެއީ އެކަކަށްވުރެ ގިނަ
މީހުން އޯންކުރާތީ އަންނަ ދެ ރޭޓެއް އެޕްލައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ހަމަހަމަކަން ގެއްލޭ މާއްދާއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް
ފާހަގަކުރެވޭތީ ، އެކަން އަޅުގަނޑު ޑީމް ޕާޓްނަރޝިޕް އިޝޫގައި އެކަން އަޅުގަނޑު ހައިލައިޓްކޮށްލަންވެގެން މި ފުރުޞަތަށް
އެދުނީ. އެހެންވީމާ ، އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން އެކަމަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ އެޑްރެސެ އް ކުރެވޭނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަބްދުاله ޖާބިރަށް.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
أَعـوذباهل مِن ال ش يـطانالرَجيـم ، بسم هلا ال ر حمن ال ر حيم . އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ތަކުރާރުކޮށް މި ދަންނަވަނީ،
އަޅުގަނޑުމެން ރެޑީއެއް ނޫނޭ ދިވެހި ރައްޔިތުން ގެ އަތުން އިންކަމް ޓެކްސް ނަގާ ކަށް. ސަބަބަކީ ވާނުވާ ނޭނގޭ ނިޒާމެއްގެ
ތެރެއިން ޓެކްސް ޕޭޔަރުންގެ ފައިސާ މެނޭޖުވެގެންދާތީވެ. ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓު އަޅުގަނޑު މި ފަހަރު ދިރާސާކުރިން. މަނިކުފާނުހާ
ހުނަރުވެރި ނޫނަސް، ބަޖެޓުގައި މި ކިޔާ އެއްޗެއް ، ލިޔެފައި ހުރި ނަންބަރުތަކާ ދިމާނުވާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ރާއްޖޭގެ
ޖުޑިޝަރީ މަނިކުފާނު ރަނގަޅުކުރަމުން ތި ދަނީ. ފައިނޭންޝަލް ޓެކްސްތައް އެބަ ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ. ރާއްޖޭގެ އިންކަމް
ޓެކްސް ނަގާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ. އެ ވާހަކައަށް އަޅުގަނޑު އިޢުތިރާޟްކުރަން. މި ރާއްޖޭގެ ރައް ޔިތުންގެ
އަތުން ބައިވަރު ޓެކްސް ނެގިއްޖެ. ވަރަށް ދަތި ހާލުގައި މީހުން ތިބީ. ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގައި އެއަރޕޯޓެއް
ނެތުމުގެ ސަބަބުން ބިއްޖެހިފައި މީހުން ތިބީ. އެކަމަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ފަރުވާލެއް؛ މި ރާއްޖޭގައި އިންކަމް ލިބެން ހުރި
ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރާށޭ. ޓެކްސްނުކުރާށޭ މީހުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީގެ ވެރިކަމެއްގައި اެلهގ ރަޙުމަތުން އިންކަމް
ޓެކްސެއް ނުނަގާނެ. އެއްވެސް ޓެކްސެއް ނުނަގާ މެނޭޖުކުރެވޭނެ. ރާއްޖެ މެނޭޖުކުރަން ނޭނގޭ ބަޔަކު ތިބީ. ދެން އަޅުގަނޑު
އުފާކުރަން ހުސް ޑީ.އާރު.ޕީ މީހުން މިހާރުވެސް ކެބިނެޓުގައި ތިބީ ވެސް. ކުރީގެ ޑީ.އާރު.ޕީން ކަމުނުގޮސް ރިޑެންޑެންޓްކުރި
މީހުން. ކްލީންކުރޭ ކެބިނެޓު ވެސް. އިބްރާހީމް މުޙއްމަދު ޞާލިޙަށް ކޮންސަލްޓެންސީ ދޭން އަޅުގަނޑު މިހިރީ ތައްޔާރަށް.
މި ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ބަރާބަރަށް ލާރި ދެވޭވަރަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ލާރި އެބަހުރި. ވައްކަންކުރުމުގެ ނިޒާމުތައް
ފުނޑާލަންވީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިތާމަޔަކީ، މިއަދު ވެސް ޙުސްނުއްސުޢޫދު ލާން ތި އުޅެނީ ފަޑިޔާރުގެއަށް. ހަމަ މާލޭ
ބޭފުޅަކަށް ވީމަ ދެންހުރި މީހާ ވެސް ލާން ތި އުޅެނީ. ފަނޑިޔާރުގެ ތަހުޒީބުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ ފައްޓާފަ.
ޙުސްނުއްސުޢޫދަކީ ބޮޑުފެންވަ ޅުގޭ ޝަރީފާއި އަޅުގަނޑާ އޮތް މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައި
26

ވަކާލާތުކޮށްފައި އަނެ އްކާ މަތީ ކޯޓުގައި އޭނަގެ ފަރާތުން ވަކާލާތުކުރީ. ސީދާ ބާ އެސޯސިއޭޝަން ހުރި ނަމަ، ވަގުތުން
ވަކިކުރާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަހަލަ ކަންތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން އެބަޖެހޭ. މިއީ ހަމަ ޓެކްސްއާ ބެހޭ ވާހަކަ.
ޓެކްސް ނަގަންނުޖެހޭ ސަބަބުތައް. ރާއްޖޭގެ ކޮންކަމަކާތޯ ޓެކްސް ނަގަންޖެހެނީ؟ މަސް ބޭނޭ ގޮތް ހަދަންވީ. ދާއެޅޭ ގޮތް
ހަދަންވީ. ރިސޯޓުތަކުގައި ހުއްދަދޭންވީ. ޓުއަރިސްޓް ރިސޯޓެ އް ހިންގަންވެއްޖެއްޔާ މިހާރު ޖެހޭނީ މިނިސްޓަރު ކައިރިއަށް
ގުދުވާން. އިންވެސްޓްކުރާ މީހާގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ބާރެއް ނޯވޭ. ވަޒީފާއިން މީހަކު ވަކިކޮށްފިއްޔާ އަލުން އަނބުރާ
މިނިސްޓަރު ގޮސް އޭނަ ރީ އެންސްޓޭޓްކުރާ ގޮތަށް މި އޮންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޓެކްސްނަގަންޏާ ޓެކްސް
ނަގަންޖެހޭނީ ނިޒާމުތައް ބަރާބަރަށް ހަރުދަނާކޮށްގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ، ދުނިޔޭގެ
ޤައުމުތަކުގައި ޓެކްސް ނަގަނީ ތަހުޒީބު ޤައުމުތަކުގައި ، ތަހުޒީބު ސަރުކާރުތައް އޮންނަ ތަހުޒީބު އަމާނާތްތެރިން ތިބޭ
ޤައުމުތަކުގަ އި. މިތާނގައި ޓެކްސް ޕޭޔަރުންގެ މަނީ ނުބައިކޮށް ދިޔަކަމުގެ ވަރަށް ބަރާބަރު ސާފު ހެކި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު
ހިތަށް ވެސް އަރާ، ކީއްވެގެންތޯއޭ ޓެކްސް ޕޭޔަރުން ގެ ލާރިން ވައްކަންކުރި މީހުންގެ ފައިސާ އަނބުރާ ދައުލަތުން ނުނަގާން
މި އުޅެނީ؟ އެ ލާރި ނަގާށޭ. އިންކަމް ޓެކްސް އަޅުގަނޑު ނަފްރަތުކުރާނެ އެއްޗެއް. ސާފުކޮށް. މިއީކީ މުނާސަބު ވަގުތެއް
ނޫނޭ. މި ބިލު އޮފްލޯޑުކޮށް، އެބޯޓްކުރާށޭ ވަގުތުން ވަގުތަށް. މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ތައްޔާރެއް ނޫނޭ ޓެކްސް ދައްކާކަށް.
އަނެއްކާ މީގައި ވަރަށް ޑޭންޖަރު ކަންތައްތައް އެބަހުރި. އޯކޭ މައްސަލައެއް ނެތް. ދުޝްމިންވާން ވެސް ވާނީ ހިތަށް
ކުޅަދާނަ މިންވަރަކަށް. ލޯބި ވެސް ވާންޖެހޭނީ ހިތަށް ކުޅަދާނަ މިންވަރަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ
ވިޔަފާރި ވެރިންދެކެ ރުޅިއައިސްގެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބައެއް މީހުން ވާހަކަދައްކާ. އެމް.ޑީ.ޕީ އަކީ ވިޔަފާރިވެރިންނާ ރައްޓެހި
ޕާޓީއެއް. އަޅުގަނޑަކީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ފައިނޭންސްކުރާ މީހެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑު މިހިރީ ކޯލިޝަން ހަދައިގެން އެމް.ޑީ.ޕީއާ.
އަޅުގަނޑު އެކަނި ކޯލިޝަން ހަދާ ވާހަކަ ދެއް ކީ ވެސް. ރައީސް ނަޝީދަށް، އަދި ރައީސް އެއްޗެއް ވިދާޅެއް ނުވޭ. ދެން
އަޅުގަނޑު ކަހަލަ ބޮޑު ޕާޓީއެއްގެ މީހަކު ކޯލިޝަން ހަދަން އަތް ދިއްކޮށްލީމަ ރައީސް ނޫނެކޭ ނުވިދާޅުވާނެ. މައުމޫނާ
ވެސް ހެދީވިއްޔާ. ޤާސިމާ ވެސް ހަދައިގެން ވިއްޔާ ތި އުޅެނީ. ކީއް ވެ އަޅުގަނޑު ކޯލިޝަން؛ އަޅުގަނޑު ހަޑީތޯ؟ ބައްލަވާ
އަޅުގަނޑު ލާފައި ހުރި އެއްޗެހި. ބައްލަވާ އަޅުގަނޑުގެ ޓައީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެއްގޮތަކަށް ވެސް
ހުއްދަނުދޭނަން މި ރާއްޖޭގައި އިންކަމް ޓެކްސް ނަގަން. އަދި ޙުސްނުއްސުޢޫދު މިތާ އެ މަޤާމަށް ލާން. އެކަން
ކޮށްގެންނުވާނެ. ކުރިން އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑުގެ އަންހެނުން އެ މަޤާމަށް ލާން އުޅުނީމަ އޮފްލޯޑްކޮށްލީ އެއްވެސް ސަބަބަކާ
ނުލައި. އައިސިސްއަށް ތާއީދުކުރާ ކުއްޖަކު ފަނޑިޔާރުގެއަށް ލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ. ވަރަށް ބިރުގަނޭ އަޅުގަނޑު.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އޭނާ ވެސް މަޤާމުން ވަކިކުރޭ. ފަނޑިޔާރުން ތަހުޒީބުކުރާ ޓޯޓަލް ޕެކޭޖު އަންނަންޖެހޭނެ. ރައީސް
އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙަކީ ރަނގަޅު ބޭފުޅެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. މިހާރު ފައްޓަނީ މި. އަދި ބޮޑުމޮހޮރާގެ
އެ ބޭފުޅުން ސޮޔެއް ނުކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރަންޖެހޭނެ. އެއްބަސްވެފައި އޮތީ. ކެސިނޯ ލައިސަންސާ އެއްކޮށް ދެއްވާށޭ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އިނގޭނެ އެކަން އޮތީ އެހެންކަން. މަސައްކަތް ފަށަނީ މިހާރު މި. އޭރުން އިންކަމް ޓެކްސް
27

ނަގާކަށްނުޖެހޭނެ. އަންޑަރވޯޓަރ ކެސިނޯއެއް މި އަޅަނީ. އަންޑަރވޯޓަރ ކެސިނޯއެއް އަޅާފައި ބަރާބަރަށް އޮޕަރޭޓުކުރަން
ފެށީމާ ދެން އިންކަމް ޓެކްސް ނުލައި މި ޤައުމު އޮޕަރޭޓުވާންޖެހޭނެ. وال س ال م عليكم ورحمة هلا وبركاته.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ތިންވަނަ ނަންބަރުގެ
ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ ތިންވަނަ ކިޔުން އިއްވުން. އާމްދަނީން ޓެކްސް
ނެގުމުގެ ބިލު. މިއަދު ވޯޓަށް އަހާ ގަޑީގައި މި ބިލަށް ވޯޓަށް އެހޭނެ، އިޞްލާޙުތަކާ އެކުގައި. އަޅުގަނޑު ދެންނެވިހެން،
26 އިޞްލާޙެއް އެބަވޭ މި ކޮމިޓީން ނިންމިގޮތަށް އަނެއްކާވެސް ހުށަހެޅިފަ. އެ 26 އިޞްލާޙަކީ ސަރުކާރާ އަދި މި
މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ އެކުގައި މަޝްވަރާކުރެވި، އެއް ވިސްނުމަކަށް ގެނެވިފައިވާ 26 އިޞްލާޙު ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަދި އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވަނީ މި ދެންނެވި ފަދައިން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން މީގެން އިޞްލާޙަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވޯޓަށް އަހައނހާ ހުންނަ ވަގުތުގައި ކުއްލިޔަކަށް އެއްޗެއް
އެނގިވަޑައިގަންނަވައިގެން އުޅުއްވުމުގެ ބަދަލުގައި، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ތިބޭފުޅުން މި އެއްޗެހި ކުރިއަށް
ބައްލަވައިލައްވާފައި އޮވެއްޖެ އްޔާ ފަހު ވަގުތުގެ ހާސް ތިބޭފުޅުންނަށް ނުލިބި މިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ.
{8.2} - އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 8.2 އަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު ފަނޑިޔާރު
އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުން ފޮނުވާފައިވާ މައްސަލަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖުޑިޝަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި
ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް
ފަހުމީ. މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ.
މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މުޅި ރިޕޯޓެއް ދަންނަވައިނުލާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގެ ނިންމުން
ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާ ސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ށ) އާއި ، ގާނޫނު ނަންބަރު
13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ ގުޅޭ
ގޮތުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށްފަހު، 28 ނޮވެންބަރު
2019 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު، މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 56 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެ، ވޯޓުގައި
28

ބައިވެރިވި ހަތް މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްކޮށްފައިވަނީ؛ އިސްވެދެންނެވި މައްސަލަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން
ބައްލަވައި ނިންމަވާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ގާނޫނު ނަންބަރު 10/2008)ޖުޑީޝަލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ގާނޫނު(އާއި އަދި އެފަދަ މައްސަލަތައް ބެއްލެވުމަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން
ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިޖުރާއަތްތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީ ން ކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު،
އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ފެންނަ ކަމަށް. އެހެންކަމުން،
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އޮ ނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލް ޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުން ވަކިކުރުމާ މެދުގައި މި
ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމެވި ގޮތުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްދެއްވައި، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތެއްގެ މަތީން މި މައްސަލަ ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އެދި މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި މި އޮތީ ޖުމުލަ ދެ ގަޑިއިރު. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް
އެއްގަޑި 12 މިނެޓު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 10 މިނެޓު. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 10 މިނެޓު. ޕީ.އެން.ސީއަށް 8 މިނެޓު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް
7 މިނެޓު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 1 މިނެޓު. މިހާރު މި ވަނީ މި ރިޕޯޓުގެ
ބަހުސްގެ ވަގުތު ހުޅުވަ އިލެވިފަ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޝުކުރިއްޔާ މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އިތުރު ބަހުސެއް ނެތް.
އެހެންވީމާ، ވޯޓުގެ ގަޑީގައި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިން މޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި މެދުކަނޑާލަނީ އިންޓޯލްގެ
ވަގުތަށް.
}ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:27 އިން 11:06 އަށް{
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަ ސަން ޢަފީފު)
7. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އަޅުގަނޑުމެން ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި
ގެންދަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް. އެއީ 2020 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާކޮށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅުއްވާފަ އިވާ ބަޖެޓުގެ ކޮމިޓީ ގެ
ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. މިގޮތުން، މި ވަގުތު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ތުލުސްދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމަށް.
29

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ބަލާއިރު ކޮމިޓީން ގެނެއްސަ ހުރި އިޞްލާޙުތަކަށް އަޅުގަނޑު ބަޖެޓު ،
2020ގެ ބަޖެޓުގެ ކޮމިޓީއިން ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރަން. އަދި މަޖިލީހަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅިއިރު ،
37.5 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ބަޖެޓު މިހާރު މި ވަނީ ކޮމިޓީ މަރުޙަލާއަށް ފަހު 37.8 ބިލިއަނަށް އިތުރުވެފަ. އެއީ ބައެއް
ކަންތައްތައް އިތުރުކުރުމާ ގުޅިގެން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން، ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ފޮނުވިއިރުގައި
އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ދިއްފުށީގެ ބިން ހިއްކުމަށް އެއް ލައްކަ ތިރީސް ހާސް ރުފިޔާ ޖަހާފައި އޮތީ. އެއީ ހަމައެކަނި
ސަރވޭ ދަތުރެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކައިގެން ބިން ހިންކުމާއި ގިރާ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުމަށް
މިހާރު އެ ވަނީ 7.5 މިލިއަން ރުފިޔާއަށް އިތުރުކުރެވިފަ. އެކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އަޅު ގަނޑު
މަސައްކަތްކުރިން ހިންމަފުށީގެ ކައުންސިލުގެ އެދުމުގެ މަތީން ހިންމަފުށްޓަށް ވެސް ކަމެއް އިތުރުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް،
އިތުރު ކަމެއް އިތުރަކަށް އިތުރުކަމެއް ނުގެނެވޭނެ ކަމަށް އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވީ. ދެން އަންނަ އަހަރު އަޅުގަނޑު
މަސައްކަތްކޮށްދޭނެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވާލަން. މި ބަޖެޓުގައި ޚަރަދުތައް އިތުރުކުރެވުނު ކަމުގައި ވިޔަސް ޚަރަދުތަކުގެ
ބަޔަށް ބަދަލެއް އަޔަސް ، އާމްދަނީގެ ބަޔަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް އައިއްސަ ނެތް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ފަހަރެއްގައި
ވެދާނެ، އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވޭ ގޮތުގައި އާމްދަނީއަށް ވެސް މިހާރު ބަދަލެއް އަންނާނެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިންކަމް
ޓެކްސްގެ ބިލު ކުރިއަށްދާ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އާމްދަނީއަށް ބަދަލު އަންނަންޏާ އަންނާނީ އާމްދަނީ ދަށްވުން ކަމަށް
އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ. އެހެން ވީމަ ކަމަށް ފަހަރެއްގައި ވެދާނެ، އެބައި އެހާ ބޮޑަށް ނުހިމަނާ އޮތީ، މާ ބޮޑަށް ބަޖެޓު
ޑެފިސިޓް ފެނިދާނެ ކަމަށް ބަލާފައި ކަމަށް. އެކަމަކު އެބައި ވެސް ހިމަނާލި ނަމަ، ތަންކޮޅެއް ރަނގަޅަށް ، ތަންކޮޅެއް
އެކިއުރޭޓް، ލަފާކުރާ ފިގަރެ އް ފެންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ. ދެން ހަމަ މިހާރު މި ބަޖެޓަށް އިޞްލާޙު
ހުށަހެޅިފައި އެބަވޭ. މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅާފައި އެބަވޭ އިނގޭތޯ. އެއީ ވަކިން
ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލުތަކަށް ލިބޭ އާމްދަނީއާއި އަދި ކުރެވޭ ޚަރަދު ހިމެނޭ ގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙެއް އެއީ. މައި
ސަރުކާރުން ގްރާންޓުގެ ގޮތުގައި ދޭ ބަޔާއި އަދި ކައުންސިލަށް ލިބޭ ބަޔާ އެއްކޮށްގެން ޚަރަދު ވާނެ ގޮތާއި، ހުރިހާ
އެއްޗެއް. މި އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ މި ކޮންސެޕްޓަކީ ވަރަށް ރަނގަޅު ކޮންސެޕްޓެއް. ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި
ކުރަން ރަނގަޅު ކަމެއް. ފޯމެޓު ވެސް ރަނގަޅު. އެހެންނަމަވެސް، މި ފަހަރު އަޅުގަނޑަށް ބޮޑަށް ލަފާކުރެވެނީ މާ
އަވަސް އަރުވާލައިގެން ކޮށްފައި ހުރީމައޭ. މީ ކޮށްފައި ހުރިއިރު މަޢުލޫމާތުތަކުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ކުށްތަކެއް އެބަހުރި.
އެގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރަށްރަށަށް ބަލައިލާއިރު. އަޅުގަނޑު ހަތަރު ރަށާ ވެސް ވާހަކަދައްކާލިން މިކަމާ ބެހޭ
ގޮތުން. ހުރާ، ހިންމަފުށީގައި ހަމަ އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ހުރިހާ ބައެއް ހިމަނާފައި އެބަހުރި ކައުންސިލު އާމްދަނީގެ
ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް، ތުލުސްދޫ އަދި ދިއްފުށްޓަކު އެ ބައިތައް މުޅިން ހިމަނާފައެއް ނެތް. އެއީ ވެދާނެ، ފަހަރެއްގައި
30

މި އެބޭފުޅުން ބައްލަވާ ދެ ގޮތަކަށް އާމްދަނީ ލިބޭ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އޭގެތެރެއިން އެއްގޮތް އެ ބޭފުޅުން ހިމަނާފައި
ހުރީ. މިސާލަކަށް ދިއްފުށްޓަށް ބަލާއިރު ދިއްފުށީގައި މަހަކު އެވަރެޖުކޮށް 35 ހާސް ކައުންސިލު އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި
ލިބޭނެ ކަމަށް މިއިން މި ފެންނަނީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަށް ގަ ބޫލުނުކުރެވިގެން އަޅުގަނޑު ގުޅައި ވާހަކަދެއްކިން. މިއަދު
އަޅުގަނޑަށް ޚަބަރު ލިބިއްޖެ، މީގައި ލިބޭނެ ކަމަށް ލަފާކޮށްފައި މި އޮތް 35 ހާހުގެ އިތުރުން ، އަދި 86300 ލިބޭ ކަމަށް.
އެހެންވީމާ، އަސްލު މުޅި ޕިކްޗަރއެއް ނުފެނޭ. ހަމަ ތުލުސްދޫގައި ވެސް އެކަން އޮތީ އެގޮތަށް. އަދި މީގައި ހުރި އިތުރު
މަޢުލޫމާތުތަކަށް ބަލާއިރު، ރަށްރަށުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ތަންތަން ހުރިވަރާއި ، ގެސްޓްހައުސްތައް ހުރި ވަރާއި، އަންހެނުން
ތިބި ވަރާއި، ފިރިހެނުން ތިބި ވަރާ، މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ހިމެނިފައި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން
ތުލުސްދޫގައި ހަމަ އެއްވެސް ގެސްޓްހައުސެ އް ހުރި ކަމަކަށް ނެތް. ވިޔަފާރިގެއެއް ހުރި ކަމަކަށް ނެތް. އެބައި އެއްކޮށް
ފުރިހަމަނުވެ އޮތީ. އެހެންވީމާ، އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅާއިރު ފުރިހަމަކޮށްފައި ހުށަހެޅީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވޯޓުދޭން ވެސް
ފަސޭހަވާނެ. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު ބަލައިލިން ބ. އަތޮޅުގެ ރަށެއް، އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ ކަމަދޫ ކަންނޭނގެ.
ބަލައިލިއިރުގައި އެ ރަށުގެ ކައުންސިލަކަށް އާމްދަނީއެއް ލިބޭ ކަމަކަށް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، މައި ސަރުކާރުން ދެނީ
އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ 2.81 މިލިއަނޭ. އެ މީހުންގެ ހަމަ ހުރިހާ ޚަރަދެއް ކަނޑާފައި ސާފު ފައިދާއަށް ވެސް 2.8
އޮތް. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ޚަރަދެއް ވާ ރަށެއް ނޫން ކަމަށް ހުރީ. މީގައި ވަރަށް ރީތިކޮށް އެބަހުރި ކުރަންޖެހޭ
ޚަރަދުތަކާއި، ސަރޕްލަސް ވާ ކަމަށް ވަންޏާ ސަރޕްލަސް، ޑެފިސިޓްވާ ކަމަށް ވަންޏާ ޑެފިސިޓްވާކަމާ. އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ
ހަތަރު ރަށަށް ބަލާއިރު ހިންމަފުށި އޮތީ ޑެފިސިޓްވާ ގޮތަށް. ދެން އޮތް ތިން ރަށް ވެސް މި އޮތީ ސަރޕްލަސް ވާ ގޮތަށް.
އެހެންވީމާ، މި އިޞްލާޙުގެ މަޢުލޫމާތުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތަކެއް އެބަހުރި. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު އެދެނީ،
އަޅުގަނޑު ތާއީދު ވެސް ކުރަނީ ، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ބަޖެޓު ދިރާސާކޮށް ނިމުނު ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް، މި އިޞްލާޙާ
ނުލައި. މި އިޞްލާޙު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރަން ބޭނުންވާތީވެ މި އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރެވެން ނެތް ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަނޑު
ދަންނަވާލަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރި އްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަތް މިނެޓު ބޭނުންކުރައްވާފައި ވަނީ. ބާކީ
ވަގުތެއް ނެތް. ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވާއިރު އެއް ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނީ، 7 މިނެޓުގެ
ފުރުޞަތެއް. ދެން މިވަގުތު އިތުރު މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތް. ވާހަކަފުޅުނުދައްކަވާ މެންބަރަކު؛ އާދެ! ފުރުޞަތު
ބޭނުންނުކުރައްވާ، ފުރަތަމަ ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު ބަޖެޓު ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމުގެ މަރުޙަލާ ނިންމައެއް ނުލަން.
31

6. އިބުތިދާއީ ބަހުސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ވަގުތު އިތުރު މެންބަރަކު އެދިވަޑައިގެންފައިނެތީމަ ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު ކުރިއަށް ގެންދަން މި ގަސްތުކުރަނީ
އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.1 އެއީ މިއަދު އިބުތިދާއީ ބަހުސް ފެށިފައިވާ، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން
މަޙްމޫދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ، ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު) އަށް
އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު. އާދެ! މިވަގުތު މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު
ހުޅުވައިލެވިފައި މި ވަނީ. އާދެ! މި ބިލަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރު. އެގޮތުން ، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 2 ގަޑިއިރާއި
24 މިނެޓާއި 29 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 20 މިނެޓާއި 21 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 20 މިނެޓާއި 21 ސިކުންތު.
ޕީ.އެން.ސީއަށް 16 މިނެޓާއި 12 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 14 މިނެޓާއި 8 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް
ނިސްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 3 މިނެޓާއި 30 ސިކުންތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިހާރު
މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު)އަށް
އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލެއް ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވީތީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! މިފަދަ ބިލެއް އައުން ލަސްވެއްޖެ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ؛
މި ވަގުތު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން އެންމެ ކަންބޮޑުވާ އެއް ކަމަކީ ، ރާއްޖޭގަ އި ބޭރު މީހުން ގިނަވެގެން ގަވާއިދާއި
ގާނޫނާ ޚިލާފަށް އުޅޭ ބޭރު މީހުންގެ ކަންތައް އެއީ އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެފައި އޮތް މައްސަލައެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން.
މިފަދަ ބިލެއް، ގާނޫނުތަކެއް ހެދުމުން ގާނޫނު ތަސްދީގުކުރުމަށްފަހު، އެ ގާނޫނަށް އަހުލުވެރިކުރުވައި އެ ތަންފީޒުކުރާ
އިދާރާތަކުން މި ގާނޫނުތައް ފުރިހަމައަށް ޢަމަލުކުރުމަށް އެބަ ޖެހޭ މި ރާއްޖޭގައި. އަދި ގާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުން ގާނޫނެއް
ފާސްކޮށްފައި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ތަސްދީ ގުކުރުމަށްފަހު އެ ޢަމަލުކުރުން ވަރަށް މަދު ފަހަރަކު ފެންނަމުންދާކަން
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. ބޭރު މީހުންގެ ކަންތަކުގެ މައްސަލަ، މި ރާއްޖޭގައި ފެށިގެން އައި އްޔަކީ މިއަދަކު، އިއްޔެއަކު
ނޫން. މީގެ 10 ވަރަކަށް، 15 ވަރަކަށް އަހަރު ކުރިން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވަރަށް ކަންބޮޑުވެގެން އުޅޭ
މައްސަލައެއް މި މައްސަލައަކީ. އެ މީހުން ގެނެއްސަ ، ތަނެއް ހެދުމަށްފަހު، މާލެ ދޫކޮށްލައި، ރާއްޖޭގެ އެތަންމިތާނގައި
މި މީހުން އުޅެމުން އެބަ ގެންދޭ. މިއަށް އެއްވެސް ޙައްލެއް ނުލިބި، ރާއްޖޭގެ ސަލާމަތަށް ވެސް ނުރައްކާވާ ހިސާބަށް
ގޮއްސަ އޮތްކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އިއްޔެގައި ، ދެތިން ދުވަހެއްގެ ނޫސް ބަލަ އިލިއިރުގައި، ރާއްޖޭގެ ސަލާމަތީ
32

ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދެން ހުންނަ ވުޒާރާއަކަށް ވޭނެއް ވަދެގެން، ބޭރު މީހަކު އިންޒާރުދިން ޚަބަރު ނޫސްތަކުން
އަޅުގަނޑުމެން ދެކުނިން. މި ދައްކަނިއްޔަކީ އާދައިގެ ވާހަކައެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤައުމެއްގެ ސަލާމަތީ
ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭން ހުންނަ ވުޒާރާއަކަށް ވޭނެއް ގައި ވަދެގެން، ބޭރު މީހަކު އިންޒާރުދިން ވާހަކަ ނޫސްތަކަށް
އެރީމާ މިއިއްޔަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަލަހައްޓައިގެން އެއަށް ވާހަކަނުދައްކާ ތިބެވޭ ވަރަށްވުރެ މާ ނުރައްކާތެރި ހާލަތެއްގައި
މި ރާއްޖެ މި އޮތީ. ބޭރު މީހުންގެ ކަންތައް ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ޕޮލިސީ އެކުލަވަ އިލައި ، އެ މީހުންގެ ކަންތައް ސަރުކާރުން
މިއަދު ގެންދާކަން ވެސް އުފަލާއެކީ ފާހަގަކުރަން. އެ ކަންކަމުން އަރައިގަތުމަށް ރާއްޖޭގެ ވުޒާރާތަކުން ކެނޑިނޭޅި ބުރަ
މަސައްކަތް ކުރާކަން އަޅުގަނޑު އުފަލާއެކު ފާހަގަކުރަން. އަދި ބޭރު މީހުން ގެންނަ ފަރާތްތަކުން ވެސް މި ކަންކަމަށް
ސަމާލުވެ، މި ކަންކަން ގާނޫނާއި ގަވާއިދާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ކުރުމަކީ ވެސް އެއީ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިއިއްޔަކީ،
ހަމައެކަނި ދައުލަތަށް ނުވަތަ ސަރުކާރަކަށް ނުވަތަ މަޖިލީހަށް އެކަނި ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން، މިވަރުގެ ބޮޑެތި ކަންތައްތަކަކީ.
މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން ފަރުދީ ގޮތުން މި ޒިންމާ ނަގައިގެން ، މާދަމާ ތިމާއަށް މިވަނީ ކޮން ގެއްލުމެއްކަން
ވެސް އެނގިދާ ހިސާބަށް ގޮސްގެން، ކަމެއް ވުމަށްވުރެ އޭގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން މިކަމަށް ފިޔަވަޅު އަޅައި ،
މި ރާއްޖޭގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމާއި، އަދި ރާއްޖެއަށް އެތެރެވާ މީހުންނަކީ އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހެދިފައި ހުރި
ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އެތެރެކުރެވޭ މީހުންގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ކަނޑައަޅާންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު މި
ދަންނަވަނީ މީހަކު ބޭރުން އަންނައިރުގައި ޕާސްޕޯޓެއް އޮވެ، އޭތި ޗެކުކުރެވިގެން ، އޭނަގެ ފިންގަރޕްރިންޓު ޖެހިގެން،
ރާއްޖެއަށް އެތެރެވަނީ. އޭގެފަހު ން މަޢުލޫމާތު ލިބެނީ، އެ މީހާ ހުރިހާ ޑޮކިއުމަންޓެއް އެއްލައިލާފައި އެ މީހާ ތަނަކަށް
ދަނީއޭ. އެހެންނަމަވެސް ، އެ މީހާ އައި ތާރީޚު އެބަ އިނގޭ. އެ މީހާ ހުރި ތަން ނޭނގުނަސް، އެ މީހާ އައިސް ހުރި
ތާރީޚު އެބަ އިނގޭ. އެހެންވީމާ، ވުޒާރާތައް އެކުވެގެން އެ މީހާއަކީ އެ ތާރީޚުގައި ކޮންޤައުމަކުން އައި މީހެއްކަން
އަންގައިދޭ ލިޔުންތައް ހުރެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެކަން ކުރެވެންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އުނދަގޫ
މަރުޙަލާއެއްގައި އޮތް ކަމެއް މިއީ. އެހެންނަމަވެސް، ބާރުއެޅިގެން މި ރާއްޖޭގެ ކަންކަން ، އިންޑަސްޓްރީއަށް ބޭނުންވާ
މީހުން ވެސް ގެންނަންޖެހޭ. ޤައުމެއް ތަރައްޤީވެގެން ދާއިރުގައި ބޭރު މީހުންނާ ނުލާ ވެސް ޤައުމެއް ތަރައްޤީވެގެނެއް،
ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ތާކު ނުދޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ މީހުންނަށް ވަކި ގޮތްތަކެއް ހޯއްދަވަ އިދެއްވާފައި، އެ މީހުން ލައްވާ
ރަނގަޅަށް ހެޔޮ ގޮތުގައި އެ މީހުންނަށް ވެސް، އެއީ އިންސާނުން ކަމަށް ދެކިގެން، އެ މީހުން ލައްވާ މަސައްކަތްކުރު ވުމާއި
އެ މީހުން ނިދާތަން ވެސް ރަނގަޅުކުރުމާ، މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެންމެން އެކުވެގެން
މިއީ ޤައުމީ މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި އެންމެން އެކުވެރިކަމާއި އެއްބާރުލައިގެން މިކަން ކުރަ ން. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި
މިއަދު ވެސް ރާއްޖޭގެ އެތައް ރައްޔިތުންނެއް އެންމެ ގިނައިން ޖައްސާ އެއް މައްސަލައަކީ ،މި މައްސަލަ. ޚާއްޞަކޮށް
ވެރިކަންކުރާ މާލެ ސިޓީގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އަދި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ދިމާވެފައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު
މައްސަލައަކަށް ވެފައި އޮތީ ބޭރު މީހުންގެ ކަންތައް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ރަނގަޅުކޮށް، ރާއްޖޭގެ
33

ރައްޔިތުންނަށް ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް މި ބިލު ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި އަދި ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ
ވިސްނުންފުޅާއި ، އަދި އެހެން މީހުންގެ ޚިޔާލާއި މަޝްވަރާ ހޯދައި، މި ބިލަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތައް ގެނެސް، މި
ރާއްޖޭގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަކީ މި މަޖިލީހުގެ ވެސް އަދި ދައުލަތުގެ ވެސް އަދި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ
ރައްޔިތުންގެ ވެސް ވާޖިބެއް ކަމުގައި ދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޢަލީ ރިޟާއަށް.
މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކު ގައި ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މިހާރު ޓްރެފިކްކުރުމުގެ
މަސައްކަތް ބައެއް މީހުން ކުރަމުންދޭ. އަދި އެއީ ވަރަށް ނުރައްކާތެރި، ވަރަށް ބިރުހުރި ކަމެއް. އެއްގޮތަކަށް ވެސް
ކޮށްގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. ޓްރެފިކްކުރުމާއި ވަގުފާރީގެ ކަންތައް އިންތިހާ ދަރަކައަށް ދުނިޔޭގެ ކަންކޮޅުތަކުގައި ބޮޑުވެފައިވާ
ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކިއެކި ދިރާސާތަކުން އެބަފެނޭ. ހަމައެއާއެކީގައި މި ރާއްޖޭގައި
ވެސް އެފަދަ ޢަމަލުތައް ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ހެދިފައި އޮތް 12/2013 ގާނޫނު ނަންބަރު، އެ ގާނޫނުން އުފައްދާފައި އޮތް
ކޮމިޓީތައް ނުވަތަ އުފައްދާފައި އޮތް މުއައްސަސާއެއް ވިޔަސް ، ނުވަތަ ޑިޕާޓްމަންޓެއް ވިޔަސް، އެކަން ތަންފީޒު ކުރަން؛
ގާނޫނުން ތަންފީޒުކުރުން ލާޒިމުކޮށް، މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ޒިންމާދާރު ފަރާތްތައް ރަނގަޅަށް
މަސައްކަތްނުކުރާ ކަމަށް، ފަންކްޝަންނުކުރާ ކަމަށް ފެންނާތީވެ، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މަޖިލީހަށް
ހުށަހަޅާފައިވާ މި ބިލު؛ 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު)ގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
އިޞްލާޙުތަކެއް. އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މިއީ ވަރަށް މުހިންމު އިޞްލާޙުތަކެއް ކަމަށް. އަދި ހަމައެއާއެކީގައި އެއީ ވަރަށް
މުހިންމު، ނުހަނު ބޭނުންތެރި އިޞްލާޙުތަކެއް ކަމަށް. ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކޮންމެހެން ކުރަން އެބަޖެހޭ.
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވެއްޖެ އްޔާ 2020ގެ އަޅު ގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭގެ ތަޞައްވުރާ އެކީގައި ، އަދި މިއަދު ވެސް
ބަހުސްކުރެވެމުންދާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއަށް އޮތް، 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ދިވެހި ދައުލަތުން އެކުލަވަ އިލާ ބަޖެޓު
ފާސްވެގެންދާއިރުގަ އި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ސިފަކުރެވޭ، 2020 ވަނަ އަހަރަކީ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި
އިޤްތިޞާދަށާއި ޢުމްރާނީ ތަރައްޤީއަށާއި، އަދި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ އެކިއެކި ކަންތައްތައް ފުޅާވެ، އިންތިހާ ދަރަޖައަށް
އޭގެ މަންފާ ރައްޔިތުންނަށް ކުރާނެ ގޮތަކަށް އޮތް ބަޖެޓެއްކަން. ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ، ބަޖެޓު ފާސްވެގެންދިޔުމާ
އެކީ ގައި ރާއްޖޭގެ ކަންކޮޅުތަކުގައި، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށެއްގައި، މީހުން ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކާއި އަދި އަލަށް ނެރޭ
34

ރިސޯޓުތަކާއި ، މިހާރު ޑިވެލޮޕްކުރަމުންދާ ތަންތަނާއި، އަދި ޢުމްރާނީ ތަރައްޤީއަށް ކުރަން ހުރި ގިނަ ގުނަ މަސައްކަތްތަކަށް
އެތައް ބައިވަރު މުވައްޒަފުންނެއް އެބަ ބޭނުންވޭ. އެއީ ދިވެހި މުވައްޒަފުން ކަމަށް ވިޔަސް، އަދި ބޭރު މުވައްޒަފުން ކަމަށް
ވިޔަސް. އާއްމު ގޮތެއްގައި ބޭރު މުވައްޒަފުން ނުވަތަ ބޭރުން ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތައް އެތެރެކުރުމުގައި މި ހިންގާ
ވަގުފާރީގެ ކަންތައް ނުވަތަ ޓްރެފިކިންގެ މައްސަލަތައް ބޮޑުވެފައި އެބަވޭ. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި
އެކުލެވިފައި އޮތް ކޮމިޓީއެއް މަސައްކަތް ނުކުރާތީވެ، އެ ކޮމިޓީއަށް ބަދަލުގެންނަން މި ގާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް
ބޭނުންވާ ބަދަލު ނުވަތަ އިޞްލާޙުތައް ހުށަހެޅިފައި މި އޮންނަނީ . އޭގެތެރޭގައި 8 ފަރާތެއް، 8 ނުކުތާއެއް، 8 ދާއިރާއަކުން
8 ބޭފުޅަކު ޢައްޔަންކުރެވޭ ގޮތަ ކަށް ފަރުމާކުރެވިފައި ބިލު މި އޮތީ. މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ.
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެދިފައި އެބަ ހުއްޓޭ ވަރަށް ގިނަ ގާނޫނުތައް. މި މަޖިލީހުން
ވެސް އަދި މީގެ ކުރީ ގެ މަޖިލިސްތަކުން ވެސް ދުނިޔެއަށް މަޖިލިސް އުފަންވުމާ އެކީގައި، މި ރާއްޖެއަށް އުފަންވުމާ
އެކީގައި ގާނޫނުތައް އެބަހުރި ހެދިފަ. ޙަޤީޤަތުގައި ދިމާވެގެން މި އުޅޭ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައަކީ ، އެ ގާނޫނުތައް
ތަންފީޒުކުރުން. ތަންފީޒުކުރެވެނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހިތުން މިއަދު އެބަޖެހޭ ގާނޫނުތައް ތަންފީޒު ކުރަނީ
ކިހާވަރަކަށްތޯ ބަލާ މުއައްސަސާއެއް އުފައްދަން. ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރަން ނުވަތަ ތަންފީޒުކުރެވޭ މިންވަރު ބަލާ، އެއަށް
ފާރަވެރިވާނެ އިތުރު މުއައްސަސާއެއް އުފައްދަން އެބަޖެހޭ. ނުވަތަ މިނިސްޓްރީއެއް ވިޔަސް ނުވަތަ ޑިޕާޓްމަންޓެއް ވިޔަސް
ކަނޑައަޅަ އިގެން ގާނޫނުން ލާޒިމުކޮށްފައި އޮތް މަސްއޫލިއްޔަތު، އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް އަދާކުރާ
ފަރާތްތަކުން، އަދާކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުން އަދާކުރަނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ. ކިހާ މުހިންމު ކަމެއްތޯ. ކިހާވަރަކަށްތޯ އެ ގާނޫނަށް
މީހުން އަހުލުވެރިކުރުވަނީ. ގާނޫނެއް ހަދާފައި ދޫކޮށްލުމަކުން ވެސް އަދި ނުފުދޭ. އެ ގާ ނޫނާ ދޭތެރޭގައި ރައްޔިތުން
ހޭލުންތެރިކުރުވަން އެބަޖެހޭ. ގާނޫނުގައި އޮތީ ކޯއްޗެއްކަން ރައްޔިތުންނަށް ބުނެދޭން ވެސް އެބަޖެހޭ. ގާނޫނު ތަންފީޒުވާން
ފެށުމުގެ ކުރިން ބުނެދޭންޖެހޭ މަރުޙަލާތަކެއް ވެސް އެބަ އާދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ދެންނެވޭނީ، ހަމަ ގާނޫނުތައް
ތަންފީޒުކުރަނީ ކިހާވަރަކަށްތޯ ބަލަން އެބަ ޖެހެއޭ އިތުރު މުއައްސަސާއެއް އުފައްދަން. ގާނޫނު ހެދުމަކުންނެއް ގާނޫނު
އަމިއްލަޔަ ކަށް ތަންފީޒެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވެއްޖެއްޔާ މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ކަމަށް ވިޔަސް،
އަދި އެހެން ގާނޫނުތަކަށް ވިޔަސް، އެ ގާނޫނުތައް އޭގެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ރަނގަޅަށް ތަންފީޒުކުރެވިގެންދާ ކަމުގައި
ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިފަދަ ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތަކަށް ޙައްލު ލިބޭނެ ގާނޫނުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރުވެސް
އެބަ ހުއްޓޭ. އަދި ހަމަ އެއާއެކީގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، ފާއިތުވެދިޔަ 2012 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން 2018 ވަނަ
އަހަރުގެ ނޮވެންބަރުގެ ނިޔަލަށް މި ރާއްޖޭގައި އުފެދިފައި ހުރި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތައް ކަންތައް ކުރީ
ކިހިނެއްތޯ؟ ކޮންކަމެއްތޯ ކުރީ؟ ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކުން އެބަ ތުހުމަތުކުރައްވާ. އަދި ރާ އްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވެސް އެބަ
ތުހުމަތުކުރައްވާ އެ ބޭފުޅުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބަރާބަރަކަށް އަދައެއްނުކުރައްވައޭ. އެ ބޭފުޅުން ތިއްބެވީ ނިދިކުރައްވާފައޭ.
އެހެންވީމާ، މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަ ސާތައް ގާނޫނުން އެބަހުރި އުފައްދާފައި، އެތައް ބައިވަރު މުއައްސަސާތަކެއް.
35

ދައުލަތުން އެބަ ޚަރަދުކުރޭ. ރައްޔިތުންގެ ޓެކްސް ފައިސާއިން ބޮޑެތި އެތައް އަދަދަކުން މުސާރަދީފައި އުފައްދާފައި ހުރި
މުއައްސަސާތަ އް އެބަހުރި. މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތައް ވެސް އޭ ގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ރަނގަޅަށް، ބާރުވެރިކަމާ
އެކީގައި، ހަމަ އިސްކޮޅަށް ދެވިން އެ ބޭފުޅުންނަށް މަސައްކަތް ކުރެވެން ފަށަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑަށް އެބަފެނޭ
އިރާދަކުރެއްވީތީގެ، 2018 ވަނަ އަހަރު މި ވެރިކަން ބަދަލުވުމާ އެކީގައި، ރައީސް އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ޞާލިޙްގެ
ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަފެނޭ މަޑުމަޑުން މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތައް ވެސް މިހާރު އަލުން
ހޭލުންތެރިވެ، ނުވަތަ ހޭލައިގަނެ، މަސައްކަތްކުރަން ފަށާފައިވާ މަންޒަރު. ދިވެހި ރައްޔިތުން އެދޭ، އެ ރައްޔިތުންނަށް،
އެ ރައްޔިތުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް، މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުން ވެސް އޭގެ ރަނގަޅު
ބާރުމިނުގައި، ގާނޫނީ ބާރުމިނުގައި ހަމަ އިސްކޮޅަށް ދެމިގެން ތިބެ، އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބިފައި އޮތް އިޚްތިޔާރުގެ ތެރޭގައި
މަސައްކަތްކުރަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިގޮތަށް ގާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރެވޭ ނަމަ، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރިއަށް އޮތް
ތާނގައި ވެސް މި ރާއްޖޭގައި ހިނގާ މިފަދަ ކިތަންމެކިތަންމެ ނުރައްކާތެރި ކަންތައްތަކަކުން ރައްޔިތުން ސަލާމަތްވެގެންދާނޭ.
އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަދި ވެސް އެއްފަހަރު ތާއީދުކުރަން. ދެ އްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިވަގުތު ހިނގަމުންދާ ކޮމިޓީތަކަކީ؛ މިނިމަމް ވޭޖް ކަނޑައެޅުމުގެ ބިލު
އެކުލަ ވައިލުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުވެފައިވާ ސަބް ކޮމިޓީ، ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީ، ސްޓޭޓް އޯން ޑް
އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީ އަދި ކަރަންޓު ބިލު އެކުލަވަ އިލުވުމުގެ މަސައްކަތް ހަވާލުވެފައިވާ ސަބް ކޮމިޓީ. އާދެ!
އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރުން ކޮމިޓީތަކުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ވަގުތު ފިޔަވަ އި، ޖަލްސާ ހިނގަމުންދާއިރުގައި ޖަލްސާކުރާ
މާލަމުގައި ތިއްބެވުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއް. މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން
އެދިވަޑައިގެންފައިވާ މެންބަރަކު ނެތް. އަދި މިތާނގައި ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ ވެސް 3 މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އަދި
އަޅުގަނޑު ކުޑަ ވަގުތުކޮޅެއް ބަލައިލާނަން، މި ބިލަށް އިތުރު މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވްނަ ވަޑައިގަންނަވަތޯ. އާދެ! މި
ބިލުގެ ބަހުސް ނިންމައިލެވޭނީ ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުގެ ފަހުބަސް ވެސް ލިބިގެން. (ވަ ގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ނިލަންދޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ.
ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ރިޟާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑަށް އޭރު ގައި ލިބުނު ވަގުތުކޮޅު ކުޑަވީމާ، އަޅުގަނޑު ދައްކަން ހުރި
ވާހަކަތައް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ނުނިމޭތީވެ، ހިތަށްއެރީ ހަމަ ނިންމާލަން ބޭނުންވާތީވެ. އާދެ! ދަންނަވަން އުޅުނު
36

ވާހަކައަކީ، މުއައްސަސާތައް ހިނގަންޖެހޭ ވާހަކަ. މި އުޅެނީ. ޓްރެފިކް ކޮމިޓީ ނުވަތަ ވިލަރެސްކުރަން އުފައްދާފައި އޮތް
ކޮމިޓީ ފަންކްޝަންނުކޮށްގެން މި އުޅެނީ. ނުހިގައިގެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑަ ކަށް ނޭންގޭ ކީއްވެގެން ކަމެއް ނުހިނގަންވީކީ.
ތިބޭފުޅުންނަށް ވެސް ކޮންމެވެސް އެލަވަންސެއް ނުވަތަ މުސާރައެއް ވެސް ކަނޑައެޅިފައި އޮންނާނެ ކަންނޭނގެ ދެން
ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާ ކަމަށް ވަންޏާ ކޮންމެވެސް ނަމެއް ކިޔާ ފައި އޮވެއްޖެ އްޔާ. ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ލިބޭނެ. ދައުލަތުން
ޚަރަދުކުރާނެ ކަންނޭނގެ އެގޮތަށް. އެހެންކަމަށްވާނަމަ ،އަޅުގަނޑު ހިތުން ހިނގަންޖެހޭނެ. ނުހިނގާ އޮވެއްޖެ ކަމަށް
ވަންޏާ ދެން ކުރަން އޮތް މަސައްކަތަކީ އެ ބޭފުޅުން ބަދަލުކުރުން ނުވަތަ އޭގެ ފޯމޭޝަނަށް ބަދަލުގެނައުން. އެ މަސައް ކަތް
މިހާރު ކުރެވެމުން މި ދަނީ. ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ، އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް އިޝާރާތްކޮށްލިން، މި 2020 ވަނަ
އެކީގައި އިރާދަކުރެއްވީތީ މި މަޖިލީހުން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތެއް ނިންމުމުގެ މަރުޙަލާގައޭ މިހާރު
މިތިބީ. އޭގެތެރޭގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، ދިވެހިރާއް ޖޭގެ އުފައްދާ ގާނޫނު ، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް މި ގެނެވޭ
އިޞްލާޙުތައް. މި އިޞްލާހުތަކާ އެކީގަ އި ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްތަކުގެ ހިންގުމަށް ވަރަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އެބައާދޭ.
ކޮންމެ ގާނޫނަކުން ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮންމެ ގާނޫނަކުން ވެ ސް އުފައްދަނީ، މުއައްސަސާތަކެއް. ކޮންމެ
ގާނޫނަކުން ވެސް އުފައްދަނީ، ބާރުތަކެއް. ކޮންމެ ގާނޫނަކުންވެސް އުފައްދަނީ ، ވަސީލަތްތަކެއް. އެ ވަސީލަތްތައް
ބޭނުންކުރަން ތބި ފަރާތްތައް ނުވަތަ އެ ގާނޫނަކުން އުފެދޭ ފަރާތްތައް ނުވަތަ އެ ގާނޫނަކުން އުފެދޭ ކަންކަން ރަނގަޅަށް
ތަންފީޒުނުވެގެން އުޅޭ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ. ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ ، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނު
އިޞްލާޙުވެގެންދާއިރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެދިފައި އޮތް ކައުންސިލުތަކަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑެތި ބާރުތަކެއް ދޫކޮށްލުމުގެ
މަރުޙަލާގައި މިއަދު މިތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވެގެން މި އުޅެނީ ގާނޫނުހަދާ މަޖިލީހުން ވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ވެރިކަންކުރާ ފަރާތުން ވެސް، ދައުލަތުން، މުޅި ދައުލަތުން، ދިވެ ހިރައްޔިތުން ވެސް ބޭނުންވާނީ ގާނޫނުން ހަވާލުކުރާ،
މަތިކުރާ ޒިންމާ އޭގެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި އޭގެ ސައްޙަ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާހުރި ގޮތެއްގައި ތަންފީޒު ވެގެންދާނެ
އިންތިޒާމު ހޯދުން. އެއީ ގާނޫނު ހެދުމުގެ ބޭނުމަކަށް މި ވަނީ، ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނާ އެކީގައި ލިބޭ
ކައުންސިލުތަކަށް ލިބޭ މާލީ ބާރުވެރިކަމާއި އަދި އެ ގާނޫނީ ބާރުވެރިކަމާއި ، ރަށުގެ އިޚް ތިޞާޞްގެ ތެރެއިން ލިބެން
ހުންނަ އާމްދަނީއާއި އެއްޗެހި ވެސް ހެޔޮގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ގާނޫނުން އެބަ ދޫކުރެވޭ. ސުވާލަކަށް ވެގެން
މި އުޅެނީ، އެ މަސައްކަތުގައި ނުވަތަ ކައުންސިލު ނުވަތަ ރަށު އޮފީސްތަކުގައި ތިބޭ ޒިންމާދާރުވެރިން ނުވަތަ އޮފީހުގައި
ތިބި މީހުން ނުވަތަ ކަންކަން ކުރައްވަނީ ކިހިނެއްތޯ. ވިލަރެސްކުރާ ކޮމިޓީއެއް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު
ފާއިތުވެދިޔަ 7 އަހަރު އެލް.ޖީ.އޭ؛ ކައުންސިލުތަކުގެ ޒިންމާދާރު ފަރާތް އެއީ. މިއަދު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އެބަ
އިޝާރާތްކުރައްވާ އެލް.ޖީ.އޭއިން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް އޭގެ އެންމެ ބޭނުންވާ ގޮތުގައި ނުވަތަ އެދެވޭ ގޮތުގައި ނުކޮށް
އޮތުމުގެ ސަބަބުން ކައުންސިލުތަކުން އެބަހުއްޓޭ ބައެއް ފަހަރަށް އިހުމާލުވެވިފަ. މިހާރު ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް މިގެންނަ
އިޞްލާޙާ އެކީގައި އަނެއްކާވެސް އިތުރު ބާރުތައް ކައުންސިލުތަކަށް ދޫކޮށްލީމާ، އަނެއްކާވެސް ކައުންސިލުތަކުން ގޯސްކޮށް
37

ކަމެއް ކުރެވޭ ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން މި އެދެނީ އެލް.ޖީ.އޭއިން ވެސް އަލުން އެ ޒިންމާވެސް އަދާކުރަން. ހިއުމަން
ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް ވިލަރެސްކުރަން އޮންނަ ކޮމިޓީއަށް ވެސް ނުވެގެން މި އުޅެނީ އެ މަސައްކަތް. ބައްދަލުވުމެއް
ބޭއްވޭނެ ގޮތް ނުވެގެން. ބައްދަލުނުކުރެވިގެން ނުވަތަ ދުވަހުން ދުވަހަށް ނިންމަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ނުކުރެވިގެން. އެ
ދުވަހަކަށް ބޭނުންވާ ލަފަ ޔާއި އިރުޝާދާއި ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކުގައި ނުދެވިގެން މި އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ
ދަންނަނަވަން ބޭނުންވަނީ. އަޅުގނޑުމެން ބޭނުމޭ ދިވެހި ރައްޔިތުން ބޭނުންވެއޭ ގާނޫނުން ހަވާލުކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު އޭގެ
އެދެވޭ ގޮތުގައި އެ ގާނޫނުތައް ތަންފީޒުކުރެވޭ ބޭފުޅުން އެކަންކަމުގައި ދެމިތިބުން. އެއީ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
ފާހަގަކޮށްލަން. އިތުރު ފުރުޞަތެއް ހޯދީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްރި ރައީސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ، އެޖެންޑާ ނަންބަރު -6.1 އެއީ
އިބުތިދާއީ ބަހުސް. މިއަދު ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެ ރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ހުށަހަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު
ނަންބަރު 12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމު ގެ ގާނޫނު) އަށްށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު. މި ވަގުތު
ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ބޭފުޅަކު ނެތް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ
ޙުސައިން.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމާ ބެހޭ ގާނޫނެއްގެ
ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ، ދުނިޔޭގައި އަޅު ވެތިކަން ނައްތާލަ އި، މީހުން އަޅުވެތިކުރުމަކީ އެ އީ އިންސާނީ
ކަރާމާތް ގެއްލޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލަ އި، އަޅުންގެ ގޮތުގައި މީހުން ނުގެންގުޅޭވޭނެ ކަމަށް ތަހުޒީބު މުޖުތަމަޢުތަކުގައި
ދިރިއުޅޭ ހުރިހާ އިންސާނުން މިއަދު ގަބޫލުކުރޭ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔޭގައި ހުރި ހުރިހާ ޤައުމުތަކަށް އަޅުން
ނުގެންގުޅެވޭނެ ކަމަށް މުޢާހަދާތަކުގައި ސޮއިކޮށް، އަދި އަޅުން ގެންގުޅުން މަނާކޮށް، އެކަމުގަ އި އަ ޅުގަނޑުމެން މި ތިބެނީ
އަޅުން ނުގެންގުޅޭން، މީހުން ޓްރެފިކްނުކުރަން އިގްރާރުވެ ސޮއިކޮށްގެން. އެހެންނަމަވެސް ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަފެނޭ
ދުނިޔޭގެ އެކި ޤައުމުތަކުގައި، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބެލިކަމުގައި ވިޔަސް، ދުނިޔޭ ގެ ޤައުމުތަކަށް ބެލިކަމުގައި ވިޔަސް، އެ
ޤައުމެއް ގައި މި ހުންނަ ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތައް ، އެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށް ނަފާ ހޯދަނީ، އޭގެ މަންފާ އެންމެ ޖާއިޒު
ގޮތުގައި ވިޔަސް، ނާޖާއިޒު ގޮތުގައި ވިޔަސް ، އަދި ގުދުރަތީ ނިޒާމަށް ގެއްލުން ދީގެން ވިޔަސް، އަދި އެ ރައްކާތެރިކޮށްގެން
ބާއްވައިގެން ވިޔަސް، އެކަށީގެ ންނުވާވަރުގެ ބޮޑު ފައިދާއެއް ހަމަ ހޯދާ ބަޔަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި ކިޔާ ކޯޕަރޭޝަންސް.
މަލްޓިނޭޝަނަލް ކޮމްޕެނީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައެއް ފަހަރު މަލްޓިނޭޝަނަލް ކޮމްޕެނީސްތަކޭ ބުނީމާ ނުވަތަ މިވަރުގެ
38

ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކޭ ބުނީމާ މި ކިޔެނީ، މި ދައްކަނީ ކޮން ވާހަކަތައް ކަމެއް ނޭނގޭ ހިސާބަށް ޙަޤީޤަތުގައި ކަންކަން މި
ވަނީ ގޮސްފަ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އިވެނީ އަބަދުވެސް މި ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ ކޮންމެވެސް
ވިޔަފާރި ވެރިއެއްގެ ވާހަކަ ނުވަތަ ކުންފުންޏެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައް ކަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ޙަޤީޤަތަކީ މިއަދު މި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި އޮތް ޓުއަރިޒަމް ސިނާޢަތް ވެސް ކޮންޓްރޯލްކުރާ ބަޔަކީ، ބޭރުގެ ބޮޑެތި ކުންފުނިތައް. އަޅުގަނޑުމެންގެ
ދިވެހި ޤައުމުގައި މިހިރަ ބޮޑެތި ރައުސުލްމާލުތައް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރީތި ރަށްތަކާއި ފަރުތަކުގައި މި ހިންގާ ރިސޯޓުތަކުގެ
އޯނަރުންނަކީ ނުވަތަ މިލްކުވެރިންނަކީ ބޭރުގެ ކުންފުނިތައް. އެ މީހުން އެ ރަށްތައް ހެދުމަށްޓަކައި ވަރަށް ގިނަ އަދަދަކަށް
ރާއްޖެއިން ބޭރުން މީހުން އެބަގެނޭ. އެ މީހުން އައިސް ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ ގޮތުގައި އެންމެ ގިނަ
އަދަދަކަށް މީހުން މި ގެންނަނީ ބަނގްލަދޭޝްއިން. ހެޔޮއަގުގައި މީހުން ގެނެވޭތީ. އަދި އެ މީހުން އައިސް، ބޮޑެތި
އަގުތަކުގައި އިނގޭތޯ. ގިނަ އަދަދަކަށް ފައިސާ ދައްކައިގެން އެޖެންޓުންނަށާއި އަދި ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުގައި ތިބޭ
މީހުންނަށާއި ދެއްކުނު ގޮތަކަށް ފައިސާ ދައްކައިގެން އާދެވުނު ގޮތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެ އަށް އައުމަށް ފޫގަޅާލަ އިގެން ތިބި
އެތަކެއް ބައިވަރު މީހުންނެއް ބަނގްލަދޭޝްގައި އެބަތިބި. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިންސާނީ ކަރާމާތް ގަބޫލުނުކުރާ،
އިންސާނީ ޙައްޤަކީ އޮންނަ އެއްޗެއްކަން ގަބޫލުނުކުރާ ޤައުމަކުން މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސައްކަތްކުރަން މީހުން ގެނަ އުން
އަޅުގަނޑުމެން ހުއްޓާލަން އެބަޖެހޭ. އެއީ އިންސާނުން ކަމަށް، އިންސާނީ ޙައްޤު، މަސައްކަތްކުރާ ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް
އިންސާނީ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަން އިންސާނީ ކަރާމާތް ލިބިގެންވާ ކަމަށް ގަބޫލުނުކުރާ ސަރުކާރުތައް އެބަހުރި ބައެއް
ޤައުމުތަކުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ފަދަ ސަރުކާރުތައް އޮންނަ ޤައުމުތަކުން މީހުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައިމަ ވާ ގޮތަކީ، އެ
ޤައުމުތަކުގެ ސަރުކާރުންނެއް ބަލައެއްނުލާ އެ ޤައުމުގެ ރައްޔިތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުޅެނީ ކިހިނަކުންތޯ. އެ މީހުންނަށް
މުސާރަ ލިބޭތޯ؟ އެ މީހުން ވަނީ ކޮންގޮތަކަށްތޯ؟ އެ މީހުންގެ އަނބިދަރިންގެ ގާތަށް އާދެވޭތޯ؟ އެ މީހުންނަށް ޗުއްޓީ
ލިބޭތޯ؟ އެ މީހުން މީހަކު މަރުވިޔަސް ، ކޮންމެ ހާލެއްގަ އި ޖެހުނަސް މިއިން ޤައުމެއް ގެ ސަރުކާރަކުންނެއް ބަލައެއް ނުލާ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް މިއީ. ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައެއް މިއީ. ބޮޑެތި
ކުންފުނިތަކުން އެ މީހުން ބޭނުންވާހާ ވެސް އެއްޗަކީ ޕްރޮފިޓް. އެ މީހުން ބޭނުންވާ އެއްޗަކީ ބޮޑު ފައިދާ. އިތުރު އެއްވެސް
ކަމެއް އެ މީހުން ބޭނުމެއް ނުވޭ. އެހެންވީމާ ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މޫސުމަށް އަންނަ ބަދަލުތަކާއި، ދުނިޔެ ހޫނުވުމާއި ،
އަދި މިހުރިހާ ކަމަކަށް ނަޒަރު ހިންގާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޙައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ގޮތް ބަދަލުކުރަން އެބަޖެހޭ.
ކުންފުންޏަށް ގާނޫނީ ހައިސިއްޔަތެއް ދެވިފައި އޮންނައިރު ، ގުދުރަތީ ވަސީލަތްތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ގާނޫނީ
ހައިސިއްޔަތެއް ދޭން. ކޮންމެ ރަށަކީ ވަކި ގާނޫނީ ޝަޚުޞެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން އެބަޖެހޭ. ކޮންމެ ފަރަކީ
ގާނޫނީ ޝަޚުޞެއްކަމުގައި ގަ ބޫލުކުރަން އެބަޖެހޭ. ރަށެއްގައި ޓޫރިސްޓު ރިސޯޓެއް ހަދާއިރުގައި އެ ރަށެއްގެ ވަށައިގެން
އޮންނަ ފަރާއި އަދި ރަށާ، އެ ގުދުރަތީ ނިޒާމަކީ ވަކި ގާނޫނީ ޝަޚުޞެއް ކަމަށް ބަލައި ، ގާނޫނީ ޝަޚުޞަށް ލިބެންޖެހޭ
ހުރިހާ ޙައްޤުތަކެއް ދޭން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ ކުންފުންޏަކީ ގާނޫނީ ޝަޚުޞަކަށް
39

ވީމާ ކުންފުންޏަކަށް އެބަ ލިބޭ ޙައްޤުތަކެއް. އަސާސީ ޙައްޤުތައް ޤާނޫނުއަސާސީން ވެސް އެބަލިބޭ ކުންފުނިތަކަށް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގަބޫލުކުރަން ފަށަންވެއްޖެ ކޮންމެ ރަށަކީ ވެސް، ކޮންމެ ފަރަކީ ވެސް ވަކި ގާނޫނީ
ޝަޚުޞެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ ، ޙައްޤުތައް އަޅުގަނޑުމެން ގިންތިކޮށް، މިންތިކުރާއިރުގަ އި އެންމެ ބޮޑު އިސްކަމެއް
ދޭންޖެހެނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގުދުރަތީ ނިޒާމަކަށް، އެ ރަށަކަށް. އެ ވެށްޓަށް. އެއަށްފަހު އެ ރަށެއްގެ ވަށައިގެން ދިރިއުޅޭ
މީހުންނަށް. އެ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް، އެ މީހުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަންދޭންޖެހޭނެ. އެއަށްފަހުގައި
ދެން އިސްކަންދޭންޖެހޭނީ އެ ރަށެއްގައި، އެ ރިސޯޓެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މަސައްކަތެރިންނާއި އަދި އެ މީހުންނަށް
ޚިދުމަތްކުރަން ތިބޭ މީހުންނަށް. އެއަށްފަހުގައި އަންނާނީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ކުންފުންޏެއްގެ ޙައްޤުތައް.
އޭރަށް ތަނެއްގައި މަސައްކަތްކުރަން ތިބޭ މީހުންގެ އިންސާނީ ޙައްޤާއި ކަރާމާތުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ނުދައްކާ
ދޫކޮށްލެވޭކަށް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އިނގޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެތައް ގިނަ ރިސޯޓުތަކެއްގަޔާ އި، ޓުއަރިސްޓު
ގެސްޓުހައުސްތަކުގަ ޔާއި، އަދި ސަފާރީތަކުގަ އި ވެސް ސަރވިސް ޗާޖު އެބަ ނަގާ. ސަރވި ސް ޗާޖު ނަގާ ކަމަށް ވަންޏާ
އިއް ޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރވިސް ޗާޖު އެތާ މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ބަހާފައި ދޭންޖެހޭނެ. ސަރިވިސް ޗާޖަކީ އެއްވެސް
ގޮތަކަށް އެ ކުންފުންނަކަށް ނަގާ އެއްޗެއް ނޫން. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މީހުންނަށް ދޭށޭ ކިޔާފައި، މަސައްކަތްތެރިންނަށް
ދޭށޭ ކިޔާފައި ނަގާ ސަރވިސް ޗާޖެއް މަސައްކަތްތެރިންނަށް ނުދީ، އެ މީހުން މަހްރޫމުކޮށް، އެ މީހުން އިތުރަށް
ބިކަކުރުމަކީ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކާއިރު ވެސް ހަމަ ދައްކަންޖެހޭ ވާހަކައެއް. ޙަޤީޤަތުގައި މީހަކު
ޓްރެފިކުވެގެންދަނީ ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި އިންސާނަކު ވިއްކާލެވިގެންދަނީ، އިންސާނާ ނިކަމެތި ހާލަތަށް ހުށަހެޅުމުން.
އިންސާނާގެ ނިކަމެތިކަން އަންނަނީ އޭނައަށް ބޭނުންވާ ޒަރޫރީ ހާލަތްތައް ނުފުދޭ ހިސާބަށް އޭނަ ދިއުމުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ
މި ދިވެހި ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ދިވެހިން އެ ހިސާބަށް ދާންޖެހޭނެ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދުނިޔޭގައި އޮތް ހަމަ އެންމެ މުއްސަނދި، ވަސީލަތްތައް އެންމެ މުއްސަނދި އެއް ޤައުމަކީ ދިވެހިރާއްޖެ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް ހަމަ އަޅުގަނޑު ގާތުގައި ބުނި ވާހަކައެއް އެއީ ، މި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށަކީ، މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު ގާތުގައި ދެންނެވި ވާހަކައެއް އެއީ. މި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް އެންމެ ރަށަކީ، އެންމެ ރަށަކީ ވެސް މުޅި ކުވޭތުގައި ހުރި ހުރިހާ ތެލަކަށްވުރެ މުއްސަނދިކަން
ލިބިފައިވާ ރަށެކޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވަނީ، ކު ވޭތުގައި ހުރި ތެޔޮ 40 އަހަރުން ، 50 އަހަރުން ހުސްވާނެ
ނޫންހެއްޔޭ. ހުސްވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށެއްގެ ވަށައިގެން މި
އޮންނަ ރީތި ގޮނޑުދޮށް، ރީތި ހުދު ދޮންވެލި ފިނޮޅުތައް މިގޮތުގައި އެބަ ދެމިއޮވެއޭ. ބޭރު ން ގެސްޓުން އައިސް އެތަން
ހަޑިކޮށްލާފައި ދިޔައިމާ ޖެހިގެން އަންނަ ރާޅު އެ އަތިރިމަތި ނުވަތަ އެ ގޮނޑުދޮށް ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން މި ކިޔާ ވެލިމަލަ
ސާފުކޮށް، ރީތިކޮށް ދޮވެލައޭ. އެގޮތުގައި މި ރަށްތައް ބޭއްވުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ. އެ ތަނުގައި
މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަކީ އިންސާނީ ކަރާމާތާއި ޤަދަރާއި އިހުތިރާމު ލިބިގެން މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ގޮތުގައި
40

އަޅުގަނޑުމެން ހެދުން، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ. އަޅުގަނޑަށް އެބަ އިނގޭ މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބައެއް
ރިސޯޓުތަކުގައި، ހަމަ ނަން މަޝްހޫރު ރިސޯޓުތަކުގައި އެބަހުރި ބޮޑެތި ބިޔަ މަސައްކަތްތައް ކޮންޓްރެކްޓް އައުޓް އުސޫލުން
ދީފައި އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު ނަމެއް ނުދަންނަވާނަން. އެހެންނަމަވެސް، ނަން މަޝްހޫރު ބޮޑެތި ރިސޯޓުތަކުގައި ، ބ.
އަތޮޅުގައި ހަމަގައިމު ވެސް އެބަހުރި ބައެއް ރިސޯޓުތައް. ބަނގްލަދޭޝް މީހުން އެބަ ގެންގުޅޭ ތިން ސަތޭކައެއްހާ މީހުން
ކޮންޓްރެކްޓް ސްޓާފުންގެ ގޮތުގައި. އެ މީހުންނަށް އާދައިގެ މި އުޅޭ މުވައްޒަފުން އުޅޭ ހިސާބަށް ނުވެސް އާދެވޭ.
އިއްޒަތްތެރި ރައީ ސް. މިއީ މިޤައުމުގެ ހާލަތު. އެ މީހުން، އެ މީހުންގެ ޤައުމަށް ނުދާތާ 8 އަހަރު، 10 އަހަރު. އެ
މީހުންގެ އަތުގައި އެ މީހުންގެ ޕާސްޕޯޓެއް ނޯވޭ. މަޝްހޫރު ރިސޯޓުތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. އަދި އެވަރުން
ދޫވީކީ ނޫނޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުން ލައްވައި ފަޅުގައި އޮންނަ ސޭންޑްބޭންކު ނުވަތަ ފިނޮޅުގައި ގަސް ހެދުނީމާ
ރޭގަނޑު އެ މީހުން ލައްވާ ގޮސް އެ ގަސްތައް ވެސް އެބަ ކޮށައިލާ. އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ ހަމަ ބ. އަތޮޅުގައި ހިނގާ
ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ. މި ދަށު ދަރަޖައަށް މި މީހުންގެ ހާލަތު ދުއްވާލައިގެން މިކަހަލަ ޖަރީމާ ހިންގާ މީހުން މި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަމަ އަޅުގަނޑު މެން މިދަންނަވާ ބޮޑެތި މަލްޓި ނެޝަނަލް ކުންފުނިތަކުގައި އެބަ ތިއްބޭ. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަބަދުވެސް މި ތަނުގައި މި ދެއްކެނީ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ ކޮންމެވެސް މީހެއްގެ ވާހަކަ ، ކޮންމެވެސް
ކުންފުންޏެއްގެ ވާހަކަ މި ދެއްކެނީ. ޙަޤީޤަތުގައި މި ޤައުމުގައި ހުރި އަގުހުރި ވަސީލަތްތަކާއި، މި ޤައުމުގަ އި މި ހިންގާ
ޓުއަރިޒަމް އިންޑަސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންގެ ތެރޭގައި ނިކަމެތި ހާލަތަށް، އަޅުވެތިކަމުގެ ހާލަތަށް ވެއްޓިފައި ވާ،
މީހުން ވެއްޓިފައިވުމުގެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހޭ ގިނަ ބަޔަކީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މިއަދު ވެސް މި ޤައުމުގައި ހުރި ބޮޑެތި
މަލްޓިނެޝަނަލް ކުންފުނިތަކޭ. އެ މީހުން، އެ މީހުންގެ ޤައުމުތަކުގައި އެ މީހުންގެ މުވައްޒަފުންނަށް ޢަމަލުނުކުރާ ގޮތަށް
ކީއްވެގެންތޯ އޭ މި ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނާ ދޭތެރޭގައި ކަ ންތައް ކުރަނީ؟ ފްރާންސް ގެ ކުންފުންޏަކުން މި ތަނުގައި
ރިސޯޓެއް ހިންގާ އިރުގައި ފްރާންސްގެ މަސައް ކަތްތެރިންނަށް ދޭ ޙައްޤުތައް، ދޭ އިނާޔަތްތައް ކީއްވެގެންތޯއޭ އަޅުގަނޑުމެން
މިތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާއިރު ނުދެވެންވީ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ސުވާލަކީ. ފްރާންސްގައި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ
ނުހިންގޭއިރުގައި ކީއްވެގެންތޯއޭ މި ޤައުމުގައި ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ހިންގައިގެން ، ހަމަ އެގޮތަށް މީހުން ގެނެސްގެން
ކޮށިކޮށްޓަށް، ރަށުގެ ވަކި ހިސާބެއްގައި ޖަގަހަ ޖަހައި ގެން ބައިތިއްބައިގެން އެ މީހުން ލައްވާ އަޅުމަސައްކަތް ކުރުވަނީ
ކީއްވެގެންތޯއޭ؟ އަ ޅުމަސައްކަތޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އިނގޭ އެއްވެސް
ރިސޯޓެއްގައި ކުރާ ކޯ ފަންކްޝަނަކީ، ކޯ މަސައްކަތަކީ ކޮންޓްރެކްޓް އައުޓްކޮށްފައި ދެވިގެންވާނެ ކަންތަކެއް ނޫން. މިހެން
މިކަން ކުރަނީ ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ސަރވިސް ޗާޖު ނުދޭންވެގެން. އެއި މި ކުރާ ކަމަކީ. އެ
މީހުންނަށް ޕެންޝަންގެ ފަންޑު ނުވަތަ ޕެންޝަނަށް ފައިސާ ނުދައްކަންވެގެން ކުރާ ކަންތައް. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް މިކަން
ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ ދީގެންނުވާނެ. އެހެންވީމަ، މިފަދަ ބިލެއް ހުށަހަޅުއްވައިގެން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މީހުން
41

ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމަށް މަސައްކަތް މި ސަރުކާރުން ފައްޓާފައިވާކަމީ އަޅުގަނޑު ނިހާޔަތަށް އުފާކުރާ ކަމެއް. ވައްސަލާމް
ޢަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުاله ވަބަރަކާތުހޫ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޙުސައިން ޒިޔާދަށް.
ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޒިޔާދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ބިލަކީ، މި އިޞްލާޙަކީ މި ވަގުތަށް، މިހާރަށް ވަރަށް މުހިންމު އިޞްލާޙެއް.
ކޮމިޓީތައް؛ ކަންކަން ޙައްލުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އާއްމު އު ސޫލުގެ ގޮތުން، ކޮމިޓީތައް ހަދައި އެއަށް ލާ މެންބަރުންގެ
އަދަދު ގިނަކޮށް، ކޮމިޓީތައް ގިނަކުރުމަކީ މިއީ ކޮންމެ ކަމެއްގެ ޙައްލު ކަމަށް އަޅު ގަނޑުމެން މިހާތަނަށް ގަބޫލުކުރެވެމުން
އައީ. ނަތީޖާ؛ މިއަދާ ހަމަޔަށް މިކަން ހިނގާ ގޮތަކީ ކޮމިޓީ ބޮޑުވެ، މީގައި ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ
މަސައްކަތްކުރަން ބަލައިލާއިރު ކޮމިޓީ އެއްނުވެ މިއަދާ ހަމަ ޔަށް މި މަސައްކަތް ނުކުރެވި ލަސްވަމުންދަނީ. ދާދިޔުން
ހުއްޓުވުމަށް އޮތް އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަކީ، އެ ވަގުތަކަށް ހާޒިރުވެ ވޭ، ބޭނުންކުރެވޭ މިންވަރަށް ކޮމިޓީތަކަށް މީހުން
ލައިގެން ވެސް މިކަމުގެ ނަތީޖާއެއް ނެރުން. މިއީ އަބަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފެށުނީއްސުރެ އަޅުގަނޑުމެން މީހުންނަށް
ވެގެން ، ބޮޑެތި ވެގެން އައިއިރު ވެސް ދައްކާ ވާހަކަ. ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ވާހަކަ. ރާއްޖޭގައި މިކަން މި އޮތީ އޮންނަންވާ
ވަރަށްވުރެ މާ ބޮޑަށް ވެސް ގޯސްވެފަ. ރާއްޖެ ކަހަލަ ޤައުމެއްގައި މިއީ މިއަދު އޮންނަންޖެހޭނެ ހާލަތު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން
އެއްވެސް ދިވެއްސަކު ގަބޫލެއް ނުކުރޭ. މިއަދާ ހަމަޔަށް މި މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވުމަށްފަހު ވެސް އަޅުގަނޑާ އެންމެ
ގިނައިން ކުރެވޭ ސުވާލަކީ، ރާއްޖެ އެތެރެވާ މީހުން ހުއްޓުވަން ކީއްހޭ ކުރަނީ؟ ތިމަންނާމެން ގަވާއިދުން އޮންނަ އުސޫލުން
މިކަން ކުރަން ވެއްޖެއްޔާ 6 މަސް، 7 މަސް އެބަ ނަގައޭ މީހަކަށް ކޯޓާ ހޯދައިލަން. އެހެންނަމަވެސް، ރާ އްޖެއަށް
އެއްވެސް ފުލައިޓެއް އަދި ނާދެއޭ ފަންސާސް، ފަސްދޮޅަސް މީހުން އިތުރަށް ލޭބަރުންގެ ގޮތުގައި މި ތަނަށް ނާންނަ.
މިކަން ކުރަނީ ވެސް ހަމަ ވަކި ބަޔަކު ރޭވުމެއްގައި ވަކި ބޭނުމެއްގައި ވަކި މަޤްޞަދެއް ހޯދުމަށް ގަސްތުގައި ކޮށްފައި
އޮތް ކަމެއް މިއަދާ ހަމަޔަށް މިއީ. އެހެންވެ މިކަން ނުހުއްޓުވި މިއަދާ ހަމަޔަށް މި އަން ނަނީ. މިއަދު މި އޮތީ އެއް
ޤައުމުން ލޭބަރުންގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނައުން ހުއްޓައިލާފަ. އެހެންނަމަވެސް، ހުއްޓަ އި ލެވުނުއިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ
އާބާދީއަށްވުރެ މިއަދު އެ މީހުންގެ އާބާދީ ބޮޑު. ޙަޤީޤަތަކީ މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް ވެސް ނޭނގޭ މި ރާއްޖޭގައި ގަވާއިދާ
އެއްގޮތަށް ވެސް އަދި ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ވެސް ގެންގުޅެނީ ކިތައް މީހުންކަން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިނގޭ ކަމަކީ ގެންގުޅޭކަން.
މީގެ ނަތީޖާއަކަށް މި ވީ ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން އަތްދަށުން ކުދި ވިޔަފާރި ގޮސް، މެދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރި ވެސް ހިނގައްޖެ.
42

ބަޔަކު މި ތަނަށް ގެނެސް އަޅައިލާފައި އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލަނީ. އެ މީހުން ވެސް އެ މީހުންގެ ސަވައިވަށް މަސައްކަތް
އެބަ ކުރަންޖެހޭ. އެކަން ކުރޭ އެބަ. ގެންނަނީ ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް. އެހެންވީމާ، އެ ހިސާބުން އެ މީހުން ވެސް އުޅޭނެ
ގަވާއިދެއް ނެތް. އުޅޭނެ ގޮތެއް ވެސް ނެތް. އެ މީހުން އުޅެނީ ކޮންތާކު، ކިހިނެއް ކަމެއް ވެސް ނޭނގެ. އޭގެ ސަބަބުން
އިޖްތިމާޢީ އެތައް މައްސަލަތަކެއް މިއަދު މި ޤައުމަށް ކުރިމަތިވެފައި އެބައޮތް. މާރާމާރީއާއި ، ވައްކަމާއި، މިނޫނަސް
ބަދުއަޚްލާޤީ އެތައް ޢަމަލުތަކެއް މިއަދު އާއްމުވާ ހިސާބަށް މި ދަނީ މިއިން އެއްވެސް ކަމަކަށް ފިޔަވަޅުނޭޅިގެން. މި
މީހުން މި އަންނަނީ ފުރަތަމައިނުން ވެސް ވިކިގެން. އަޅުންގެ ގޮތުގައި ޤައުމަށް އެތެރެވެގެން އުޅެނީ. އެހެންވީމާ، އެ
މީހުން، އެ މީހުންގެ ސަލާމަތަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު، އެ މީހުން ވެސް އެއްވެސް ގާނޫނަކަށް، ގަވާ އިދަކަށް ބެލިފައެއް
ނެތް. މިއަދާ ހަމަޔަށް ވެސް އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އެޅިކަމެއް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް އެނގިފައެއް ނެތް މިއިން
މީހަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެނގެނީ، ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެތެރެވެފައި މިވެނި ވަރަކަށް މީހުން އެބައުޅެއޭ. އެއީކީ
ވެސް ޙަޤީޤީ އަދަދު ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެ އް ނުކުރެވޭ. ބައެއް ރަށްރަށް އެބަހުރި އެ ރަށެއްގައި އުޅޭ
އާއްމުންނަށްވުރެ، އާއްމު ރައްޔިތުންނަށްވުރެ ގިނައިން ޤައުމު ޤައުމުން އެތެރެވެފައި ތިބޭ ބޭރު މީހުން. ޚާއްޞަކޮށް އެއް
ޤައުމެއް؛ ބަނގްލަދޭޝްގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާދަޔާ ޚިލާފަށް މީހުން ގިނަވެގެން މި އުޅެނީ. އެ މީހުން އަމިއްލައަށް، އެ
މީހުން އަމިއްލަ އުސޫލުތަ ކެއް ހަދައިގެން އެ މީހުން އަމިއްލަ ވެރިކަމެއް ގާތްގަނޑަކަށް ހިންގާ ރަށްރަށް ވެސް އެބަހުރި
މިހާރު. މިކަން ކުރުމުގައި އަޑީގައި މި ތިބީ ދި ވެހިން. ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑަށް އެބަ އިނގޭ މީހުން އެތެރެކުރޭކަން. މިއީ
ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ގެ ތެރޭގައި ތިބި ދިވެހިންނާއި، ނަން މަޝްހޫރު، ކުރިން އެ ވިދާޅުވި ނަން މަޝްހޫރު ބޮޑެތި
ކުންފުނިތަކުން ލިބޭ ވަގުތީ ފައިދާއަށް މީހުން އެތެރެކޮށްގެން ނަގާ ފައިދާ އެ މީހުން ހޯދުމުގެ ނިޔަތުގައި ކޮށްގެން އުޅޭ
ކަމެއް. ފަހުން މިއިން ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކަށް އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުބަލާ. އަޅުގަނޑަށް އެނގިގެން ހދ.ގެ ރިސޯޓެއް
ހަދަން ވެސް އެބައޮތް މީހުން އެތެރެކޮށްފަ. ތިން ސަތޭކަ، ހަތަރު ސަތޭކައެއްހާ ބަނގްލަދޭޝް މީހުން؛ އަދިވެސް އެ
މަސައްކަތެއް ނުއެއް ފެށޭ. މިހާރު ވިހިފަންސަވީސް އަހަރު މި ވަނީ އެކަމަށް. އެ މީހުން ތިބޭނީ މި ރާއްޖޭގައި ކަމަށް
އަޅުގަނޑު މި ގަބޫލުކުރަނީ. ވީ ތަނެއް، ބެލޭނެ ގޮތެއް ، މޮނިޓަރކުރެވޭނެ އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. ކޮންޓްރެކްޓެއް ނަގައިގެން
އިމާރާތެއް ކޮށްލަން 10 ބުރި ގެއެއް ހަދާލަން ލިބުނީމާ، އޭނަ ވެސް އެބަ ގެނޭ ފަސްދޮޅަހަކަށް، ފަންސާހަކަށް
ބަނގްލަދޭޝް މީހުން. ގެ ނިމުނީމާ ނުއަގުގަ އި އެ މަސައްކަތްކޮށްލީމަ އޭނަޔަށް އެކަން ނިމުނީ. ދެން އެ މީހުންނަށް ވަނީ
ކިހިނެއްތޯ، އެ މީހުން ކަންތައް ކުރަނީ ކިހިނެއްތޯ، އެ މީހުން ފޮނުވައިލަންޖެހޭތޯ، އެ މީހުންގެ ޙައްޤުތަކަކީ ކޮބައިތޯ
އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ބެލިފައެއް ނެތް. މިކަން މި ކުރަނީ ކުޑަ ޚަރަދެއްގަ އި، އަޅުންގެ ގޮތުގައި
މަސައްކަތްކުރު ވޭތީ އެއިން ލިބޭ ފައިދާ ބޮޑުވީމަ. އަޅުގަނޑުމެން ދުށިން، އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅޭ، ދިރިއުޅޭ ހުޅުމާލޭގަ އި
ވެސް ހަތަރު ސަތޭކަ މީހުން، ތިން ސަތޭކަ މީހުން ނިދާ ގެސްޓްހައުސްތައް ވެސް. މިއީ ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ ހާލަތު؛
މިއީ ރާއްޖޭގައި ހުރި ތަންތަން. މި ތަންތަން މޮނިޓަރކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ގަބޫލުކުރަނީ.
43

ބެލެންޖެހޭނެ ކަމަށް. ބެލުނު ނަމަ، މިއަދު މިހިސާބަކަށް ނުދާނެ. މީގައި އަނެއް ނަތީޖާއަކީ ، މިގޮތަށް އަޅުންގެ ގޮތުގައި
ބޭރު މީހުން އެތެރެކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރެވުނީމާ މިއަދު މި ޤައުމުގެ ޒުވާނުންނަށް މި އޮތީ މަސައްކަތްކުރާނެ ފުރުޞަތު
ގެއްލިފަ. ފުރުޞަތު ގެއްލުމުގެ އިތުރުން، އެ މީހުން މަސައްކަތަށް ނެރޭނެ ފުރުޞަތު ވެސް އޮތީ ގެއްލިފަ. މިއަދު
ޒުވާނުން މަގުމަތީގައި ގިނަވެގެން އެ އުޅެނީ އަހަރުން އަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަ ހާހުން، ފަސް ހާހުން ކުދިން ސްކޫލް
ނިންމާއިރު، އެ ކުދިންނަށް ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ހޯދިފައެއް ނެތް. ހޯދިފައި ނޯންނަނީ، ބޮޑެތި
ވިޔަފާރިވެރިންނަށް މިއަށްވުރެ ފަސޭހަ އަގުގައި، މިއަށްވުރެ ފަސޭހައިން ލުއި ގޮތަކަށް މިކަން ކުރެވެން އޮތީމަ. މަގުމަތިން
ފަންސާހަކަށް، ތިރީހަކަށް މީހުން ނަގައިގެން މިއަދު 10 ބުރި، 25 ބުރީގެ ގެއެއް ހަދާލުމަކީ އާދައިގެ ކަމެއް. އަދި
ރިސޯޓްތައް ބާއްވާފަ. އާއްމު މަސައްކަތްކުރާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ގްރޫޕުތަކުން ވެސް މަގުމަތިން ހޮވާލައިގެން މީހުން؛ މި
ދައްކަނީ އިންސާނުން މި ރާއްޖޭގައި، މާލޭގައި ، މި ކުޑަކުޑަ މާލޭގައި ހޮވާލައިގެން ނެގޭ ވާހަކަ. އެ މީހުން ކަނީ ކިހިނެއް
ކަމެއް، ނިދަނީ ކިހިނެއް ކަމެއް، އުޅެނީ ކިހިނެއް ކަމެއް، ބަލިވީމަ ހަދަނީ ކިހިނެއް ކަމެއް ނޭނގެ. ހަމަގައިމު ވެސް
މިހާރު ނިޒާމެއް އޮންނަ ނަމަ، ބަލިވީމަ ވެސް ބޭސްކުރަންޏާ އެބަ ބޭނުންވޭ ވޯކްވިސާ އާއި ވޯކްޕާމިޓް. މިއިން އެއްވެސް
އެއްޗެއް ނެތް. ގިނަ މީހުން އައުމަށްފަހު، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ޕާސްޕޯޓް ނައްތާލަނީ. އެ ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން
ބިރުގަންނަން އެބަޖެހޭ. މާދަމާ އެއީ ބަނގްލަދޭޝް މީހުންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާބިތުކޮށްނުދެވިއްޖެއްޔާ ވާނެ ގޮތަކާ
މެދު ވެސް. އެމީހުން މި ޤައުމުން ބޭރުކުރަން ގަވާއިދުން އުޅެގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ނުވުން ވަރަށް ކައިރި. މިހާ
ބިރުވެރި ހާލަތަކަށް މި ޤައުމު ދިޔައިރު ވެސް މި ކަންކަމަށް ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ނެގޭ. ކޮމިޓީ އަދި އެއަށްވުރެ
ވަރުގަދަކޮށްލަން އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުންގެ އަދަދު ގިނަ މި ވަނީ. ނަތީޖާއަކަށް ވަނީ، މިއިން އެއްވެސް ކަމެއް ނުވޭ.
މިއީ ރާވައިގެން، ރޭވިގެން ، ބަލައިގެން މީގެން ލިބޭ މަންފާ ބޮޑުވީމަ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެގޮތަށް ކުރާ ކަމެކޭ. ބާރު
ހުރި ފަރާތްތަކުން މިކަން މިއަދާ ހަމައަށް މިހެން ކުރަމުން އައީ. ފައިސާވެރިންނަށް، ވިޔަފާރިވެރިންނަށް، ސަރުކާރުގައި
ތިބޭ، އެއިރެއްގެ އޮންނަ ސަރުކާރެއްގައި ތިބޭ ބަޔަކަށް މީގެން ކުރާ މަންފާގެ ބޮޑުކަމުން މިކަން ކޮށްފައި ދޫކޮށްލީމަ މީގެ
އާޚިރު ނަތީޖާ އަޅުގަނޑުމެންނާ މިހާރު މި ކުރިމަތިވަނީ. މި އިޖުތިމާޢީ މައްސަލަތަކާއި ، އަޅުގަނޑުމެން ޒުވާނުންނަށް
ހޯދަންޖެހޭ ވަޒީފާތަކާއި، މިކަމަށް ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަދައްކާ ތިއްބާ މި މީހުން އަޅުގަނޑުމެން މައްޗަށް ބާރު
މިހާރު މި އޮތީ އަރާ ހަމަކޮށްފައި އިނގޭތޯ. މީގެ ނަތީޖާއަކަށް ވެދާނެ، މާދަމާ އަޅުގަނޑުމެން އަޅުންގެ ގޮތުގައި ތިބުން
ވެސް އެ މީހުންގެ. އެ ހިސާބަށް ޤައުމުގެ ހާލަތު އެބަދޭ. މިއީ މިހާރުން މިހާރަށް ކޮމިޓީގެ އަދަދު ކުޑަކޮށްގެން ނަމަވެސް،
އެންމެ މީހަކު ލައްވައިގެން ވެސް، ސަރުކާރުން މިކަމަށް ވުޒާރާއެއް ހަދައިގެން ނަމަވެސް، ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ ހުއްޓަން
އެބަޖެހޭ. މީގެ ފައިދާ ވަރަށް ބޮޑު އެކަން ކުރާ ބަޔަކަށް. އޭގެން ޤައުމަށް ލިބޭ ގެއްލުން އިންތިހާއަށް ބޮޑު. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު އެދެނީ ވީ އެންމެ އަވަހަށް މިކަން ހައްލުކޮށް ، މި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން
ވަކި ވެލަން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
44

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މި ވަގުތު އިތުރު މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތް.
އާދެ! އިތުރު މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން އެދިވަޑައިގެންފައިނެތުމާއެކު، އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދަށް ފަހުބަސް ވިދާޅުވުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިބިލަށް ޚިޔާލު ފާޅުކުރެއްވި ހުރިހާ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ތަކުރާރުކޮށް
ފާހަގަކުރައްވާފައިވާހެން، އިންސާނީ ވަގުފާރި ނުވަތަ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގގެ މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޮޑު
މައްސަލައެއް. މި މައްސަލައަށް ޙައްލު ހޯދުމަށްޓަކައި 2013 ވަނަ އަހަރު ގާނޫނެއް އެކުލަވައިލެވުނު ނަމަވެސް، މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި، ހިންގަންޖެހޭ ޕްރޮގްރާމުތަކާއި ، ނެޝަނަލް އެންޓި-ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގ
އެކްޝަން ޕްލޭނާއި، އަދި އެކަމަށް އެކުލަވަ އިލެވުނު ކޮމިޓީ މި ވަނީ މި ވޭތުވެދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި އެންމެ އެދެވޭ ގޮތުގައި
ނުހިނގުމުގެ ސަބަބުން، އަދި މިގާނޫނު އެންމެ ރަނގަޅަށް ތަންފީޒުނުކުރެވުނު ސަބަބުން މިއަދާ ހިސާބަށް އައިއިރު ވެސް
މި މައްސަލައަށް އެދެވިގެންވާ ޙައްލުތަކެއް ހޯދުމުގެ މަގު ނުކޮށިފަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ނެޝަނަލް އެންޓި ހިއުމަން
ޓްރެފިކިންގ ކޮމިޓީ، ސްޓިއަރިންގ ކޮމިޓީގެ މަޤްޞަދަކީ ވެސް އަދި މި ކޮމިޓީ އުފެއްދުމުގެ ބޭނުމަކީ، ޤައުމީ ފެންވަރުގައި
މި މައްސަލައަށް ޙައްލުތަކެއް ހޯދައި، އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ކޮބައިކަން ދެނެގަނެ، އެ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ޕްލޭން
އެކުލަވައިލައި، އެކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއަ އްސަސާތައް ދެނެގަނެވި، އެ މުއައްސަސާތައް ޒިންމާދާރުކުރުވައިގެން މި
ޕްލޭން ތަންފީޒުކުރުމަށް ޤައުމީ ފެންވަރުގައި ބާރު އެޅުން. ފުރަތަމަ މި ކޮމިޓީ މިގޮތަށް، ގާނޫނުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ
ހުށަހެޅުނު ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައިވަނީ ވެސް މިކަމުގެ ބޮޑުކަމުންނާއި، މިކަމަށް ޤަ އުމީ ފެންވަރެއްގައި ދޭންޖެހޭ ސަމާލުކަން
މުހިންމުވެފައި ބޮޑުކަމުން. އެހެންނަމަވެސް، އާއްމު އުސޫލަކުން ކަންކަން ހިނގާހެން، ކޮމިޓީ ބޮޑުވެގެންގޮސް ، ކޮމިޓީގެ
ކޯރަމް ހަމަނުވެ އަދި މިކަން ރަނގަޅަށް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި ބޭނުންވާ، ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގެ މަގުފަހި؛
މި ކޮމިޓީ ނުބޭއްވޭތީ މަގުފަހިވެފައިނުވާތީވެ މި އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅީ. މި ކޮމިޓީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލެއް
ވެސް، ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ އެހެން ބަދަލެއް ވެސް ގެނެސްގެން، މި މަޖިލީހުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރަންޖެހޭ
އެންމެހައި މަސައްކަތްތައް ކޮށްގެން ނަމަވެސް މި މައްސަލައަށް، އިންސާނީ ވަގުފާރީގެ މައްސަލައަށް ޙައްލެއް ހޯދުމަށް
ކުރަންޖެހޭ އެންމެހައި ކަންކަން ކުރުމަށް ބާރުއެޅުމަށާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮށްދެވެން އޮތް ހުރިހާ ކަމެއް
ކޮށްދިނުމުގެ ނިޔަތުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅައިގެން ކޮމިޓީ ސްޓޭޖުގައި ކޮމިޓީ
މަރުޙަލާގައި މަޝްވަރާކުރަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާނުގައި އެބަ ބަހައްޓަންޖެހޭ، ދިވެހިރާއްޖެ މި ވަގުތު މި ވަނީ
45

ޔޫ.އެސް ސްޓޭޓް ޑިޕާޓްމެންޓްގެ ހިއުމަން ޓްރެފިކިންގެ ވޮޗް ލިސްޓުގެ ޓިއާރ 2 ގައި ކަމަ ށް. ދަރަޖަ 2 ގައި. ދަރަޖަ
3އަށް އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެއްޓޭނެ، ކުރިއަށް އޮތް 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، 7 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެން އަޅަންޖެހޭ މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކެއް ؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތަށް ފާހަގަކޮށްދީފައިވާ، ދިވެހި ދައުލަތަށް،
މުއައްސަސާތަކުންނާއި، ބައިނަލްއަގު ވާމީ ފަރާތްތަކުންނާއި އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޔޫ.އެސް ސްޓޭޓް ޑިޕާޓްމެންޓްގެ ޓީޕް
ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަން ތަންފީޒުކުރަމުންދާކަން ނުވަތަ ތަންފީޒުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިގެން ފިޔަވަޅުތައް ނާޅައިފި
ނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން ޓިއާރ 3 އަށް ވެއްޓޭނެ. ޓިއާރ 3 އަށް ވެއްޓުމުގެ ނުރައްކަލަކީ ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކިއެކި
ގޮތްގޮތުން ބައިނަލްއަ ގުވާމީ ފަރާތްތަކުން ލިބޭ ވަރަށް މުހިންމު އެހީތައް، ހިއުމެނިޓޭރިއަން އެ އި ޑް ފިޔަވައި އުނިވެގެންދިޔުން.
ކެނޑިގެންދިޔުން. އެހެންވީމާ ، މިކަން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ އެންމެހައި އިޞްލާޙެއް ، ކޮންމެ
އިޞްލާޙެއް ގެނެސްގެން އެކަން ކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ބިލެއް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ، މި ބިލު
ކޮމިޓީ ލެވެލްގައި ، ކޮމިޓީ ފެންވަރުގައި މަޝްވަރާކުރެވެމުންދާއިރު، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތު
ލިބޭނެ ކަމަށް، ދެން މި ގާނޫނުގައި ހުރި އެހެނިހެން؛ ވިލަރެސްކުރާ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން މާއްދާތައް
ވެސް އިޞްލާޙުކުރަން. އެއީ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އެ މާއްދާތަކަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިހާރު ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް
އަޅުގަނޑުމެން ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ. މި ވަގުތުން މި ވަގުތަށް ޓިއަރ 3 އަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުވެއްޓި ހިފަހައްޓަން
ކޮންމެހެން މުހިންމު ގާނޫނީ ބަދަލުތަކެއް، އިޞްލާޙުތަކެއް ގެންނަންޖެހޭކަމުގައި ވަނީ ނަމަ، އެ ކަންކަމަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެޑްރެސްކުރުކުރުމުގެ؛ އެ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަރުވާއެއް ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޓީ ސްޓޭޖުގައި
ލިބި، ސަރުކާރުގެ ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްސް އޮފީހުގެ އެހީތެރިކަމާއި ، މިހާރު މިދިޔަ ހަފުތާގައި ތިން
އަހަރު ފަހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ތިން އަހަރު ފަހުން މި ބޭއްވުނީ ނެޝަނަލް
ސްޓިއަރިން ކޮމިޓީގެ، އެންޓި ހިއުމަން ޓްރެފިކިން ކޮމިޓީގެ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުން. އެހެންވީމާ، މި ބައްދަލުވުން ފުރަތަމަ
ބޭއްވި މަސައްކަތް ފަށައިގަނެވިގެންދާއިރު، ހުރި ހުރިހާ ގާނޫނީ ހުރަހަކާއި، އަދި ގާނޫނީ ގޮތުން ފަރުވާހޯދަންޖެހޭ ހުރިހާ
ކަމަކަށް ކޮމިޓީ ލެވެލްގައި މި ބިލު ރިޢާއްޔަތްކުރާއިރު ޙައްލު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިއަދު ވޯޓަށް އަހާ ވަގުތު މި ބިލު ބަލައިގަތުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޖިލީހުގަ އި
ވޯޓަށް އެހިގެންދާނެ ވާހަކަ އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވަން. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި އެނބުރެނީ
އަނެއްކާވެސް 2020 އަށް ދައުލަތުން ލަފާކޮށްފައިވާ ބަޖެޓު، ބަޖެޓު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބަހުސަށް.
އާދެ! މި ވަގުތު މާލަމުގަ އި ތިއްބެވި ބައެއް މެންބަރުން އަދި މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވާފައި ނެތް. އެހެންވީމާ، އެ
46

ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ މިހާރު އެދިވަޑައިގެންފިއްޔާ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބަޖެޓު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީގެ
ރިޕޯޓުގެ ބަހުސް އަދި ނިންމާލެވޭކަށް ނެތް. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތު އެޖެންޑާގައި އިތުރުކަމެއް ނެތީމާ އަޅުގަނޑު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން 1:30 ވަންދެން. 1:30 ގައި ވޯޓު ދެން އޮންނާނީ.
}ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:02 އިން 13:32 އަށް{
(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނަ އިބު ރައީސް އީވާ ޢަބްދުاله)
9. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
.` އިދާރީ މޭޒުން ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑުމެން ޖުމުލަ 29 ވޯޓެއް މިއަދު އެބަ
ލާންޖެހޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑުކޮޅުތައް ޗެކު ކޮށްލަދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފުރަތަމަ
މި ފަށަނީ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ
އިޞްލާޙުތަކުން. 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް، ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން
ހުށަހެޅިފައިވާ އިޞްލާޙު. ހުށަހެޅުއްވ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާ ގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު
އިޞްލާޙު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލުގެ މުޅި މަޖިލީހު ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރައްވާ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް
އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު؛ ބުނެވިދިޔަ ބިލުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާއި (ށ) އަންނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.
12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ
ކުންފުންޏަކުން ލިބޭ ޑިވިޑެންޑް. 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ޕާޓްނަރޝިޕަކުން
އެ ޕާޓްނަޝިޕްގަ އި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައި ވާ ޕާޓުނަރުންނަށް ބަހާ ފައިދާ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ.
47

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އމެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑުގެ އަޚް ޙުސައިން ވަޙީދު
އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބާރަވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ
އިޞްލާޙު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަ ޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ
ރިޕޯޓަށް ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް، ކޮމަންޑޫ
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވައި، ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު
ޢީސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 64
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 62
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 62
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 32
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
48

އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް، ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، 12 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް، ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޙުސައިން ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވައި ވާ އިޞްލާޙު. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 64. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި
މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 62. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ
ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:؛ 62. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ
އަދަދު؛ 32. ފާސްވެއްޖެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކާވީސް ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ
އިޞްލާޙު ވިދާޅުވެދެއްވުން އެދެން.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލު ގެ 21ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 21 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ)- މި މާއްދާގެ ދަށުން އުނިކުރެވޭ އެންމެ ބޮޑު އަދަދަކީ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޯށްފައިވާ ޑޮނޭޝަން ގެ
އަދަދާއި، މި ގާނޫނުގެ ފަސް ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ގެއްލުން އުނިކުރުމުގެ ކުރިން އެ ފަރާތަކުން ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ
އާމްދަނީގެ 5% އެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މި އިޞްލާޙަށް ފެނިވޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
49

[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 64
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 58
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 58
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 30
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 64. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 58. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓު ދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:؛ 58. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 30. ފާސްވެއްޖެ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 25 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ކެޕިޓަލް އެލަވަންސް ރޭޓު ކަނޑައެޅުމުގައި ގާނޫނު
ނަންބަރު 26/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގއާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ދީފައިވާ ބޭންކުތަކުގެ ނުވަތަ
ގާނޫނު ނަންބަރު 6/81 (މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން ލައިސަންސް ލިބިފައިވާ ބޭންކަކުން ނޫނީ
50

މާލީ އިދާރާއަކުން ގެދޮރު އިމާރާތްކުރުމަށް ނަގާފައިވާ ލޯނަކުން ހަދާފައިވަ އިމާރާތެއްގެ ކެޕިޓަލް އެލަ ވަންސް ރޭޓު
ކަނޑައެޅުމުގައި ، އެ ލޯނު އަނބުރާ ދެއްކުމަށް އެއްބަސްވެފައިވާ މުއްދަތަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނޭ. އަދި މިކަމާ ގުޅޭ އިތުރު
އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅަންވާނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު؛ ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله.
ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ދިއްގަރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ މެޝިނުން މަސައްކަތްނުކުރާ ކަމަށް އެބަ ވިދާޅުވޭ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ތެދުވެވަޑައިގެން ވިދާޅު ވެދެއްވާ!
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޔަޢުޤޫބް ޢަބްދުاله
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 64
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 59
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 60
51

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 30
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 64. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 59. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 60. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 30. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 30
ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް، މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ގާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި އަންނަނިވި ގޮތަށް އި ޞްލާޙުކުރުން.
30 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ -3 މީހަކު އޭނާގެ އަނބިމީހާއަށް ނުވަތަ ފިރިމީހާއަށް ނުވަތަ ދަރިޔަކަށް ނުވަތަ މަންމައަށް
ނުވަތަ ބައްޕަ އަށް އުފުލޭ މުދަލެއް ނުވަތަ ނުއުފުލޭ މުދަލެއް ނުވަތަ ފިކުރީ މުދަލެއް ނުވަތަ ޣައިރު މާއްދީ މުދަލެއް
ދިނުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އި ޞްލާޙަށް
އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
52

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް
އިޞްލާޙުކުރުން. 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ -6 މި ގާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި، 36 ވަނަ މާއްދާއާއި، 39 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ މަތީން، ކުރަންޖެހިދާނޭ ޚަރަދަކަށް ނުވަތަ ވެދާނޭ ގެއްލުމަކަށް ހަދާ
ޕްރޮވިޜަން.
53

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯ ޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 36
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
54

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 36. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
33 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އި ޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)-
ވިޔަފާރި އާމްދަނީ ލިބޭ ފަރާތަކަށް ހިސާބުކުރާ މުއްދަތެއްގައި ގެ އްލުމެއް ވެފައިވާ ނަމަ، ކުރިއަށް ހުރި ހިސާބުކުރާ
މުއްދަތުގައި އެ ފަރާތުގެ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ ހިސާބުކުރުމުގައި އެ ގެއްލުމުގެ އަދަދު އުނިކުރެވިދާނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރެއްވުމަށް، ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއް ޒަތްތެރި މެންބަރުން މި އިޞްލާޙަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
55

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
33 ވަނަ މާއްދާގެ)ބ ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، 3 ވަނަ ނަންބަރު އި ޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށާހަޅުއްވާ އި ޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބި ލުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ). (ބ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، 3 ވަނަ
ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 33 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)- އެއީ ކުންފުންޏެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސްޓޮކް
އެކްސްޗޭންޖުގައި ލިސްޓުކުރެވިފައިވާ ކުންފުނިތައް ފިޔަވަ އި، ގެއްލުންވެފައި ވާ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު ފެށުނީއްސުރެ
ގެއްލުމުގެ އަދަދު ނުވަތަ އެއިން ބައެއް އުނިކުރާ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު ނިމެންދެން އެ ކުންފުނީގެ އޯޑިނަރީ ޝެއަރގެ
ކެޕިޓަލްގެ 50% އަށްވުރެ ބޮޑު ބައެއް ބަދަލުނުވެ، އެއް ފަރާތެއްގެ ނުވަތަ އެ އްފަރާތްތަކެއްގެ އަތުގައި އަދި އެ މުއްދަތުގައި
އެ ކުންފުނިން އެއް ބާވަތެއްގެ ވިޔަފާރިއެއް ކުރަމުންގެންދިއުން. -2 އެއީ ޕާޓްނަރޝިޕެއް ނަމަ، ގެއްލުންވެފައިވާ
ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު ފެށުނީއްސުރެ ގެއްލުމުގެ އަދަދު ނުވަތަ އެއިން ބައެއް އުނިކުރާ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތެއް ނިމެންދެން
އެ ޕާޓްނަރޝިޕެއްގެ ކެޕިޓަލް 50% އަށްވުރެ ބޮޑު އަދަދެއް ބަދަލުނުވެ އެ ޕާޓްނަރެއްގެ އަތުގައި އޮތުން. އަދި އެ
މުއްދަތުގައި އެ ޕާޓްނަރޝިޕުން އެއް ބާވަތެ އްގެ ވިޔަފާރިއެއް ކުރަމުންގެންދިއުން. -3 އެއީ ޓްރަސްޓެއް ނަމަ،
ގެއްލުންވެފައިވާ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު ފެށުނީއްސުރެ އެ ގެއްލުމުގެ އަދަދު ނުވަތަ އެއިން ބައެއް އުނިކުރާ ހިސާބުކުރާ
56

މުއްދަތެއް ނިމެންދެން އެ ޓްރަސްޓެއް ގެ ކެޕިޓަލެއް ނުވަތަ އާމްދަނީގެ 50% އަށްވުރެ ބޮޑު މަޞްލަޙަތެއް އެއް ފަރާތެއްގެ
ނުވަތަ އެއް ފަރާތްތަކެއްގެ އަތުގައި އޮތުން. އަދި އެ މުއްދަތުގައި އެ ޓްރަސްޓުން އެއް ބާވަތުގެ ވިޔަފާރިއެއް
ކުރަމުންގެންދިއުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
57

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
35 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އި ޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރު ން. 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)-
ގެއްލުމެއް ނުވަތަ އެއިން ބައެއް ވެފައިވަނީ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އެ ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ޓެކުހުގެ އަދަދު ކުޑަކުރުމުގެ
ގޮތުން އެ ފަރާތުން ނުވަތަ އެހެން ފަރާތަކުން ކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ހަމަޖައްސައިފައިވާ އިންތިޒާމަކާ
ގުޅިގެން ކަމަށް ވާނަމަ، އެހެން ފަރާތެއްގެ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީން އެ ގެއްލުމުގެ އަދަދު ނުވަތަ އެއިން ބައެއް
އަޅައި ކެނޑި ގެންނުވާނެއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މި އިޞްލާޙަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
58

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 36
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާ ޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރު ން. ބޭންކު؛ އަރިމަތީ ސުރުޚީ.
36 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، އަންނަނިވި ފޯމިއުލާ
ބޭނުންކޮށްގެން ހިސާބުކުރުމުން އަންނަ އަދަދަށްވުރެ އިތުރުނުވާނެ ގޮތެއްގެ މަތީން، ބޭންކަކުން ދޫކޮށްފައިވާ ވަކި ލޯނަކުން
ނުވަތަ ވަކި އެޑްވާންސަ ކުން އަނބުރައި ނުލިބޭނެ ދަރަނީގެ ޕްރޮވިޜަން އެ ބޭންކެއްގެ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ
ހިސާބުކުރުމުގައި އުނިކުރެވިދާނެއެވެ.)b – a) '5% x a "އަކީ، ބޭންކުން ދޫކޮށްފައިވާ ލޯނު ނުވަތަ އެޑްވާންސްގެ
ގޮތުގައި އެ ބޭންކުގެ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތު ނިމޭ ދުވަހު ހުރި އަދަދުގެ ބޭންކު ވެލިއު . b" "އަކީ ފާއިތުވި ހިސާބުކުރާ
59

މުއްދަތުގެ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ ހިސާބުކުރުމުގައި، އަނބުރައި ނުލިބޭނޭ ދަރަނީގެ ޕްރޮވިޜަންގެ ގޮތުގައި
އުނިކޮށްފައިވާ އަދަދެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް.
މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
60

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އި ޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ . އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 41 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ބަޔާން ހުށަހަޅަންވާނީ މީރާއިން އެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ފޯމަކުންނެވެ.
އަދި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުން ލާޒިމުކުރާ ފަރާތްތަކުން ޓެކްސް ބަޔާން ހުށަހަޅަންވާނީ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއަ ކުން
ހުއްދަދީފައިވާ ފަރާތަކުން އޮޑިޓުކޮށްފައިވާ މާލީ ހިސާބުތަކާ އެކުގައެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު.
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު
61

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ)1(ވަނަ
ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.
55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) -1 މި މާއްދާގެ (ހ)އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފައިސާ ދައްކާއިރު، އެ ފައިސާ ލިބޭ
ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތެއް ކަމަށް އެ ފައިސާ ދައްކާ ފަރާތަކަށް އެނގެން ނެތް ނަމަ، އެ
ފައިސާ ލިބޭ ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތެއް ކަމަށް ބަލައި، ވިތުހޯލްޑިންގ ޓެކްސް
އުނިކުރަންވާނެއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއިދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله.
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މްގެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަ ޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
62

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެން އަންނަ އިޞްލާޙަށް ވޯޓަށް އެހުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިއަދުގެ މަޖިލީހުގެ
ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރަން. 2:30 ގެ ކުރިން އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ، ލަފައެއް ނުކުރެވޭ ހުރިހާ ވޯޓަކަށް އަހައި
ނިމޭނެހެނެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އަހަނީ މިއަދުގެ ޖަލްސާގައި ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް
އަހައި ނިމެންދެން މި ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ މެދު އިއްޒަ ތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް.
63

[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 61. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ހަތަރު ވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ)4(ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.
55 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ -)4(ރީއިންޝުއަރެންސް ޕްރީމިއަމް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އިންޝުއަރެންސް ވިޔަފާރިކުރާ
ފަރާތަކާއެކު އިންޝުއަރެންސް ކޮންޓްރެކްޓެއް އިންޝުއަރެންސެއްގެ ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތަށް، ވަކި ރިސްކަކާ ގުޅިގެން އެ
64

ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ދަށުން އެއްވެސް ވަރެއްގެ ބަދަލެއް ދެވޭ ކޮންޓްރެކްޓެއް ހަދާ ފަރާތަކަށް، އެ ކޮންޓްރެކްޓާ ގުޅިގެން
ދައްކާ ޕްރީމިއަމަށެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކެލާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޒިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާ ހީމް ޝަރީފް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
65

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 1.
ވޯޓުގައި ބައި ވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34 ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 60
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާ ޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙު ކުރުން. އަރިމަތީ ސުރުޚީ ؛
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތްތަކުގެ ވިތުހޯލްޑިންގ ޓެކްސްގެ ބަޔާން. 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)-
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތަކުން ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ ބަދަލުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ އެހެން ފަރާތަކުން އެއްވެސް
މަހެއްގައި ، މި ގާނޫނުގެ 55 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާވަތެއްގެ ތެރެއިން ބާވަތެއްގެ
ފައިސާއެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތަކަށް ދައްކާނަމަ، މި ގާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސުންގަޑީގެ ނިޔަލަށް ފައިސާ ދެއްކި ފަރާތުން މީރާއަށް ބަޔާނެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ
ފަރާތްތަކުގެ ވިތްހޯލްޑިންގ ޓެކްސް ބަޔާން ހުށަހަޅަންވާނެއެ ވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ .
ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
66

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަ ރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
65 ވަނަ މާ އްދާގެ (ރ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރު ން. 65 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)-
މި މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ނ)ގެ ދަށުން މުވައްޒަފަކު މީރާގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ދުވަހު، މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ
ދަށުން މީރާގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފެއްގެ މައްޗަކަށް މި މާއްދާގެ (ހ)، މި މާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އާއި،
އަދި (ބ) ނުހިނގާނެއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
67

ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
68

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
67 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، 3 ވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު
ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީއިން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލުގެ 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި، 3 ވަނަ
ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 67 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ -1 މިމާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ
1ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށް ފައިވާ ފަރާތުގެ އާމްދަނީގެ އަދަދު އިތުރުކުރުން. -2 މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ
2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ޓެކްސް ބިނާކުރެވޭ އާމްދަނީ ހިސާބުކުރުމުގައި އުނިކުރެވޭ އަދަދު ކުޑަ ކުރުން.
3 މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިބިފައިވާ ގެއްލުމުގެ
އަދަދު ކުޑަކުރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މްގެ އެ ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
69

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 72
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފެންނަފެނުމަށް މާމިގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެހާ ގަޔާނުވާ ކަމަށް މި ފެންނަނީ އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑަށް، މި
އިޞްލާޙުތަކާ ދޭތެރޭގައި. އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 72 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި
ގޮތަށް އިޞްލާޙު ކުރުން. 72 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ -3 ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޓެކްސް ދައްކަންޖެހޭ ޓެކްސްއަކީ މި ގާނޫނުގެ
7 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 8 ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 9 ވަނަ މާއްދާ އާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ހިސާބުކޮށްފައިވާ އެ ފަރާތަކުން
ދައްކަންޖެހޭ ޓެކުހެކެވެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކޮށްލައިފިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު.
70

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރަން. އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރާ
ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
71

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ވޯޓު ގަޑީގައި ތަޅުމުގެ ބޭރަށް ، މާލަމުން ބޭރަށް ވަޑައިނު ގެންނެވުން އެދެން. ނުވަތަ
އިޝާރާތްކޮށްލައްވާފައި ވަޑައިގެން ދެއްވުން އެދެން. 74 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 74 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)-
މި ގާނޫނުގެ 54 ވަނަ މާއްދާގެ ބޭނުމަށް، މަހެއްގައި ހިމެނޭނީ މީލާދީ ގޮތުން އެ މަހެއްގައި ހިމެނޭ ދުވަހުގެ އަދަދެވެ.
ނަމަވެސް، ފެބުރުވަރީ މަހުގައި ހިމެނޭ ދުވަސްތަކުގެ އަދަދު ބެލުމުގައި ލީޕް އަހަރެއްގައި ފެބުރުވަރީ މަހުގެ 29 ވަނަ
ދުވަހެއް ނުގުނޭނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހުޅުމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް.
ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް، އަޅުގަނޑު އަޚް ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
72

ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރި ވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
78 ވަނަ މާއްދާ އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 78 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. އަރިމަތި ސުރުޚީ؛ ގާނޫނަށް
ޢަމަލުކުރަން ފެށުމާއި ޓެކްސް ނަގަން ފެށުން. 78 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ގާނޫނު
ފާސްވެ ތަސްދީގު ކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓު ގައި ޝާއިޢުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެންނޭ. (ށ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން
ޓެކްސް ނަގަން ފަށާނީ 1 ޖަނަވަރީ 2020 އިން ފެށިގެންނޭ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި
ވީނަމަވެސް ، މި ގާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާމްދަނީން ޓެކްސް ނަގަން ފަށާނީ 1 އެޕްރީލު
2020 އިން ފެށިގެންނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
73

ޝުކުރިއްޔާ. މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅި ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަ ރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 68
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 2. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 68. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ނުވަވަނަ ނަންބަރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ
ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
74

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ ނުވަ ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން.
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)- -)9(މި މާއްދާގެ (ބ)ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 6 ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި
ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢިލްމެއް ނުވަތަ މަޢުލޫމާތެއް ފޯރުކޮށްދިނުން ހުއްޓުވުން ނުވަތަ ކޮންޓްރޯލްކުރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
75

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ފ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ފ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރު ން. 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ފ)-
ކުންފުނިތަކުގެ ގްރޫޕުކަމުގައި ބުނެވިފައި އެ ވަނީ، އެއްވެސް ކުންފުންޏަކުން އެ ކުންފުންޏެއްގެ މާލީ ކަންތައްތައް
ދައްކުވައިދޭ ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ފައިނޭންޝަލް ސްޓޭޓްމަންޓް މީރާއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ހާލަތުގައި އެ ކުންފުނިތަކަށޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު.
ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމަށް ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
76

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ޓ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ޓ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ޓ)-
އިންޓްރެސްޓް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ޑިސްކައުންޓެއް ނުވަތަ ޕްރިމިއަމް ވިޔަސް ހިމެނޭ ގޮތުން، ޓެކްސް ސެކިއުރިޓީއެއް
ނުވަތަ ލޯނެއް ނުވަތަ ސުވަޕެއް ނުވަތަ ޑައިރެކްޓިވެއް ، އިންތިޒާމެއް ނުވަތަ އިންޓްރެސްޓާއި އެފަދަ ފައިސާއެއް
ދައްކަންޖެހޭ އެނޫންވެސް މަޢުލޫމާތެއްގެ ދަށުން ދައްކާފައިވާ ނުވަތަ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއަކަށް، ޕްރިންސިޕަލް ފިޔަވައި
ނުވަތަ ލޯނަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ސުވަޕަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ޑެރިވެޓިވް އިންތިޒާމަކާ ގުޅިގެން ދައްކާފައިވާ ކޮމިޓްމަންޓެއް
ނުވަތަ ގެރެންޓީއެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއްގެ ފީއަކަށޭ. މީގެތެރޭގައި ޕެސިވް އިންޓްރެސްޓާއި އިސްލާމިކް ފައިނޭންޝަލް
އިންސްޓްރޫމަންޓަކާ ގުޅިގެން ލިބޭ ފައިދާ ވެސް ހިމެނެއެވެ.
77

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް.
ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމްގެ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެ އްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
78

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ޅ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ޅ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙު ކުރުން. 79 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) (ޅ)- ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފައިނޭންސް ލީސް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ ، މުދަލެއް ގެ މިލްކުވެރިކަމާ ގުޅިފައިވާ ރިސްކާއި
ރިވޯޑް އެއްކޮށްހެން ކުއްޔަށް ހިފާ ފަރާތަކަށް ބަދަލުވާ ކޮންމެ ލީސްއަކަށެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް.
މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡި މްގެ އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ޅ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޚައިތަމް
79

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަ ރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 34
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރި ވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ލ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ
އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 79 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) (ލ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙު ކުރުން. 79 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) (ލ)- ދިވެހި ވަޒަންވެރިވެފައިނުވާ ފަރާތް ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތާއި
ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަގުތީ ގޮތުން ވަޒަންވެރިވެފައިވާ ފަރާތުގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ކޮންމެ ފަރާތެކެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތާއީދު ކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.
ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
80

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 69
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 69. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 35. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
87 ވަނަ މާއްދާ އިޞްލާޙު ކުރުމަށް މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
81

މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ ބިލުގެ 87 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙު ކުރުން. އަރިމަތީ ސުރުޚީ ؛
ރަޖިސްޓްރީކުރަންނުޖެހުން. -87 މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2010
(ޓެކްސް ނެގުމާ ބެހޭ އިދާރީ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން މީރާގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ފަރާތަކުން، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ
ގަވާއިދުގައި ލާޒިމުނުކުރާނަމަ އަލުން ރަޖިސްޓްރީކުރާކަށްނުޖެހޭނެއެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން.
ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އެއަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިކްރާމް ޙަސަން
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
82

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
އެކެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
މި ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅިފައިވާ އެންމެ ފަހު އިޞްލާޙު. 98 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ހުށަހަޅުއްވާ އިޞްލާޙު.
މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާމްދަނީއިން ޓެކްސް ނެގުމުގެ ބިލުގެ 98 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. އަރިމަތީ ސުރުޚީ؛ ބޭންކުތަކުން
މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ފުރަތަމަ އިންޓްރިމް ޕޭމަންޓް. 98 ވަނަ މާއްދާ- މި ގާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ޓެކްސް ނުވަތަ ފަށާ ދުވަސް ނުވަތަ އޭގެފަހުން ނިމޭ ބޭންކުތަކުގެ ފުރަތަމަ
ހިސާބުކުރާ މުއްދަތް؛ މި ގާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ފުރަތަމަ އިންޓްރިމް ޕޭމަންޓު ދައްކަންވާނީ
އެ ފަރާތުގެ ފުރަތަމަ ހިސާބުކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އަންނަ ސެޕްޓެންބަރު މަހުގެ 30 ވަނަ ދުވަހުގެ ނިޔަލަށެވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު.
އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް އެ ހުށަހެޅުއްވި އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
83

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މެދު ހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޢާޡިމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަންނަވާލަނީ، މި އިޞްލާޙުތަކާއެކު ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ވަޙީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، އާމްދަނީން ޓެކްސްނެގުމުގެ
ބިލު މުޅި މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ދެންމެ މި ގެނައި އިޞްލާޙުތަކާއެކު ފާސްކުރެއްވުމާ
މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުމަށް.
[ވޯޓުދެއްވުން]
84

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މުޙައްމަދު ވަޙީދު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 67
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 03
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 35
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 67. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 3. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފާސް ވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 34. ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މަޖިލީހުގައި އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މިހާރު ދެ ދައުރު ނިންމައިފި. ތިންވަނަ ދައުރަކަށް އިންތިޚާބުވެވަޑައިގެން ތި އިންނެވީ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ،
ވޯޓު ގަޑީގައި ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނުނެންގެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލަނީ، މިއަދުގެ ދެވަނަ
މައިގަނޑު ވޯޓަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ނަތީޖާ އިޢުލާނުކުރުމާ ހަމައަށް ދަންދެން އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އިޝާރާތް ވެސް ނުކުރައްވަ އި އިންނެވީ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އެބަ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރުގެ މެޝިނުގެ މައްސަލައެއް ޖެހިފަ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިދާރީ މޭޒުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ
މެޝިންކޮޅު ޗެކުކޮށްލަދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ
ރެކޯޑުތަކުން ދައްކަނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އޮތީ ރަތަށް ފިއްތަވާފައި ކަމަށް. ވޯޓުނުލެއްވޭ ކަމަކަށް ވެސް ނޫން، ހުދަކަށް
ވެސް ނޫން. ހަމަ ސީދާ ރަތަށް ފިއްތަވާފަ. ދެން އަޅުގަނޑަކަށް އެހެން؛ އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އަޅުގަނޑު
މިއަދުގެ މައިގަނޑު ދެވަނަ ވޯޓަށް ދާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ، ފަނޑިޔާރަކު މަޤާމުން ވަކިކުރެވޭނީ
85

ފަނޑިޔާރަކު މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެ، ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ ތިން
ބައިކުޅަ ދެބައިގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްވުމުން ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި. ދެން މި ދަންނަވާލަނީ
ވޯޓަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދިވެހިރާއްޖޭއްގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ފަނޑިޔާރު އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 64
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 66
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 44
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 64. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކުންގެ އަދަދު؛ 2. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 1.
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 44. ފާސްވެއްޖެ. އެހެންކަމުން،
އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު ފަނޑިޔާރުކަމުގެ މަޤާމުން ވަކިވެއްޖެ.
86

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިއަދުގެ 3 ވަނަ ވޯޓު. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު
12/2013 (މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.
[ވޯޓުދެއްވުން]
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:
ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 71
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 70
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 36
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 71. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ނުފެންނަ ކަމަށް
ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކުންގެ އަދަދު؛ ސުމެއް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛
ސުމެއް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 70. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 36. ފާސްވެއްޖެ.
ނިންމުން
87

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ މިއަދުގެ މަސައްކަތް މި ނިމުނީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، މާދަމާ. ދެން މަޖިލީހުގެ
ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 5 ޑިސެންބަރު 2019 ވާ ބުރާސްފަތި ދުވަހު؛ މާދަމާ 9 ޖަހާއިރު.
والحمد هل ر ب العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.
____
88